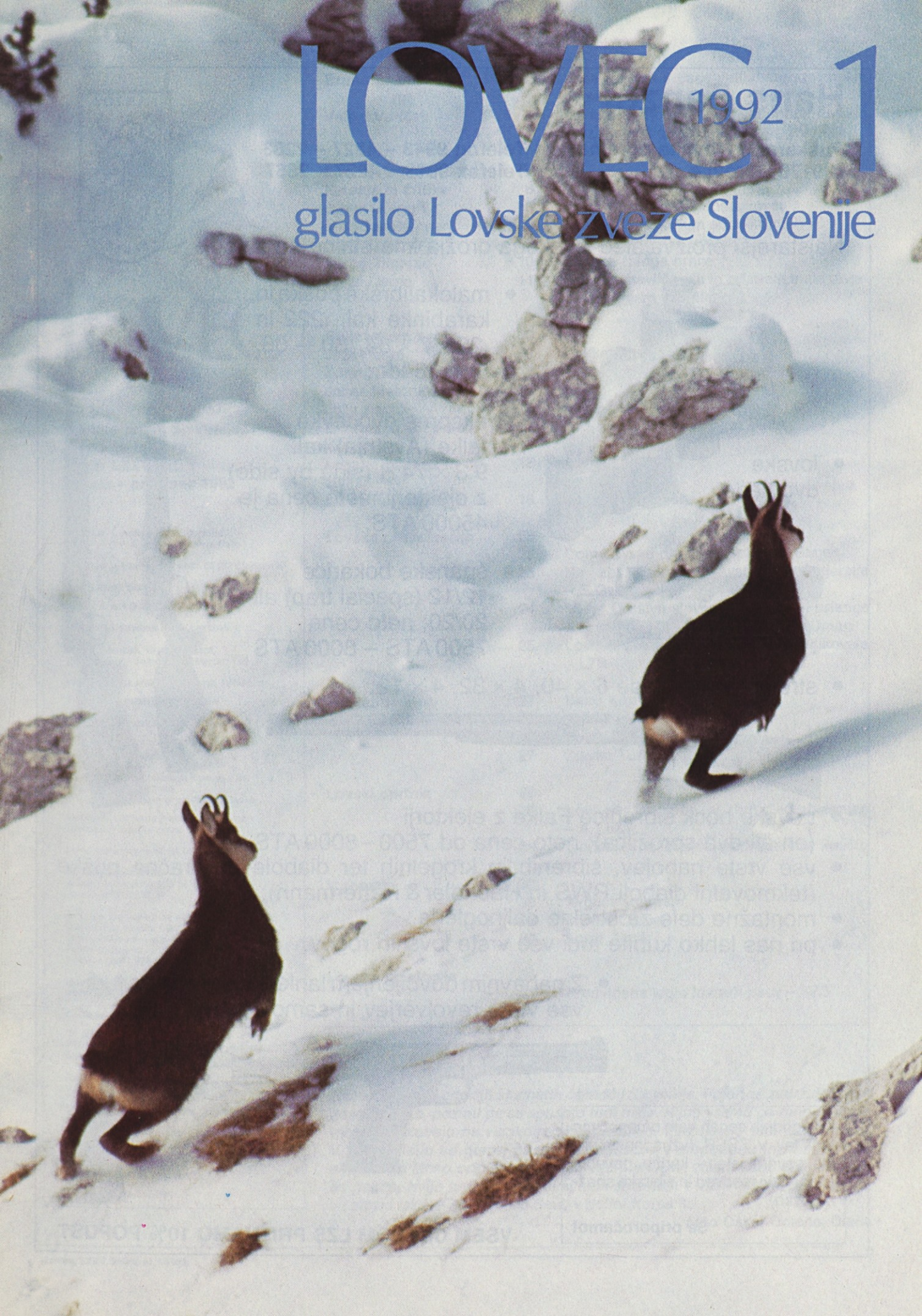

LOVEC 1992 1

glasilo Lovske zveze Slovenije

Hans Fanzo

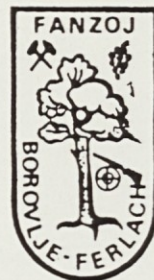
Borovlje – Ferlach

Puškarna in lovska oprema

A 9170 Borovlje

Telefon 9943 – 4227 – 2283

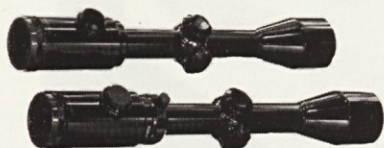
Telefax 9943 – 4227 – 2867

Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

- lovske dvoglede,

- strelne daljnoglede 6 × 40, 4 × 32, 4 × 12;

- Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS
- vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih ter diable za zračne puške (tekmovalni diaboli RWS in Haendler & Nattermann);
- montažne dele za strelne daljnoglede.
- pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

- Z nabavnim dovoljenjem lahko kupite pri nas tudi vse vrste revolverjev in samokresov.

Po ugodnih cenah vam omogočimo tudi lov v ZSSR (vzhodnosibirski los, severni jelen – karibu, navadni jelen, rjavi medved in sibirski snežna ovca)

Se priporočamo!

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXXV., št. 1
januar – prosinec 1992

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tiska ga D.P. DELO – Tiskarna Delo
v Ljubljani.
Poštnina je plačana pri pošti 61102 Ljubljana.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan Toš

Lektorica in korektorica Mojca Terseglav

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.

Ta številka je izšla v 24100 izvodih.

Po mnenju Republiškega komiteja za
informiranje, št. 23-91,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Naročnino je treba plačati vnaprej na
žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Izvod revije stane 80 SLT

Za druge naročnike
je letna naročnina 920 SLT.
Za tujino 55 DEM.

Gradivo (tipkopis!) za objavo pošljite
Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 – p.p. 505,
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malih oglasov:

do 15 besed 180 SLT, od 15 do 25 besed
240 SLT, od 25 do 30 besed 300 SLT.
Za vsako nadaljnjo besedo 10 SLT.

Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun
Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2
Telefaks: 061-217-994

IZ VSEBINE

Bruno Skumavc	2	Naše lovstvo v času velikih zgodovinskih dogajanj
Veljko Varičak	4	40. konferenca Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora
Lov, divjad in naš čas	7	
Mnenja in kritike	8	
Janez Gregori	8	Kako »proizvajati« dobre lovce
Miroslav Bauman	9	Pohvala kinološkim sodnikom!
Etbin Ozebek	9	Ozebkova lovska krogla
Zoran Timarac	10	Zimske zaloge hrane
Lojze Černe	11	Gibanje številčnosti in odstrela male divjadi v zadnjem desetletju
Po lovskem svetu	13	
Jože Perko	13	Koliko je jelen star?
Zoran Timarac	14	Tudi parklji se morajo obnavljati
Janez Metonin	15	Fazan iz narave ali iz voljere
Jože Perko	16	Mrzli ubijalec
Z. Timarac, J. Perko	17	Zanimivosti iz (lovskega) sveta
Lovske povesti in doživljaji	18	
Janez Podgornik	18	Sonce na Osojah
Lovska organizacija	23	
	23	Dom Lovske družine Kapla – A. Stajan
	23	Na zboru lovcev Avstrijske Štajerske – E. Osrajnik
	24	15 let Društva slovenskih lovcev Furlanije – Julijske krajine – Doberdob – J. Umari
	25	Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala – LZS
Jubilanti	27	
	27	Beno Koritnik – 60-letnik
	27	Jože Boškin – 80-letnik
	27	Frenk Becele – 80-letnik
	27	Slavko Turnšek – 80-letnik
Lovski oprtnik	28	
	28	Lov na muflone v hribovju blagajan – A. Ložar
	28	Z očetom na lovu na medveda – M. Pavčič
V spomin	30	
	30	Avgust Kompan
	30	Mihael Černež
	30	Lojze Žitnik
Lovska kinologija	31	
	31	Predvidena legla lovskih psov – KZS

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams je vrsta z odprtih skalnatih območij Slovenije. Poleti se zadržujejo nad gozdno mejo, pozimi pa se spustijo tudi nižje. Kljub vsemu pa mnogi gamsi vse leto ostanejo na visokogorskih pašnikih. Poseljujejo tudi pas ruševja. V tem stoletju so gamsi poselili pas gozdov v sredogorju in hribovju. To ekspanzijo lahko pripišemo iztrebljenju plenilcev, zlasti volka. Gamsi pa že od nekdaj živijo tudi v strmih skalnatih soteskah v nižjih legah, pri nas npr. v soteski Iške, v Zagorju ob Savi, v dolini Kolpe itd.

Foto Oskar Dolenc, Diana

Naše lovstvo v času velikih zgodovinskih dogajanj

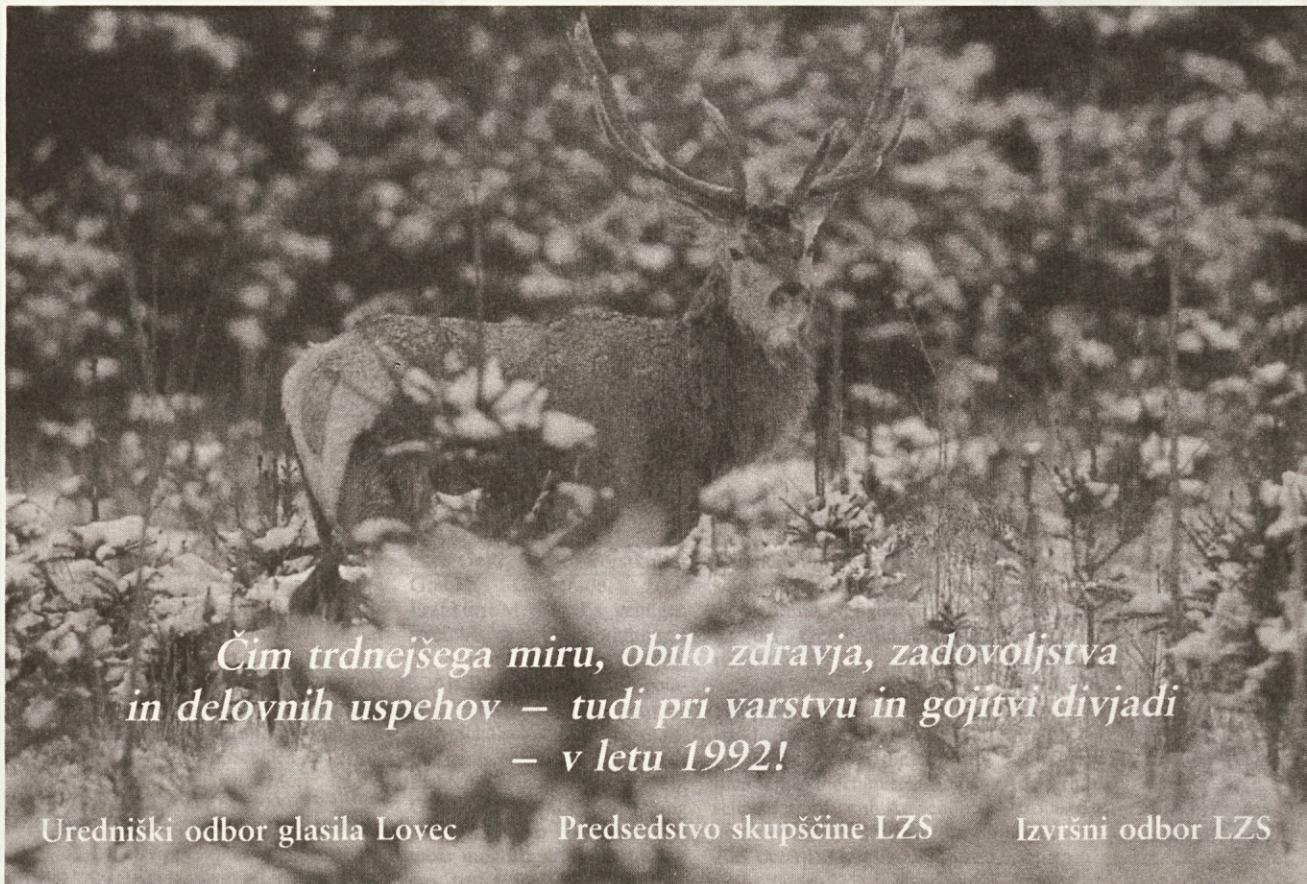
Med mladimi sem že nekaj let opazal določen nemir zaradi vsakodnevne monotonije in prikrito željo po izzivu, kjer bi se mlada generacija lahko dokazovala in dokazala. Leto 1991, zgodovinsko za Slovenijo, nam je odprtih rok ponudilo enkratne možnosti. Spontano in enoglasno smo rekli samostojnosti da in agresiji ne.

Ko so konec junija jekleni oklopniki drveli in rušili po naši zemlji, smo se s teritorialno obrambo in ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije dogovorili o vlogi in nalogah slovenskih lovcev v tem usodnem času. Ustrezna navodila sem poslal vsem zvezam lovskih družin in prek njih lovskim družinam naše zveze. Zahvaljujem se vsem članom naše lovske organizacije za pomoč, ki so jo nudili našim aktivnim silam.

Za politično in moralno podporo sem se obrnil tudi na mednarodno lovsko organizacijo CIC ter na predsednike lovskih organizacij Jugovzhodnega alpskega območja, od Južne Tirolske do Avstrijske Štajerske, in to na severni in južni strani Alp. V nekaj urah smo sprejeli odkrito podporo našemu odporu ter obsodbo agresije. Nadaljnji dogodki so nam vsem znani.

V oktobru mesecu smo se v Beljaku srečali na 40. zasedanju delovne skupine lovskih organizacij Jugovzhodnega alpskega območja. Med zastavami držav in dežel članic je bila prvič tudi naša slovenska. Majhen kamenček v mozaiku naše samostojnosti.

Pred leti, ko je bila splošna težnja, da se čimveč vprašanj rešuje v okviru zveznih zakonov, je bil na skupščini Lovske zveze Jugoslavije dan predlog, ali skoraj bi rekel zahteva, da se lovstvo v Jugoslaviji ureja z zveznim lovskim zakonom. Naša delegacija je bila proti temu predlogu. Ko smo bili vprašani, kako si predstavljamo bodoče delovanje jugoslovanske lovske organizacije, smo predlagali, da se ta organizacija kot inštitucija ukine in da prevzame samo usklajevalno nalogo med posameznimi lovskimi organizacijami republik in pokrajin, kar je praktično v zadnjih letih tudi bila. Podoben predlog je dala tudi lovska zveza Hrvaške. Odziv na ta naš predlog je bil zelo ognjevit in negativen. Ker smo bili včlanjeni v mednarodno lovsko organizacijo CIC in druge mednarodne inštitucije prek Lovske zveze Jugoslavije, smo zaprosili mednarodno lovsko organizacijo CIC za neposredno članstvo naše lovske zveze v tej organizaciji.

*Čim trdnjše miru, obilo zdravja, zadovoljstva
in delovnih uspehov – tudi pri varstvu in gojitvi divjadi
– v letu 1992!*

Uredniški odbor glasila Lovec

Predsedstvo skupščine LZS

Izvršni odbor LZS

Zahvaljujoč visoki strokovnosti, ugledu in dobri organizaciji naše zveze smo bili v maju 1991 sprejeti kot enakopraven član v to svetovno organizacijo. Odpoklicali smo naše predstavnike v organih Lovske zveze Jugoslavije ter izstopili iz članstva, pustili pa odprto možnost, da se s posameznimi lovskimi organizacijami pogovarjamo o skupnih interesih.

O nastajanju in spreminjanju zakonodaje, ki zadeva lovstvo, vas sproti obveščamo prek Lovca in vaših predstavnikov v skupščini Lovske zveze Slovenije. Pred dobrim letom je bil proti naši organizaciji sprožen tak silovit vihar, kot da bi bila rešitev problemov v lovstvu ena od ključnih pri osamosvajanju. Zahvaljujoč pišočim lovcem ter skrbnemu posluhu odgovornih v ministrstvih ter v vodstvih strank, se je ihta zaenkrat polegla. Največ očitkov, in to v glavnem opravičenih, je bilo na račun škode, ki jo povzroča divjad v kmetijstvu in gozdarstvu. Odstrel divjih prašičev smo povečali, leta 1989 smo jih odstrelili 3.000, leta 1990 pa že 5.000, kar se močno pozna pri zmanjšanju škode v letošnjem letu. To divjad moramo lovsko pravično držati na kratko, drugače bomo stalno izpostavljeni kritiki javnosti, pa tudi naše blagajne tega ne bodo prenesle. Tudi o spornih vprašanjih, ki zadevajo rastlinojedo divjad in škodo v gozdovih, moramo z gozdarji in lastniki gozdov najti ustrezne rešitve in skupni jezik. Nisem prepričan, da je tu edina rešitev puška. Bogate izkušnje doma in na tujem nas lahko marsičesa naučijo. Pri reševanju razmer za malo divjad smo lovci skoraj nemočni. Upam, da se bo v tej smeri nekaj premaknilo ob sprejemanju zakona o zaščiti okolja in pa ob dejstvih, da že ob izviri pijemo oporečno vodo, da o drugih brutalnih, nenadzorovanih posegih v naravo sploh ne govorim. Mnogo pripomb so izrekli posamezniki ali skupine. Očitali so nam nestrokovnost, slabo organiziranost,

zaprtost in nesposobnost pri gospodarjenju v loviščih. Nekateri dobronamerno, mnogi pa v žaljivem tonu. Nastajali so tudi predlogi, ki so imeli plesniv zadah iz že zdavnaj preminulih planskih časov, kjer bi lovci samo poslušno izpolnjevali planske naloge. Tvorne pripombe so zaželeno in jih moramo pri oblikovanju bodočega lovstva upoštevati. Ne moremo pa sprejeti zahtev, ki izvirajo iz osebnih ali preveč poudarjenih ekonomskih interesov. Pretirana naglica pri sprejemanju lovske zakonodaje ni primerna, saj je še mnogo nedorečenega glede varovanja okolja in narave, varovanja živalskega sveta in gozdov, divjad pa je sestavni del narave. Ti predpisi morajo biti usklajeni, drugače bo preveč konfliktnih situacij. Čakamo pa še novo ustavo in prostorsko ureditev državne uprave v Sloveniji.

Nekaj misli še o nas lovcih med seboj. Javno mnenje nam ni vedno najbolj naklonjeno. Pa ne samo pri nas v Sloveniji, tudi drugod po svetu je tako. Povprečen potrošnik ne razmišlja, da je meso, ki ga uživa, pripadalo živemu bitju. Zelo pa ga moti kri uplenjene divjadi. Tudi bahavo razkazovanje plena javnost obsoja. Slikovno prikazovanje medčloveškega klanja je pod strogo cenzuro, pa tudi klavnice nisem še videl na televizijskem zaslonu. S tem si lovci kvarimo ugled. Sploh pa bi morali o lovski pravičnosti in lovski etiki enkrat resno spregovoriti. Za nepravilne in »nepravilne« odstrele imamo izdelane zelo natančne ocene in ukrepe, za neprimerne odnose do soljudi in njihovega premoženja, ki zelo kvarno vplivajo na ugled naše organizacije, pa smo prepogosto preveč tolerantni, kar velja tudi za naše medsebojne odnose. Želim vašim svojcem in vam, spoštovani lovski tovariši, zdravja in sreče v letu 1992 ter mirno roko.

Bruno Skumavc

V JANUARJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteni divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad, vendar le, če je odstrel planiran in lovka organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

divji prašič

srna in mladič
do 15. 1.

medved

jazbec

mufion oven in
mufionka ter jagnje
samo en dan, 1. 1.

zlatica, belica, dihur

mlakarica, črna lisica,
regelj, krehelec
do 15. 1.

veliki kljunač
in kozica
do 15. 1.

fazan
do 15. 1.

kragulj
in skobec

11. I. vzide ob 7.42 in zaide ob 16.38
26. I. vzide ob 7.31 in zaide ob 16.58

● = 5. I., ☾ = 13. I., ○ = 19. I., ☾ = 26. I.,

40. konferenca Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora

Veljko Varičak

V Beljaških Toplicah, na avstrijskem Koroškem, so se že štiridesetič sestali predstavniki lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora. Dnevni red te 40. jubilejne letne konference je bil posvečen gojitvenim skupnostim, katerih dejavnost sega prek državnih meja. Navzoče so bile delegacije lovskih organizacij Koroške, Štajerske in Tirolske (vse iz Avstrije), Gorice, Južne Tirolske, Trsta in Vidma (vse iz Italije) in Slovenije. V slovenski delegaciji, ki jo je vodil predsednik skupščine LZS Bruno Skumavc, so bili še predsednik IO LZS Peter Šuler, Branko Galjot in Veljko Varičak.

Na predvečer konference je udeležence sprejel predstavnik beljaškega župana, deželni svetnik g. Johann Ramsbacher. Tako on kot tudi koroški deželni lovski mojster dr. Gerhard Anderluh sta v svojih pozdravnih govorih poudarila, da so prek meja segajoči ukrepi pri gospodarjenju z divjadjo – kot to dokazuje že štiri desetletja trajajoče sodelovanje – izrednega pomena za ohranitev divjadi in lahko v luči združene Evrope služijo za vzgled. Vzorno sodelovanje in nudenje moralne podpore slovenskemu narodu ob junijski vojni v Sloveniji je samo posledica odličnih odnosov, ki vladajo med lovskimi organizacijami jugovzhodnega alpskega prostora. V nadaljevanju je deželni lovski mojster dr. Gerhard Anderluh navzoče spomnil, da letos mineva 40 let, odkar so se leta 1952 prvič sestali predstavniki lovskih organizacij Koroške, Štajerske in Slovenije Georg Thurn-Valsasina, Karl Sedmak in dr. Jože Benigar. Kasneje pa so se jim pridružile tudi obmejne lovske organizacije iz Italije in Vzhodne Tirolske. Od takrat to sodelovanje poteka neprekinjeno v obliki rednih letnih konferenc oziroma letnih tematskih konferenc.

V nadaljevanju je predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije dipl. inž. Bruno Skumavc izrekel zahvalo v imenu slovenske lovske organizacije in slovenskih lovcev za izraženo moralno podporo članic Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora Repu-

Pregled sporazumov o sodelovanju na obmejnem območju, ki so jih podpisale nekatere lovske organizacije, članice Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora

1. Obalno-Kraška zveza lovskih družin – Koper in F. I. d. C. – Sezione provinciale di Trieste sta ustanovili interesno skupnost za varstvo in gojitev srnjadi in divjih prašičev na območju obmejnih lovišč z obeh strani državne meje.

Sporazum je bil podpisan 21. marca 1981.

2. Zveza lovskih družin Gorica, Nova Gorica in F. I. d. C. – Sezione provinciale di Gorizia sta ustanovili interesno skupnost na obmejnem območju z obeh strani državne meje, kjer bodo s srnjadjo, divjim prašičem in gamsom gospodarili enotno in po najnovejših spoznanjih lovske stroke in znanosti.

Sporazum je stopil v veljavo 1. 1. 1982.

3. Zveza lovskih družin Gorica, Nova Gorica in F. I. d. C. – Consiglio regionale, Udine sta podpisala sporazum o enotnem gospodarjenju s srnjadjo, divjim prašičem, gamsom in divjim petelinom na obmejnem območju z obeh strani državne meje.

Sporazum je stopil v veljavo 1. 1. 1983.

4. Lovska zveza Slovenije in Koroško lovstvo sta ustanovili Skupnost za gojitev jelenjadi v Karavankah. Ta skupnost združuje lovišča okraja Velikovec z avstrijske strani in del revirjev Delovne organizacije »Kozorog« – Kamnik ter 4 lovišča, včlanjena v Zvezo lovskih družin Gorenjske, Kranj.

Skupnost je bila ustanovljena 18. 3. 1974.

5. Lovska zveza Slovenije in Koroško lovstvo sta ustanovili Skupnost za gojitev gamsov v obmejnih loviščih z obeh strani državne meje. Skupnost združuje mejna lovišča zvez lovskih družin Gorenjske – Kranj, Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje, Maribor in DO »Kozorog« – Kamnik ter lovišča okrajnih skupin Beljak, Celovec in Velikovec.

Skupnost je bila ustanovljena 7. 2. 1980.

6. Lovska zveza Slovenije in Štajersko deželno lovstvo sta podpisali »Sporazum o ustanovitvi interesne skupnosti za gojitev divjadi«. Ta interesna skupnost obsega mejna področja okrajev Deutschlandsberg, Leibnitz in Radkersburg in lovišča obmejnih lovskih družin Lovsko-gojitvenega območja Pohorje, Slovenske Gorice in Pomurje.

Sporazum je bil podpisan 7. 5. 1984.

Izven območja delovanja Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora pa ima Lovska zveza Slovenije z Lovsko zvezo Hrvaške podpisana še dva sporazuma in sicer:

– sporazum o skupnem gospodarjenju z divjadjo na obmejnem območju med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško ter

– sporazum o skupnem gospodarjenju z jelenjadjo in velikimi zvermi (medved, volk, ris) na obmejnem območju.

V pripravi pa je tudi podpis sporazuma z Lovsko zvezo Madžarske o sodelovanju in ustanovitvi Gojitvene skupnosti za gojitev in skupno gospodarjenje z veliko divjadjo, zlasti jelenjadjo in divjim prašičem, ne glede na državno mejo.

bliki Sloveniji in slovenskemu narodu ob junijski vojni na slovenskih tleh. Poudaril je, da se je Slovenija osamosvojila ter da je bilo eno od prvih priznanj naše samostojnosti prav sklep Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi CIC, ki je Lovsko zvezo Slovenije neposredno sprejel za svojo redno članico.

Delovni del konference je drugi dan odprl deželni lovski mojster dr. Gerhard Anderluh v navzočnosti predstavnika koroškega deželnega glavarja Christofa Zernatta, mag. Konrada Brandstteterja, ki je med drugim predstavnikom Slovenije čestital k osamosvojitvi, jim je zaželel obilo uspeha na novi poti in izrazil prepričanje, da se bo sodelovanje med lovci z obeh strani meje še poglobilo. Na delovnem delu letne konference so predstavniki lovskih organizacij, članic te delovne skupnosti, podali številne referate. Branko Galjot je v imenu slovenske lovske organizacije imel referat pod naslovom Deset let interesne skupnosti za gojitev gamsa v mejnih loviščih med Avstrijo in Slovenijo. Iz tega referata je bilo razvidno, da je nadvse prijateljsko in plodno sodelovanje slovenskih lovskih organizacij, ki delujejo v tej interesni skupnosti z lovskimi organizacijami dežele Koroške, lahko vzor številnim drugim lovskim organizacijam in lovcem, ki se pogosto zaradi kratkovidne politike gospodarjenja z divjadjo zapirajo v svoje revirne, lokalne ali regijske meje. Divjad pač ne pozna meja, ki smo jih ljudje »umetno« zarisali na zemljevide, toliko manj pa še gams, katerega življenjski prostor sega visoko med skalne vršace in grebene, ki so pogosto ločnica narodov, dežel in držav. Prav zato zahteva gospodarjenje z gamsom toliko odprtosti in sodelovanja vseh lovcev in organizacij, ki gospodarijo s to prečudovito gorsko divjadjo.

Goffredo Grassani, ki je poročal v imenu videmske pokrajinske lovske zveze, je v svojem poročilu predvsem podal pregled gojitvenih ukrepov in navedel probleme v zvezi z varstvom divjadi v videmski pokrajini. Pri tem je poudaril, da ob sodelovanju z Združenjem alpskih lovcev Italije zavračajo predloge, na osnovi katerih se uvajajo t. i. varovalna območja, kjer je lov prepovedan, saj so se prav na teh območjih razvile najhujše epidemije kužnih in zajedavskih bolezni, ki so prizadele predvsem gamse.

Tajnik goriške pokrajinske lovske zveze Mario Stanta je povedal, da so bili sprejeti splošni ukrepi, katerih namen je bil poenotenje lovnih dob za srnjad in divjega prašiča ter omejevanje lova na vodeče svinje, kar velja za celotno območje, ki meji s Slovenijo. V imenu lovske zveze iz Trsta sta poročala Pietro Petruzzi in Karlo Furlan o sporazumu, podpisanem med Lovsko zvezo Slovenije in Deželnim upravnim organom za lovstvo, o enotnem gospodarjenju z divjadjo na obmejnem območju. Ta sporazum se uspešno izvaja, pri čemer se velika pozornost posveča zlasti zdravju srnjadi.

Namestnik deželnega lovskega mojstra Štajerske, mag. Hans Kapeller, je v svojem poročilu o delovanju interesne skupnosti za gojitev divjadi na obmejnem področju Štajerske in Slovenije poudaril, da sodelovanje poteka tesno pri vseh vprašanih gojitve, varstva in lova divjadi. Ta sporazum naj bi veljal sprva pet let, potem pa naj bi se podaljševal avtomatično za nadaljnja obdobja petih let, če ga katera od pogodbenih strank ne bi prej odpovedala.

Sodelovanje poteka tudi pri izmenjavi informacij in izkušnjah s peroralnim cepljenjem lisic zoper silvatično steklino.

V imenu koroškega lovstva je poročal Josef Mihaljevič o skupnosti za gojitev jelenjadi »Karavanke«. Poudaril je, da je tekoče lovsko leto že 18. leto od začetka sodelovanja pri gojitvi jelenjadi med lovci, kmeti in gozdarji koroške občine Železna Kapla-Bela in ustreznimi partnerji v sosednji severni Sloveniji. To skupno delovanje je pomenilo poskus, da bi enotno gospodarili s populacijo jelenjadi, katere številčnost na skupni površini okroglo 54.000 ha je ocenjena na 500 do 600 glav in naseljuje življenjski prostor južnih apneniških Alp, kjer je že čutiti vplive sredozemskega podnebja.

Dvostransko stremljenje po enakih ekoloških, gozdarsko-političnih in lovsko-gospodarskih ciljih v tem evropskem prostoru je obenem konstruktivni prispevek in dokaz za možnost miroljubnega sožitja, segajočega čez državno mejo, in to po vojni, ki je na obeh straneh zasekala globoke rane in prepade med ljudmi. Sporazum je bil najprej sklenjen za obdobje petih let, potem pa smo ga sporazumno podaljševali za naslednja petletna obdobja, zadnjič 15. marca 1989 v Kamniški Bistrici. Te-

koče petletno obdobje se bo izteklo z novim letom 1993.

Glede sedanjega položaja v sosednji Republiki Sloveniji pa je izrazil upanje, da bo v njej zavladal mir.

Dr. Heinrich Erhard iz deželne lovske zveze Južne Tirolske pa je poročal o sporazumu o gospodarjenju s kolonijo kozorogov v mejnem območju Graubünden – Južna Tirolska. Glede vsebine tega sporazuma je treba povedati, da se ne ujema povsem s cilji običajnih gojitvenih skupnosti. Izhajajoč iz okoliščine, da obsega življenjski prostor kolonije kozorogov Sesvenna gorate predele na obeh straneh švicarsko-italijanske državne meje in iz dejstva, da gojitveni in lovskogospodarski ukrepi na eni strani meje nujno vplivajo na populacijo na drugi strani, je bilo dogovorjeno medsebojno usklajevanje lovskogospodarskih ukrepov in omejitev lovne dobe na mesec oktober.

V vseh poročilih je bilo poudarjeno, da lovsko sodelovanje, za katero ni nujno, da bi bilo v obliki gojitvene skupnosti, zelo ugodno vpliva na gozd in divjad, po drugi strani pa z izmenjavo informacij ponuja možnosti pozitivnega vplivanja na sprejemanje ali spreminjanje zakonodaje, ki zadeva lov.

Lovsko sodelovanje se bo v prihodnosti kljub tu in tam še obstoječim neznatnim razlikam pri gospodarjenju z divjadjo še poglobilo. V tem smislu so udeleženci zaključili letošnjo konferenco.

Ob zaključku konference je bilo tudi dogovorjeno, da bo naslednja, 41. letna konferenca na Južnem Tirolskem oktobra 1992. Tema, o kateri bodo razpravljali na tej konferenci, pa bo določena naknadno.

Po končani konferenci je bilo slavnostno kosilo, na katerega je vse udeležence konference povabil koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto. Vzdušje je bilo slovesno, priljubljena tema pa samostojnost države Slovenije in neposredno članstvo Lovske zveze Slovenije v CIC. O tem najbolj priča dogodek ob slovesu, ko se je namestnik deželnega lovskega mojstra Južne Tirolske Klaus Stocker poslovil od slovenske delegacije tako, da je predsedniku Brunu Skumavcu izrazil najboljše želje za čimprejšnjo politično osamosvojitve ter mednarodno priznanje Slovenije, svoj nagovor pa je končal z vzklikom v slovenščini »Živela Slovenija«.

PREGLED OBRAVNAVANIH TEM NA LETNIH KONFERENCAH

Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora
(prej Medpokrajinske lovske konference)

1. Celovec (Klagenfurt), 26. novembra 1952:

- pojav gamsjih garij v bližini avstrijsko-italijansko-jugoslovanske državne meje
- koordinacija odstrelnih načrtov na obmejnem območju
- vprašanje zaščite divjadi redkih vrst

2. Bled, 17. oktobra 1953:

- pojav gamsjih garij ob avstrijsko-italijansko-jugoslovanski državni meji
- poročilo o izvršenem odstrelu na obmejnem območju

3. Graz, 15. novembra 1954:

- poročilo o izvršenem odstrelu divjadi na obmejnem območju

4. Maribor, 19. oktobra 1955:

- poročilo o stanju garjavosti pri gamsjih na obmejnem območju, ki pa se pojavlja le še sporadično

5. Celovec (Klagenfurt), novembra 1956:

- varstvo divjadi v obmejnem območju

6. Trst (Trieste), maja 1957:

- poročilo o pojavu kužne gamsje slepote v Avstriji

7. Graz, 15. novembra 1958:

- poročila o številčnosti in odstrelu divjadi na obmejnem območju

8. Ljubljana, 14. novembra 1959:

- poročila o stanju lovsstva in divjadi v posameznih deželah, udeleženkah konference
- razprava o škodi na divjadi, povzročni v prometu

9. Celovec (Klagenfurt), 11. novembra 1960:

- dogovor o posebnem sestanku glede konkretnih obmejnih problemov in o skupnih letnih pregledih trofej z obmejnega območja

10. Videm (Udine), oktobra 1961:

- poročila o številčnosti in odstrelu divjadi na obmejnem območju

11. Graz, 24. novembra 1962:

- poročilo o številčnosti in odstrelu divjadi na obmejnem območju

12. Gorica (Gorizia), 15. septembra 1963:

- poročila o katastrofalnih izgubah, ki jih je prizadela divjadi zadnja huda zima
- poročilo o pojavu bruceloze pri poljskih zajcih na Koprskem

13. Ljubljana, 5. decembra 1964:

- poročila o številčnosti in odstrelu divjadi na obmejnem območju
- poročila o bolezenskih pojavih pri divjadi
- poročilo koroškega lovsstva, da so na Koroškem medveda, ki je doslej užival strog zaščito, zaradi povzročenih škod na drobnici postavili izven zaščite

14. Trst (Trieste), 16. januarja 1965:

- poročilo o naporih italijanskih lovcev za sodobnejšo lovsko zakonodajo

15. Lienz, 30. oktobra 1966:

- poročila o številčnosti in odstrelu divjadi v posameznih deželah, udeleženkah konference

16. Celovec (Klagenfurt), 23. novembra 1967:

- poročila o številčnosti in odstrelu divjadi v posameznih deželah, udeleženkah konference
- poročilo italijanskih predstavnikov o prizadevanjih za uveljavitev naprednejše lovske zakonodaje v Italiji

17. Trento, 23. novembra 1968:

- poročilo o kužni gamsji slepoti v triglavskem pogorju

18. Ljubljana, 4. oktobra 1969:

- poročila o stanju in odstrelu divjadi na območjih posameznih udeleženk konference
- poročilo o posameznih primerih kužne gamsje slepote na Koroškem

19. Graz, 14. novembra 1970:

- referat o gamsji garjavosti v nekaterih štajerskih loviščih, kjer je gostota gamsov prevelika (WM, Max Tasch)
- referat o sodobni gojitvi in odstrelu srnjadi (mag. Hans Kapeller)

20. Gorica (Gorizia), 24. oktobra 1971:

- poročila o silvatični steklini, ki se je pojavila v raznih predelih Avstrije in Južne Tirolske

21. Geis/Bolzano, 29. oktobra 1972:

- Tema konference: »Gojitev gamsov« in »Lovsko samoupravljanje«. Referate sta imela FR dipl. inž. Werner Niedereder in LJM dr. Gerhard Anderluh.

22. Lienz, 17. novembra 1973:

- Tema konference: »Gamsja garjavost in metode preprečevanja te bolezni«. Referat je imel FR dipl. inž. Gerhard Rottler.

23. Riva/Garda, 16. novembra 1974:

- Tema konference: »Gozdne kure«. Referat je imel prof. dr. W. Schröder.

24. Mageregg/Celovec (Klagenfurt), 15. novembra 1975:

- Tema konference: »Alpski kozorog«. Referate sta imela FR dipl. inž. Karl Bauer in Ivan Fabjan-Niko.

25. Ljubljana, 24. decembra 1976:

- Tema konference: »Zveri in ujede«. Referate sta imela prof. dr. Antal Festetics in Blaž Krže, inž. gozd.

26. Videm (Udine), 27. novembra 1977:

- Tema konference: »Vodna perjad in zaščita močvirij ter drugih vodnih površin«. Poročevalci so bili dipl. inž. Miha Adamič ter Fulvio in Franco Perco.

27. Bad Gleichenberg, 26. novembra 1978:

- Tema konference: »Mala divjad v kulturni krajini«. Poročevalci so bili prof. Herbert Berghofer, dr. Hubert Haas in dipl. inž. Miha Adamič.

28. Gorica (Gorizia), 8. decembra 1979:

- Tema konference: »Lovska zakonodaja v obmejnih območjih Avstrije, Italije in Jugoslavije«. Poročevalci so bili: LJM dr. Gerhard Anderluh, dr. Amos Pazzagli in general Rado Pehaček.

29. Ljubljana, 25. oktobra 1980:

- Konferenca je začela svoje delo s podpisom sporazuma o ustanovitvi »Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora«.

- Tema konference: »Vloga zveri in ujed v ekosistemu«. Poročevalci so bili: LJM dr. Gerhard Anderluh, LJM dipl. inž. Hans Kottulinsky, Blaž Krže, inž. gozd. in dipl. inž. Lojze Černe.

30. Völs/Bolzano, 24. oktobra 1981:

- Tema konference: »Izkušnje s smernicami za gojitev velike divjadi«. Poročevalci so bili: LJM dr. Gerhard Anderluh, Andrej Lienz, mag. Hans Kapeller, inž. Ervin Kiem, LJM Karl Weyrer in Gianpiero Cimenti.

31. Matrei, 23. oktobra 1982:

- Tema konference: »Kužne in zajedalske bolezni v jugovzhodnem alpskem prostoru«. O gamsji garjavosti je govoril prof. dr. Kurt Onderschek, o silvatični steklini pa prof. dr. Zoran Železnik.

32. Trst (Trieste), 29. oktobra 1983:

- Tema konference: »Sodobno gospodarjenje s srnjadjo«. Glavni referat je imel

mag. Hans Kapeller, koreferate pa LJM dr. Gerhard Anderluh, inž. Ernesto Avanzo, Blaž Krže, inž. gozd. in inž. Ervin Kiem.

33. Celovec (Klagenfurt), 10. novembra 1984:

- Tema konference: »Gospodarjenje z jele-njadjo«. Glavni referat je imel LJM Friedrich Mayr-Melnhof, koreferate pa Blaž Krže, inž. gozd. in dipl. inž. Miha Adamič.

34. Vorau, 19. oktobra 1985:

- Tema konference: »Gojitveni ukrepi pri poljskem zajcu«. Glavni referat je imel doc. dr. Eberhard Schneider, koreferate pa Antonino Zulian, Karlo Furlan, Hermann Kulterer, Vojko Podgornik, Josef Köck in Oswald Galler.

35. Brdo/Kranj, 25. oktobra 1986:

- Tema konference: »Ohranitev divjega petelina«. Referate so imeli dipl. inž. Bruno Skumavc, doc. dr. dipl. inž. Miha Adamič in dr. Klaus Pseiner.

36. Videm (Udine), 24. oktobra 1987:

- Tema konference: »Mesto predpisov o lovsstvu pri urejanju odnosov v prostoru«. Glavni referat je imel Peter Šuler, koreferate pa dr. Rudolf Köpf in prof. Antonino Zulian.

37. Gorica (Gorizia), 22. oktobra 1988:

- Tema konference: »Silvatična steklina«. Glavne referate sta imela dr. Josef Kaltenegger in prof. dr. Zoran Železnik, koreferate pa LJM dr. Gerhard Anderluh in Mario Leopoli.

38. Lienz, 21. oktobra 1989:

- Tema konference: »Zveri in ujede v lovski zakonodaji in praksi«. Referate so imeli Peter Šuler, LJM dr. Gerhard Anderluh, mag. Karel Sirowatka, dr. Hans Jürgen Abart, Eduard Mahlknecht, Goffredo Grassani, Karlo Furlan in Pietro Petrucci.

39. Trst (Trieste), 20. oktobra 1990:

- Tema konference: »Lovsko varstvo (lovsko-čuvajska služba) in varstvo divjadi«. Referate so imeli: Peter Šuler, dr. Hans Jürgen Abart, dr. Walter Magometschnigg, LJM Ulfried Heinzl, LJM Eduard Mahlknecht, predstavnik F.I.d.C. Udine in dr. Umberto Zamboni.

40. Beljaške Toplice (Warmbad Villach), 26. oktobra 1991:

- Tema konference: »Meddržavne gojitvene skupnosti v Delovni skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora«.

Zbral: Veljko Varičak

(Iz dnevnega tiska)

Nemci o medvedih v Sloveniji. – Viktor Meier je 4. novembra v uglednem nemškem časniku Frankfurter Allgemeine Zeitung objavil zanimivo reportažo o medvedih na Slovenskem. Začne z vojaškimi posadkami na Vrhnikih, ki so se končno umaknile v Srbijo, spomni na kočevske množične grobove in nekdanje »komunistične fevdalne privilegije«, potem pa opozori na Ljubljanski vrh in tablo z napisom: »Pozor! Območje medveda!« Nemškemu bralcem po streže s podatkom, da živi v gozdovih med Ljubljanskim vrhom in Kočevjem 250 do 300 medvedov, od katerih vsako leto približno 40 kosmatincev odstrelijo. Morali bi iti daleč na Balkan ali v Rusijo, da bi našli tako gost in naraven habitat živečih medvedjih skupnosti. Potem se pisec takoj popravi, ko pravi, da je težko govoriti o skupnostih, kajti medvedi so samotarji, ki se podajajo na dolge poti, tudi do 50 kilometrov daleč od običajnega bivališča. Nekateri se odpravijo na potovanje v smeri proti Štajerski ali Gorenjski in še naprej. Ker je njihov jedilnik zahteven, v gozdu pa ne najdejo zadosti hrane, posežejo tudi po domačih živalih in torej delajo škodo. Pisec je, kot kaže, preživel zanimivo noč, ko je na preži nekje na Kočevskem čakal, da bi lahko od blizu videl medveda. Reportaža ne bi bila dovolj napeta, če ne bi omenil tudi previdnosti, ko sta se z lovskim čuvajem približevala mrhovišču.

Še o lovu na polhe. – Marko Udovič iz Postojne je v Pismih bralcev Dela dne 31. oktobra zapisal, da izjava ge. Lee Eve Müller, češ da so lovci »uniformirani mesarji«, ni nič drugega kot navadna žalitev. Po njegovem je polhanje prava slovenska tradicija, posebnost ali navada, ki ji ni para v Evropi. Lovci tudi niso mesarji. Divjadi ne ubijajo, ampak jo uplenijo, in to le na lovskopravičen način.

Pisec ponuja ge. Müllerjevi za konec še tole v premislek: »... Divjad čuti strah pred človekom, zato se mu umika. Zaradi nenehnega vznemirjanja je stalno v stresu (šok), še posebno, če se nima več kam umakniti. Marsikje pri nas pa se v jesenskem času zgrinjajo trume gobarjev in drugih motoriziranih turistov, ki po dolgem in počez križarijo po gozdovih in po nepotrebnem vznemirjajo divjad. Zame je to eden izmed hujših načinov mučenja živali – čeprav ne nameren.« Dr. Tone Wraber (Delo, 5. nov.) in Sašo Vovk (12. nov.), oba iz Ljubljane, mislita seveda drugače. Če so nekoč, piše dr. Wraber, slovenski kmetje polhali predvsem zaradi hrane in kožic za pokrivala, danes to za razvajene polmeščane ni pomembno, saj ubijajo zaradi družabnosti. To sicer počnejo skrajno etično, na znani način nemalokrat smešnih in etično perverznih lovskih ritualov...

Oglasila se je tudi ga. Lea Eva Müller (Delo, 12. nov.), ki je med drugim zapisala: »Nalepka, ki se vas (lovcev – op. ur.) drži, bo odpadla tedaj, ko boste zavrgli orožje, s katerim pobijate (tudi naše!) živali...« Na koncu je v odgovoru na pismo M. Udoviča, ki da ji ponuja lovsko zakonodajo, zapisala: »Ne, hvala! Še mravlje ne pohodim in bi se na lovu

počutila kot med ljudožerci, ki plešejo (ritual) okrog svoje žrtve...«

Navzkrižni ogenj različnih interesov. – Slovenske brazde so (31. okt.) objavile članek o medvedu, ki je v narodnem parku klal ovce. Pisec, ki obširno opisuje medvedovo pot, prepire in lov nanj, meni, da zgodba ne bi bila nič posebnega, če ne bi pokazala, kaj praktično pomeni navzkrižje interesov v prostoru. In nadaljuje: »Naravovarstveniki iz TNP so se – razumljivo – zavzemali za to, da bi medveda pustili živeti, saj pomeni obogatitev živalstva v parku, ali za to, da bi ga ulovili in odpeljali tja (v Italijo, na primer), kjer bi si ga bolj želeli. Kmetje, organizirani v Ovčarsko skupnost Bled, pa tudi tisti, ki niso v skupnosti, so bili vseskozi drugačnega mnenja in so se odločno zavzemali za to, da je medveda treba ustreliti, ker po pokljuških planinah kolje ovce in povzroča gospodarsko škodo.«

V Pismih bralcev Dela dne 12. nov. se je Ivan Stana z Jesenic v celoti pridružil mnenju g. Dušana Lipovca, akademskega slikarja iz Kamnika. Pisec je med drugim napisal:

»Namesto da bi otroke vzgajali v ljubezni do narave, še posebej do živali, s primernimi metodami, na primer z ogledi živali v živalskih vrtovih, s pripovedovanjem o njihovem življenju in podobno, jih s takimi grobimi dejanji, kot je bil odstrel tega kosmatinca, od tega le odvrčamo.«

Povračilo škode. – Slovenske brazde so 21. nov. objavile navodila, kako izterjati ustrezno odškodnino za škodo, ki jo povzroča div-

jad na kmetijskih površinah. Uredništvo se je odločilo za objavo zato, »ker praksa kaže, da prihaja pri povračilu škode do zapletov«. Za zaključek pristavlja še dve želji:

1. da bi bilo potrebno čim manjkrat uporabljati opisano pot za povračilo škode (če bo doseženo primerno ravnovesje v naravi);
2. da bi kmalu čakali nov zakon o lovstvu, divjadi itd., ki bo bolj življenjski in manj »lovski«, ker je prepogosto videti, kot da »pridelujemo« divjad namesto hrane (merjasec menda še ni in dijska sveta krava...).

Nobene nevarnosti za tuje lovce v Sloveniji. – Ugledna nemška revija Jäger je objavila zagotovilo Lovske zveze Slovenije, da zaradi vojne na Hrvaškem ni nobene nevarnosti za tuje lovce v Sloveniji. Tu poteka lov nemoteno. Tuji lovci lahko lovijo tudi divjad, ki je v drugih republikah tačas nedosegljiva: medveda, volka in lisico. V sporočilu so navedene tudi cene za odstrel posamezne vrste divjadi.

Lovci cepili lisice. Slovenec je 28. okt. poročal o široko zastavljeni akciji »cepljenja« lisic proti steklini. Akcija je po mnenju pisca A. D. vseevropska, z njo pa želijo preprečiti širjenje silvatične stekline. Dosedanji rezultati so več kot ugodni, saj v Sloveniji ni bilo zabeleženih novih žarišč stekline. Vsaka vaba stane okoli dve marki, Sloveniji pa so pri akciji finančno pomagale evropske države.

Kako »proizvajati« dobre lovce

Kot odziv na prispevek Konrada Seidla (Lovec 6, 1991) je bil v 9. lanskim številki Lovca, na str. 253, v rubriki Mnenja in kritike objavljen članek z gornjim naslovom izpod peresa Franca Svetca. Ker do sedaj ni bilo odziva nanj, si štejem v dolžnost odločno oporekati nekaterim avtorjevim mnenjem.

Uvodna misel, da človek ne »postane« ali se »naučí« biti dober lovec, ampak se dober lovec rodi, je na majavih nogah. Le kako ugotoviti, kakšno popotnico so nam namenile rojenice? V ušesih nam še odzvanja govorjenje o rojenih direktorjih, o rojenih gospodarstvenikih, pa o rojenih politikih – sedaj pa še o rojenih dobrih lovcih! Dajte no!

In v nadaljevanju: »Menim, da moramo že enkrat narediti konec množičnemu produciranju lovcev, za katero smo si izmislili celo vrsto pripomočkov. Za 'lažje' opravljanje lovskega izpita smo si izmislili tečaje, seminarje, predavanja, dnevnike, mentorje in tako dalje.« Avtor predlaga, naj bi kandidat sam poskrbel za izobraževanje, napravil izpit pred strogo komisijo, nato pa bi začeli z dodatnim izobraževanjem. Predlagani recept za »proizvodnjo« lovcev je torej: mati narava opravi svoje ob rojstvu, kandidat se glede izobraževanja znajde kot ve in zna, če s svojim znanjem zadovolji strogo komisijo, je nato kot član deležen dodatnega izobraževanja. Mnenja sem, da sta izobraževanje in vzgoja lovcev še kako potrebna, z njima pa je treba začeti, še preden kandidat postane pravnomočen član. Narava je eden najbolj zamotanih sistemov, vsi njeni členi (vrste) so povezani med seboj v mnogih odnosih, med drugim tudi v prehranjevalnih. Z mnogo opazovanja in učenja nam uspeva razvozlati posamezne povezave. In te povezave mora poznati vsakdo, kdor si upa posegati s svojo roko v naravo. Če bi bili kandidati prepuščeni svoji iznajdljivosti, bi tisti, ki imajo možnosti, mogoče res prišli do potrebne znanja. Kaj pa s kandidati, ki živijo odmaknjeno in za samoizobraževanje skoraj nimajo možnosti?

Res, nikjer ne piše, da mora neka

organizacija nekoga najprej izšolati, da postane njen član. Lovska organizacija pa je v družbi organizacij nekaj posebnega: članu, ki se ji pridruži, da v roko puško! Zato je organizacija dolžna poskrbeti, da pride orožje v roke preverjenemu članu, ki ga bo znal pravilno uporabljati. Nekoč sem že zapisal, kako pomembna sta osveščenost in znanje lovcev, saj oni odločajo o življenju in smrti – tudi redkih in ogroženih vrst. Pri tem pa imajo v rokah močan argument – puško. Hočemo v Evropo (v kateri smo vsaj po naravovarstveni plati nekoč že bili!), pa razpravljamo o tem, kako bi nekoga prikrajšali za izobraževanje. Naša edina možnost in pogoj za življenje v Evropi je znanje. Za selekcijo novih lovcev pa naj se dobi kakšen drug kriterij, in ne odvzem prepotrebni informacij in vzgoje. Zato vsa moja podpora Konradu Seidlu in njegovi zavzetosti za izobraževanje lovskih kandidatov.

Tudi o »liku lovca, kakršnega si želimo«, bi se dalo kaj reči (tudi o raznih likih smo velikokrat slišali v bližnji preteklosti – pa nikoli nismo prav točno vedeli, kako naj bi zgledali). Lik si namreč vsakdo predstavlja nekoliko po svoje, različnim njegovim lastnostim dajemo različno vrednost. Če bi s Francem Svetcem oblikovala vsak svojo predstavo o liku lovca, pa pri tem uporabila vse elemente, ki jih on navaja za dobrega lovca, od smisla in veselja do narave in gojitve, do smisla in veselja do prijateljstva in lova, bi se najini predstavi verjetno močno razlikovali. Če drugega ne, si smisel in veselje do narave predstavljamo vsak po svoje. Poznam nekoga z veliko smisla in veselja, še več pa ljubezni do narave, pa vendar njegovi lovske tovariši zmičujejo nad njim z glavami – češ, ali je to sploh kakšen pravi jager!

Janez Gregori

Pohvala kinološkim sodnikom!

V soboto, 26. 10. 1991 so organizatorji (vzrejna komisija za ptičarje pri KZS in LKD Ptuj) uspešno spravili pod streho še eno ptičarsko tekmovanje, širšo poljsko preizkušnjo psov ptičarjev (ŠPP) – za **memorial Bogdana Sežuna**.

Ne nameravam opisovati in analizirati poteka tekmovanja, ocenjevati njegovega namena ali razpravljati o doseženih rezultatih, kajti o tem se bo v naši reviji razpisal gotovo kdo, ki je strokovno bolj podkovan kot jaz.

Da pa se sploh oglašam, so me dobesedno »prisilili« kinološki sodniki, ki so ocenjevali delo psov na tem tekmovanju. Tudi ne nameravam naštevati njihovih imen; prišli so iz najrazličnejših koncev Slovenije. Reči pa moram, da sem bil več kakor presenečen nad objektivnim ocenjevanjem. Tega dne sem namreč doživel odgovor na moje dolgoletne želje kinologa in vodnika lovskega psa, ki so se mi porajale vsa leta nazaj. Vedno sem bil namreč prepričan, da je lahko pravilno in objektivno in pošteno le **javno ocenjevanje** posameznih dejavnosti lovskega psa. In to sem doživel tega dne skupaj z ostalimi vodniki ptičarjev tudi jaz. Vemo in priznati je potrebno, da je bilo še pred nekaj več kakor letom dni za nekatere kinološke sodnike takšno ocenjevanje nepotrebno. Posledice takšnega, strogo tajnega ocenjevanja so bile mnogokrat nesoglasja, vroča kri ob končni analizi, zapuščanje tekmovanj ipd. Nikakor ne morem mimo spominov na »nečedne« navedbe nekaterih kinoloških sodnikov, ki so tiščali skupaj glave in barantali z ocenami – vedno brez prisotnosti vodnikov. Takšno barantanje z ocenami pa je bilo velikokrat vse drugo kakor odraz kakovosti posameznih psov. Največkrat je bil namesto psa ocenjen naposled njegov vodnik, kar je bilo nemalokrat odvisno celo od poznanstva z nekaterimi sodniki.

Dne 26. 10. 1991 pa so sodniki po vsaki opravljeni disciplini poklicali

tudi vodnika, kjer so mu takoj, jasno in glasno (slišali so lahko tudi vsi ostali) povedali vse, kar je pes pravilno in nepravilno napravil. Izrečena je bila tudi ocena. Prepričan sem, da delijo takšno mnenje z menoj tudi ostali vodniki (zaključka se namreč

nisem mogel udeležiti), ki so se s psi udeležili tega najelitnejšega tekmovanja slovenskih ptičarjev. Za konec le še to: slovenski lovski kinološki sodniki – samo po tej poti naprej!

Miroslav Bauman
(LD Jurovski Dol)

Ozebkova lovska krogla

OZEBEK TOTAL DUPLEX SISTEM BULLET – OTDSB

Etbin Ozebek

Težnja pri modernih lovskih krogelnih izstrelkih je, da krogla žival usmrti – umiri hipoma, z dvojnimi šokom, ki ga je odkril nemški znanstvenik dr. Langenbach (okrog leta 1960). Temu lovskemu idealu bi se lahko približali, čeprav ga v vseh primerih ne bo moč doseči, z ustrezno zgradbo krogle. Kaj pomeni ustrezna zgradba krogle? V prvi vrsti mora krogla ob zadetku – prebijanju – doseči ustrezno deformacijo prednjega dela (ne sme se razleteti), preoblikovati se mora v gobico s premerom 2 do 2,5 kal. (prenos kinetične energije).

Preoblikovanje vrha mora nastajati tako, da krogli ostane še vedno dovolj moči, da divjad prebije, skratka, da izstrel. Na poti med prebijanjem povzroči ekstremno hidrodinamično frekvenco – valovanje, ki je poglavitnega pomena za obojestranski dvojni šok.

Zvočni udarni val se v zraku širi s hitrostjo 333 m/s, tekočinski pa kar s 1560 m/s!

Ta podatek nam pove, kaj odigra hi-

drodinamični udarni val pri bliskoviti usmrtnosti.

Bliskovit prenos kinetične energije na telo divjadi povzroči niz usmrtilnih – porušitvenih komponent, zaradi katerih možganski del bliskovito odpove in ne zazna poškodb, ker je sam porušen.

Zamislimo si varovalko pri električni napeljavi; tokokrog se prekine, ko pregori varovalni element, ki je bil preobremenjen z »informacijo«, energija ne more potovati do pogonskega motorja – življenja ni.

Šok – Biološka zakonitost poučuje, da nizki dražljaji življenjske funkcije prebudijo, srednji jih pospešijo, veliki zavrejo, ekstremni pa prekinejo za vedno.

Krogla, ki zadene telo, povzroči mehanske in biološke bliskovite spremembe. Živčni sistem bliskovitega impulza ne prenese, življenjske funkcije odpovedo; seveda ob izpolnitvi pogojev, ki povzročijo dvojni šok.

Dvojni šok pa nastopi le tedaj, ko krogla prebije telo obojestransko,

Nova konstrukcija lovske krogle za lov na težko veliko divjad Ozebek Total Duplex Sistem Bullet – (OTDSB), ki jo je razvil in patentiral Etbin Ozebek iz Prapetnega Brda 21, Slap ob Idrijci. Na fotografiji je model III. (kal. 8,2 × 50 R; teža krogle 12 g).

pri tem pa obenem odda dovolj moči (energije) v zelo kratkem času 1/1000 sek.

Tem zahtevam se še najbolj približajo znane krogle, kot so: Avčinova ABC, SFS, NOSLER, itd.

Vendar obstajajo še vedno razvojne možnosti, ki bi lahko nivo učinkovitosti še povečale. Te možnosti sem raziskoval tudi sam in izdelal novo lovsko kroglo, namenjeno predvsem za lov na težko veliko divjad.

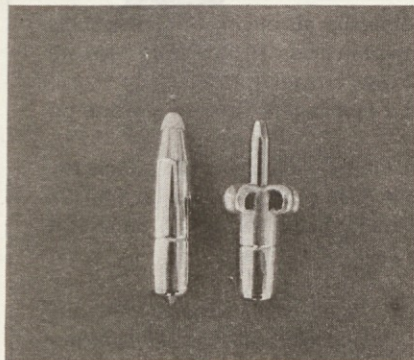
Nastala je krogla OTDSB, kar pomeni: OZEBEK TOTAL DUPLEX SISTEM BULLET.

Konstrukcija te krogle omogoča, da se programirano preoblikuje, središčni čep iz jekla pa odigra funkcijo, da se krogla ne skrajša, ne izgublja prvotne mase in odigra nalogo vodila (prebijača) med prediranjem (vrtnjem) skozi tkiva.

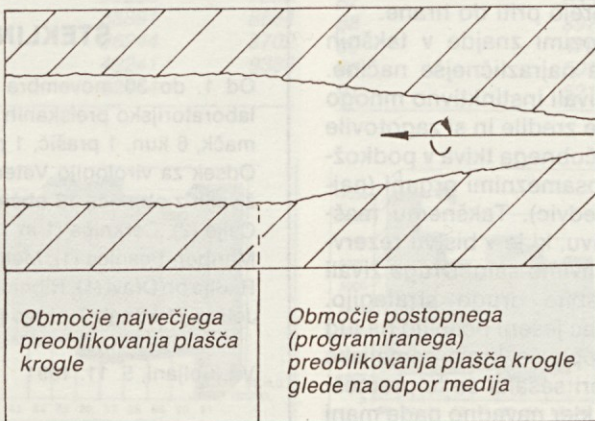
Testiranja na umetnih objektih so dokazala, da je nova krogla OTDSB

Značilna oblika strelnega kanala, ki ga napravi krogla OTDSB med prebijanjem skozi želatinasti blok oz. telo divjadi.

Krogla OTDSB – model I.: plašč krogle je iz bakra, prebijalno konico pa pokriva plastična kapica. Jedro krogle je jekleno.

Izstrelna
odprtina
Ø 30–45 mm

Vstrelna
odprtina
v velikosti
Ø kalibra

Območje največjega
preoblikovanja plašča
krogle

Območje postopnega
(programiranega)
preoblikovanja plašča krogle
glede na odpor medija

Oče konstruktorja – Angel Ozebek, je 28. 8. 1990 v lovišču LD Planota prvi preizkusil sinovo kroglo na jelenu štirinajsteraku, ki je tehtal 159 kg.

Foto M. Mugerli

napravila korak dalje k popolnosti. Tudi na divjadi, za katero je namenjena, je pokazala odlične rezultate, vendar bo za popolno oceno potrebno še širše raziskovalno delo. Krogla je zaščitena in patentirana v Beogradu. Kje jo bodo izdelovali, se še ne ve,

povedati pa je potrebno, da je tujina zopet pokazala, kot že mnogokrat, veliko zanimanje za OZEBEK TOTAL DUPLEX SISTEM BULLET – OTDSB. Evropski – svetovni trg ne vpraša, od kje pride novost (proizvod), zanima ga samo ustrezna cena, predvsem pa vrhunska kakovost.

Zimske zaloge hrane

Vse živali imajo pozimi velike težave, tudi toplokrvne, kamor sodi vsa dlakasta in pernata divjad. Težav pa ne bi bilo toliko, če bi imele živali dovolj hrane, ki pa je navadno pozimi ni dovolj. Ko sneg prekrije površje in zamrznejo vodovja, mnoge živali sploh ne morejo priti do hrane.

Divjad se pozimi znajde v takšnih razmerah na najrazličnejše načine. Že v jeseni živali instinktivno mnogo jedo, da bi se zredile in si zagotovile rezervo maščobnega tkiva v podkožju in med posameznimi organi (največ okrog ledvic). Takšnemu maščobnemu tkivu, ki je v bistvu rezervna hrana, pravimo salo. Druge živali zopet uporabijo drugo strategijo. Ptice se konec jeseni odselijo na jug oziroma v toplejše kraje zemeljske oble. Nekateri sesalci se le premeščajo v kraje, kjer navadno pade manj

snega in lahko najdejo zato več hrane (sezonski premiki ali migracije). Zopet tretje živali zimo prebijejo v stanju zmanjšane aktivnosti v pravem ali nepopolnem zimskem spanju (hibernacija ali dormanca).

Nam dobro znana lepa in pisana šoja, ki se hrani z raznovrstno živalsko in rastlinsko hrano, v jeseni skladišči hrano. Če jih opazujemo pri tem početju, izgleda, da tedaj te ptice pozabljajo na vse drugo in se pripravljajo le na zimo. Šoje vidimo, kako poletavajo sem ter tja in v kljunu prenašajo želod, polne pa imajo tudi golše. Iz hrastovih sestojev poletavajo »natovorjene« nekaj kilometrov daleč proč in ga tam nekje puščajo (skladiščijo). Prazne se zopet in zopet vračajo v hrastovje in iščejo novih zalog.

Često se zgodi na poti, da pade šoji želod iz kljuna. Tako prav šoja poskrbi za razširjanje hrastovih dreves – njenega priljubljenega plodonosnega drevesa.

Šoje na tak način skladiščijo tudi žir bukve, lešnike in drugo semenje ali plodove. Včasih, če je zima milejša, ji vsa skladišča sploh niso potrebna ali nanje enostavno pozabi. Tudi tako pripomore ta ptica k razširjanju dreves in grmovja, ki na jesen obrodijo semena ali plodove. Pri ustvarjanju zaloga hrane pa je morda še bolj učinkovita ali skrbna njena bližja sorodnica lešnikar ali krekovt.

Z gozdarskega gledišča je pri sejanju drevesnih in grmovnih semen zanimiva tudi veverica. Tudi ona si za zimo pripravlja zaloge hrane (na te zaloge pa često pozablja). Ob vznožju dreves zakopava želod, žir, domači kostanj, lešnike in orehe. Poleg tega suši tudi gobe v rogovilah drevoja (celo tiste, ki so za človeka strupene). Nabada jih tudi na trne gloja ali zatlači v razpoke grobe drevesne skorje. Zabeležen je primer neke veverice, ki je v zahodni Sibiriji na tak način pripravila za zimo 1500 gob. Pa ne le veverica, tudi mali gozdni glodavci skladiščijo hrano v podzemeljska skladišča.

Tudi pižmovka si pripravi zimsko za-

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

Od 1. do 30. novembra 1991 je bilo z območja 46 občin v naši republiki laboratorijsko preiskanih na steklino 142 živali in sicer: 101 lisica, 15 psov, 12 mačk, 6 kun, 1 prašič, 1 polh, 2 jazbeca, 2 glavi srnjadi in 1 dihur.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri živalih z območij 18 občin in sicer:

Celje (2), Cerknica (1 in 1 pes), Kočevje (4), Litija (2), Ljubljana Vič-Rudnik (1), Maribor-Pesnica (1), Metlika (1), Mozirje (5 in 1 dihur), Novo mesto (2), Ptuj (2), Radlje ob Dravi (1), Ribnica (1 in 1 mačka), Sežana (1), Škofja Loka (2), Šmarje pri Jelšah (1 kuna), Trebnje (3), Zagorje (1) in Žalec (3 in 1 pes).

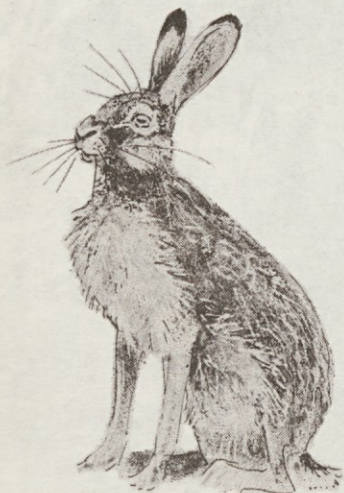
V Ljubljani, 5. 11. 1991

dr. Armin Tomašič, dipl. vet.,
Republiški veterinarski inšpektor

logo hrane v svojih bivališčih v obrežjih voda. Ničkolikokrat se opazi, da izkoplje rov v koruzno njivo, ki je v bližini potoka. Iz njive znosi znatne količine koruznega zrnja v svoje podzemno bivališče.

Manj znano pa je, da si podobna skladišča na zimo pripravijo tudi nekatere zveri, ki hrano zelo gospodarno uporabljajo prek zime. Če ulovijo večji plen, ga odvlečejo nekoliko dalje, v zavetje in kritje, in se vračajo k njemu še nekaj časa. Npr. kuna zlatica, ki ulovi kokoš divjega petelina, ostanke skriva med kamenje in vejeve. Zgodi se tudi, da plena ne more izkoriščati dalje, ker ga od tega odvrne močnejši pripadnik iste ali druge vrste. Velika in mala podlasica predvsem pa dihur si pripravijo neredko posebna skladišča, v katerih so mali glodavci, ribe in žabe. Tudi tu se zgodi, da že pripravljeno hrano izkorišča kasneje tudi kakšna druga žival, ki ji hrana ni bila namenjena. Zanimivo je, da dihur »konservira« žabe na poseben način. Z ugrizom v hrbtenico jih paralizira; žabe ostanejo še dolgo žive in ne morejo pobegniti iz dihurjevega skladišča. Kadar dihur nima boljše hrane, jih je. Lisica si zaloge ustvari tako, da zakopava višek ujetih miši in voluharic. To je pomembno zanje v takšnih habitatih, kjer živali niso »prepričane«, da bo hrane dovolj za celo zimo. Zanimivo je, da si lisica takšna mesta, kjer je zakopala višek hrane, zelo dobro zapomni in jih tudi hitro poišče. Seveda se tudi zgodi, da takšno mesto odkrije druga in ga brezbrizno izprazni. Hrana v tej obliki pa često izgine tudi v želodec stikačev, kot so vsejedi divji prašiči, ki se nikoli ne mučijo s pripravo zalog hrane. Pri tako ostrem vohu, ki ga imajo, se tudi ve, zakaj ne.

Pripravil: Z. Timarac

Gibanje številčnosti in odstrela male divjadi v zadnjem desetletju

Lojze Černe

Poljski zajec

Po statističnih podatkih je številčnost poljskega zajca, po zaporedju upadanja, najbolj občutno upadla leta 1981 – na 35.100 zajcev. Od tega leta dalje je število zajcev naraščalo do leta 1986, ko smo število ocenili na 43.540 zajcev. Sledil je triletni zaporedni upad številčnosti, tako da smo 1989 leta ocenili le 36.240 zajcev. Zadnji dve leti je številčnost zajca v ponovnem porastu in je dosegla število izpred treh let, to je nekaj več kot 42.000 zajcev. Odstrel zajca je začel občutno upadati po letu 1969, ko smo uplenili še prek 40.000 zajcev. Leta 1980 je upadel odstrel na borih 9.000 zajcev.

Odstrel zajca je od tega leta dalje do 1985 postopno narastel na 12.200 živali. Že v naslednjem letu je odstrel upadel za cca 4.000 zajcev. Leta 1987 pa je bil zabeležen doslej najnižji odstrel, 7.600 zajcev. Odstrel zajca je v zadnjih treh letih v ponovnem porastu, tako da je 1990 leta znašal 9.380 zajcev.

Analiza podatkov o gibanju številčnosti in odstrela očitno kaže na to, da je vzrok za razmeroma nizko šte-

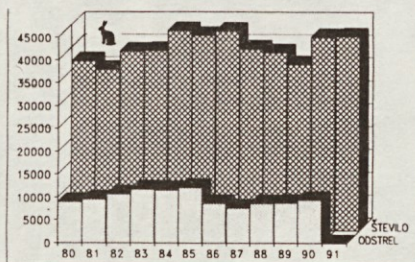
vilčnost zajca, razen vsesplošnega poslabšanja njegovih življenjskih razmer, tudi v nepravilnem načrtovanju odstrela. Takoj ko se številčnost zajca nekoliko popravi, sledi nesorazmerno povečanje odstrela. Najbolj očitno se je to pokazalo leta 1986, ko se je odstrel zajca dvignil na prek 12.000 živali, takoj nato pa je sledilo občutno znižanje številčnosti in s tem tudi odstrela. Naraščajoči številčnosti zajca v zadnjih treh letih spet sledi povečan odstrel, tako že v naslednjih letih lahko ponovno pričakujemo znižanje številčnosti in odstrela zajca. Za izboljšanje številčnosti zajca smo že v dveh zaporedjih enotnih gojitvenih smernic sprejeli dogovorjene ukrepe, v katerih je znižanje odstrela na prvem mestu, žal pa statistika tega ne kaže.

Poljska jerebica

Poljska jerebica je številčno močno upadla že leta 1962/63, po za njo katastrofalno neugodni zimi. Še bolj kot zima jo je prizadelo poslabšanje življenjskih razmer, ki se je stopnjevalo vse do zadnjih let. Po statističnih podatkih je ocenjena najnižja

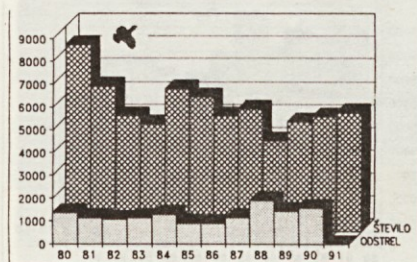
Ocena pomladanske številčnosti in odstrel zajca (1980–91)

LETO	ŠTEVILO	ODSTREL
80	37000	9072
81	35116	9634
82	39018	10741
83	39259	11782
84	43640	11690
85	42648	12247
86	43547	8614
87	39633	7592
88	38891	8684
89	36244	8702
90	42241	9388
91	42414	

Ocena pomladanske številčnosti in odstrel p. jerebice (1980–91)

LETO	ŠTEVILO	ODSTREL
80	8165	1361
81	6375	1135
82	5055	1071
83	4700	1132
84	6264	1290
85	5903	881
86	5069	887
87	5354	1146
88	3978	1895
89	4793	1426
90	5018	1585
91	5211	

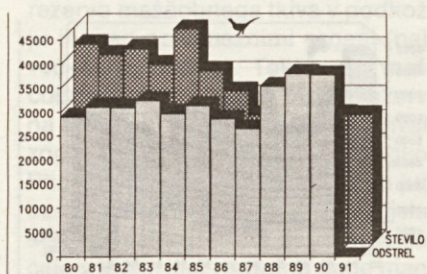
številčnost jerebic leta 1987 in 1988, zadnja tri leta pa je število v blagem porastu. Delno naraščanje števila je tudi že rezultat zadnjih nekajletnih načrtnih vlaganj (izpustov) jerebic. Odstrel jerebic je vse od leta 1980 dalje na približno enaki višini. V lovskih družinah je odstrel jerebic bolj simboličen in dosega letno okrog 100 ptic. Nekaj več kot 1000 jerebic pa letno uplenijo v GL Fazan-Beltinci na račun vlaganja od 1500 do 2000 jerebic. Jerebica ostaja še naprej redka in ogrožena vrsta, zato bo razen zaščite potrebno več storiti tudi za izboljšanje njenih življenjskih razmer kot tudi za naselitev jerebic v vsa okolja, v katerih so možnosti za njen obstoj in nadaljnjo gojitev v naravi.

Fazan

Fazan je številčno najbolj upadel prav v zadnjih desetih letih. Leta 1980 je bila številčnost ocenjena na 41.400 ptic, 1991 pa na 26.700 fazanov. Upad številčnosti fazana je posledica izrednega poslabšanja njegovih življenjskih razmer. Številne agromelioracije so v zadnjih desetih letih dobesedno uničile nekdanje najboljše fazanje habitate in tako ostaja za gojitev fazana le še malo možnosti za uspešno naravno gojitev. Odstrel fazana je v zadnjih desetih letih precej stabilen in je v zadnjih dveh letih celo v rahlem porastu. Da odstrel fazana ne niha, je zgolj zasluga vlaganj v komercialni lov, ne pa v izboljšani naravni gojitvi. Letno

Ocena pomladanske številčnosti in odstrel fazana (1980–91)

LETO	ŠTEVILO	ODSTREL
80	41394	29013
81	39165	31042
82	40523	30997
83	37094	32331
84	44525	29643
85	35810	31313
86	31540	28566
87	26635	26522
88	25770	35387
89	28866	38072
90	26916	37820
91	26711	

vložimo v lovišča v Sloveniji prek 50.000 fazanov, to pa je mnogo več, kot znaša letni odstrel.

Fazan je od male divjadi za gojitev trenutno najbolj problematična vrsta, saj zahteva največ dobrega kritja-remiz. Naravne remize pa so v veliko loviščih uničene, redke preostale remize pa po večini ne ustrezajo več dobrim razmeram za fazana. Pri nadaljnji naravni gojitvi fazana bo zato potrebno vsa sredstva vlagati v izboljšanje remiz, ne pa zgolj v vlaganje fazana za komercialne namene.

Raca mlakarica

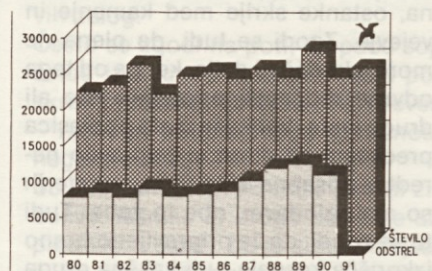
Številčnost mlakarice je začela naraščati po letu 1973, ko smo sprejeli več gojitvenih ukrepov za dvig takrat zelo skromnega števila okoli 3000–5000 rac. Številčnost mlakarice je v zadnjih devetih letih precej stabilna, njeno število ocenjujemo na okoli 24.000 ptic.

Odstrel mlakarice se je od leta 1980, ko je znašal nekaj prek 7000 ptic, leta 1989 dvignil na 12.650 kosov. Leta 1990 pa je odstrel upadel za več kot 1000 ptic. Ta podatek kaže na to, da se pri sedanjí številčnosti odstrel mlakarice giblje lahko le v mejah med 10.000 in 11.000 pticami. Mlakarica postaja po številu odstrela najštevilčnejša lovna vrsta male divjadi. Po odstrelu jo sicer še vedno presega fazan, vendar pa le po zaslugi komercialnega vlaganja.

Kljub temu, da smo pri gojitvi race

Ocena pomladanske številčnosti in odstrel race mlakarice (1980–91)

LETO	ŠTEVILO	ODSTREL
80	20716	7887
81	21785	8607
82	24513	7897
83	20466	9104
84	23016	8099
85	23609	8505
86	22756	8839
87	24013	10351
88	22897	11999
89	26635	12652
90	22888	11080
91	24153	

mlakarice najbolj uspeli, pa to še ne pomeni, da smo že izčrpali vse naravne danosti za njeno gojitev. Z ukrepi, s katerimi smo pred leti uspeli dvigniti številčnost rac, bi morali nadaljevati, ne pa da smo se prehitro zadovoljili s sedanjo številčnostjo in se nekatere lovske organizacije ne drže več niti osnovnih gojitvenih ukrepov, ki so odločilni za gospodarjenje z divjadjo. Mlakarica postaja spet za lov povsem prosta divjad, brez pravih načrtov odstrela, omejitve lovnih dni in določenih mirnih rezervatov, v katerih se ne sme loviti.

Koliko je jelen star?

Temeljne ugotovitve

Nesporno sorazmerje med starostjo in telesnimi oz. rogovnimi značilnostmi jelenov dovoljuje sklepanje, da so po starosti urejene srednje vrednosti teh značilnosti razporejene približno okrog ustrezne regresijske premice. Če lahko opredelimo začetne in končne točke te premice, je mogoče odčitati vmesne srednje vrednosti posamezne značilnosti in starost na odsekih te premice, kar prikazujejo posamezne slike.

Ta metoda temelji na ugotovitvi, da je mogoče tako za dvoletne kot za zrele jelene zadosti točno opredeliti začetno in končno točko t(ak)e regresijske premice.

V nadaljevanju bodo obdelane tri značilnosti pri jelenih, ki se s starostjo spreminjajo.

M₁ v spodnji čeljusti

Najprej naj bo pojasnjena metoda na primeru višine prvega molarja ali meljaka v spodnji čeljusti.

Pri tej metodi je potrebno za vsak zob opraviti štiri meritve. Pomeriti je potrebno najvišji mesti zoba na »jezični« strani in najvišji mesti zoba na »lični« strani. Vrednosti seštejemo (za oba zoba, tj. 8 podatkov) in nato delimo z 2.

Srednje vrednosti za 2 in 3-letne jelene kažejo po vzorčnih preizkusih cca 55,5 mm, za 16-letne z zelo močno obrabo zobovja pa 10 mm. S pomočjo na ti dve mejni točki oprte regresijske premice (bolje rečeno daljice) je sedaj mogoče opredeliti starost jelenov v vmesnem razponu (glej preglednico 1!)

Ta(ka) starostna razvrstitev je bila preizkušena s pomočjo 105 spodnjih čeljusti markiranih jelenov. S to metodo ugotovljena starost je v 61% primerov ustrezala v celoti, v 32% primerov pa je od dejanske starosti odstopala za eno leto. V celoti pa je to dalo 88%-no točnost ugotovljene starosti z odstopanjem ± 1 leto!

Pripomniti je potrebno, da se 2 in 3-letni jeleni po kronah M₁ ne razlikujejo, zato sta ti dve starosti zajeti skupaj.

Pri starejših jelenih pride do posamičnih večjih razlik pri višini kron M₁ (tudi pri isti starosti), zato sta skupaj zajeti starosti 11 in 12 let in starosti 13–16 let.

Graf 1 kaže (po preizkusu s čeljustmi markiranih jelenov) ugotovljeno regresijsko premico, sestavljeno iz preračunanih srednjih vrednosti posameznih starostnih razredov.

Dolžina vej kot starostna značilnost

Tudi dolžina vej kaže povezavo s starostjo, predvsem med 2. in 8. življenjskim letom. Srednja dolžina vej pri 2-letnih jelenih znaša 46, za slednje pa 25 cm. Po izdelavi regresijske premice, prikazane v preglednici 2, je mogoče izračunati razpore za posamezne starostne razrede.

Te vrednosti so bile preverjene oz. dobljene na osnovi meritev 226 značilnosti odpadlih vej rogovja jelenov, katerih starost je bila znana. Pri upoštevanju odstopanja 1 leta v + ali – pri ocenjevanju, je bila ocenjena starost v 91% enaka dejanski. Ugotovljeno je, da v starosti 2–8 let srednje vrednosti dolžin(e) vej leže tesno ob regresijski premici in je tako tudi ugotavljanje starosti na ta način zelo zanesljivo.

Poleg dolžine vej so za ocenjevanje starosti primerne tudi druge značilnosti rogovja. Vseeno pa ostajajo kot »kaplje pelina v sladki pijači« pri tej metodi (pre)zgodaj zreli močni jeleni, ki jih po tem kriteriju lahko ocenimo za starejše, kot so v resnici,

Zgornje vprašanje se postavi navadno tedaj, ko uplenitelj z veliko vejico na desni strani klobuka pripelje jelena na prikolico pred druge lovce ali kam drugam. Seveda postavljajo še druga vprašanja: kje, kdaj, kako, koliko tehta ipd. Starost jelena pa je – zaenkrat – še vedno večna uganka, ki ji celo brušenje zob in nato ugotavljanje letnic ne more povsem do živga.

Ker smo o poskusu ugotavljanja starosti srnjadi pred časom že pisali, pogledimo, kako se tej zadevi streže pri jelenu. Opiramo se na strokovnjaka za preučevanje jelenov iz Harza v Nemčiji, **Harolda Drechslerja**. Svoja opazovanja je strnil v množico ugotovitev in izračunov, ki jih je naposled kakor metodologijo za ugotavljanje (določanje) čimbolj približne starosti jelenjadi objavila ena najbolj znanih nemških lovskih revij *Wild und Hund* 18/91.

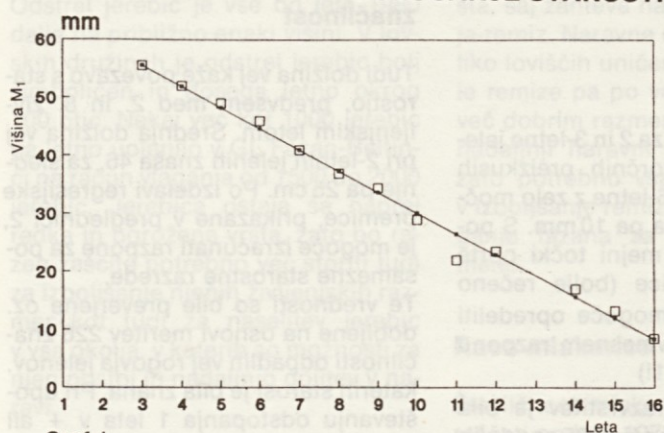
Ob stališču, da nemški jeleni nimajo bistvenih znakov, po katerih bi se razlikovali od naših, bi bila metoda, ob upoštevanju nekaterih naših naravnih zakonitosti (predvsem življenjskega območja – npr. alpski, notranjski), kar se odraža predvsem v teži živali, uporabna tudi pri nas. Sicer pa, primerjajte sami! Še to: ugotovitve veljajo za poprečne jelene.

Uredništvo

PREGLEDNICE IN GRAFI ZA DOLOČANJE STAROSTI UPLNjenih JELENOV

DOLOČANJE STAROSTI PO VIŠINI MELJAKA M_1

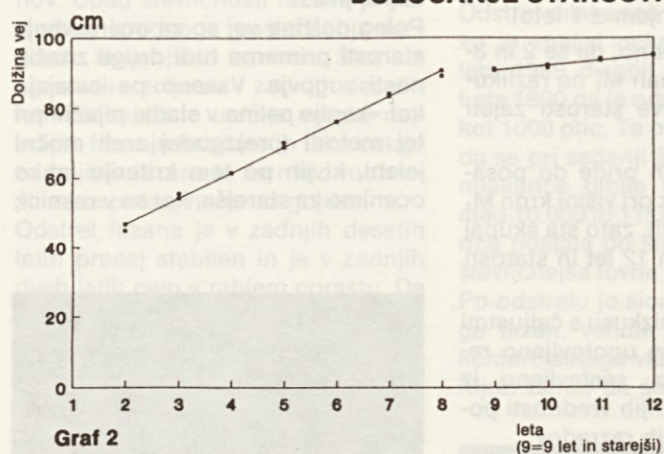

Graf 1

Starost v letih	Teoretična sredina višin M_1	Razpon višin v mm
2-3	55,5	nad 53,74
4	52	50,25 do 53,74
5	48,5	46,75 do 50,24
6	45	43,25 do 46,74
7	41,5	39,75 do 43,24
8	38	36,25 do 39,74
9	34,5	32,75 do 36,24
10	31	29,25 do 32,74
11	27,5	25,75 do 29,24
12	24	22,25 do 25,74
13	20,5	18,75 do 22,24
14	17	15,25 do 18,75
15	13,5	11,75 do 15,24
16	10	11,74

Preglednica 1

DOLOČANJE STAROSTI PO DOLŽINI VEJ

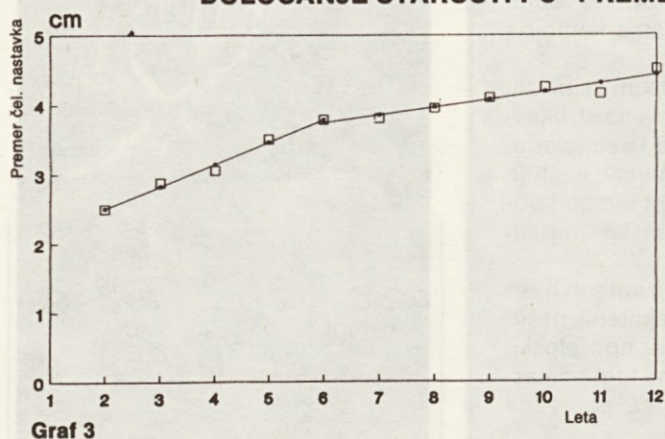

Graf 2

Starost v letih	Teoretična sredina dolžine vej v cm	Razpon dolžin starostnih stopenj v cm
2	46	do 49,5
3	53	49,6 do 56,5
4	60	56,6 do 63,5
5	67	63,6 do 70,5
6	74	70,6 do 77,5
7	81	77,6 do 84,5
8	88	84,6 do 91,5
9 in starejši	95	91,6 in več

Preglednica 2

DOLOČANJE STAROSTI PO PREMERU ČELNIČNEGA NASTAVKA

Graf 3

Starost v letih	Teoretična sredina premera čel. nastavka v cm	Razpon premerov v cm
2	2,45	do 2,62
3	2,78	2,63 do 2,95
4	3,11	2,96 do 3,28
5	3,44	3,29 do 3,61
6	3,77	3,62 do 3,82
7	3,89	3,83 do 3,95
8	4,01	3,96 do 4,07
9	4,13	4,08 do 4,19
10	4,25	4,20 do 4,31
11	4,37	4,32 do 4,43
12 in starejši	4,49	4,44 in več

Preglednica 3

kar je seveda problem tudi pri ocenjevanju živih primerkov v naravi, pred odstrelom.

Tretja značilnost: premer nastavkov rogovja

Od vseh značilnosti čelničnega nastavka ima največjo zvezo s starostjo premer, vendar je povečevanje premera do 6. leta močnejše kot v naslednjih starostnih stopnjah. Po 12. letu pa premer ne narašča več. Premer znaša pri dveletnikih povprečno 2,45 cm, pri zrelih jelenih pa 4,49 cm. (Te in vmesne vrednosti glej v preglednici 3 oz. na grafu 3!)

Preverjanje teh vrednosti je bilo opravljeno pri 107 jelenih, katerih starost je bila znana. Pri upoštevanju napake (tolerance) ± 1 leto je rezultat 80%-na točnost pri ocenitvi dejanske starosti. Če se starosti od 9. leta dalje združijo v eno skupino (nad 9 let), je (bilo) ocenjevanje celo 86% pravilno.

Povzel: Jože Perko

Tudi parklji divjadi se morajo obnavljati

Včasih se zgodi, da pri odstreljeni parkljasti divjadi opazimo, da so parklji na nogah prerasli normalne meje. Lovci se temu čudijo, ker vedo, da se parklji ob gibanju živali sproti obrabljajo in obnavljajo. Vsaj tako bi moralo biti. O tem je pisal prof. dr. Vaclav Dyk v *Myslivosti* 7/91. Parklji se nezadostno obrabljajo predvsem pri bolni ali ranjeni divjadi, ki se s težavo ali premalo giblje. Ko parklji zaradi kateregakoli vzroka prerastejo normalno velikost, se žival giblje še težje in se zato zadržuje na majhni površini, kjer se le hrani. Zelo pogosto opazimo pojav preraslih parkljev pri muflonu, ki naseljuje listnate gozdove z mehko podlago, ali če se pretežno giblje po mehkih igličastih tleh. V času mrka (paritve) se muflonom parklji najbolj obrabljajo. Če pa je jesen brez mraza, snega in ledu in če zemlja ne zmrzne, se parklji ne obrabljajo dovolj. Mufloni se pasejo na borovnicah, resju in se več tednov gibljejo le po mehkih tleh.

Odstreliti muflona s preraslimi parklji ni težko, ker ne more hitro bežati,

še težje pa skače. Tedaj so tudi lažji plen potepuških psov oz. drugih večjih divjih zveri.

Tudi pri divjadi drugih vrst opazimo sezonsko preraščenost parkljev. Predvsem je to občasno pri srnjadi, ki se po razdružitvi zimskih skupin naseli na močvirnem svetu ali se stalno zadržuje le v predelih z mehkiimi tlemi.

Če se srnjak ali srna več mesecev gibljeta le po mehkih tleh, se jima parklji preslabo obrabljajo. Postanejo nenormalno dolgi in tudi široki (kot copate). Še bolj so k temu nagnjeni srnjaki. Po živahnem prsku, ko srnjak goni srne, ki pred njim bežijo, se parklji zopet obrabijo. Najbolje in normalno se parklji obrabijo, če srnjad hodi tudi po zaledenelih poteh in cestah, pa tudi pri iskanju hrane po trših tleh.

Z. T.

Fazan iz narave ali iz voljere

Pri izpuščanju fazanov v lovišča so le malokdaj pazili na to, da bi se odločili za posamezno zemljepisno raso oziroma podvrsto teh ptic. Tako so v ČSFR (kakor tudi drugod po Evropi) vnesli na najrazličnejše načine in po različnih poteh po-

leg čistih podvrst tudi mnogo križancev, ki so jih nato pri umetni zreji uporabljali naprej. Nekatere znake posameznih podvrst lahko vidimo pri umetno zrejenih fazanih še danes. Ti lovni fazani so v bistvu mešanica večih podvrst fazanov.

Svojčas je bila prilagodljivost teh križancev, ki so različno obarvani, dokaj dobra (prav tako njihova številčnost v loviščih in naravno razmnoževanje).

Sčasoma pa so se naravne razmere v loviščih tako spremenile (potrebe lovcev pa so se večale), da danes izhaja iz naravne reprodukcije le še simbolično število fazanov. Številčnost fazanov, ki je potrebna na lovu, danes dosežemo le še s fazani, izpuščenimi iz umetne zreje, ki jih izpuščamo v lovišče tik pred lovom. Mlade fazane dobimo iz matičnih jat, ki jih že več let gojimo v ujetništvu (v umetnih razmerah). Seveda pa pri takšni umetni (voljerski) gojitvi lahko prihaja do izrazitih fizioloških in telesnih sprememb. O tem je v *Myslivosti* 2/89 pisal inž. František Zabloudil.

Ali pri fazanih iz voljerske zreje res prihaja do fizičnih sprememb, so poskušali ugotoviti s primerjanjem s fazani iz naravne reprodukcije. Znanstveniki so spremljali posamezne značilnosti pri fazanih, fazankah in pri fazanih jajcih. Nalogo so opravljali na treh lokacijah, in sicer že leta 1959 in 1960, nato pa še leta 1985 in 1986. Statistično so obdelali veliko biometričnih podatkov, ki jih (povzeto) prikazuje preglednica. Iz rezultatov lahko povzamemo:

Peglednica PRIMERJANJE BIOMETRIČNIH VREDNOSTI NARAVNIH IN VOLJERSKIH FAZANOV

Meritve		Fazani-petelinu stari			fazanke	jajca
		6 mes.	18 mes.	30 mes.		
teža	{divji	1236	1385	1391	1056	30,67
	{voljerski (g)	1372	1399	1381	1236	32,14
dolžina	{divji	888	908	912	756	43,98
	{voljerski (mm)	827	882	905	743	45,01
razpon	{divji	822	838	839	714	—
	{voljerski (mm)	806	810	831	706	—
širina	{divji	—	—	—	—	34,98
	{voljerski (mm)	—	—	—	—	34,98

- dolžina telesa petelinov iz obeh skupin ni odvisna od telesne teže;
- jajce iz voljerske vzreje je daljše kot pri jajcih iz narave;
- širina jajca iz voljerske zreje je večja kot pri naravnih;
- teža jajc iz voljerske zreje je prav tako večja kot pri naravnih.

Nekatere značilnosti fazanov – petelinov, fazank in jajc, ki so jih ugotovili, moramo pripisati večjim količinam hrane, ki jo

dobijo fazani v vzrejališčih. Takšna hrana je tudi bogatejša s posameznimi sestavinami, saj v vzrejališčih nenehno skrbijo za zdravje fazanov. Lahko rečemo, da raziskovalci na vseh treh preučevanih lokacijah niso mogli ugotoviti bistvenih vizualnih razlik med fazani iz voljerske zreje in fazani iz naravne reprodukcije.

Povzel: **Zoran Timarac**

Psitakoza

Psitakoza je virusno obolenje ptic. Bolezen prehaja na človeka z vdihavanjem prahu pri izsušenih izločkih bolnih ptic.

Že v prejšnjem stoletju so opisali bolezen, vendar je šele leta 1930 prišlo do manjše epidemije (množičnega pojava) bolezni pri ljudeh. Bolezen povzroča eden od največjih virusov. Pri bolniku najdemo virus v izpljunku, v jetrih, vranici, itd.

Za psitakozo zbolijo različni ptiči: papige, kanarčki, golobi, itd. Bolna ptica v kletki ima spoznavne znake: je našopirjena, z izločki iz oči in nosnic, blato je krvavo sluzavo. Iztrebki ptic so kužni tudi posušeni. Človek se okuži z vdihavanjem prahu. Bolezen prehaja tudi s človeka na človeka.

Človek, ki se je okužil z vdihavanjem tega prahu, nenadoma zboli in dobi visoko temperaturo, glavobol, čuti bolečine v križu in okončinah. Žrelo je vneto, jezik suh in obložen. Bolnika muči suh kašelj.

Pri pregledu bomo ugotovili pljučnico, ki se menjava iz dneva v dan glede na stanje pljuč. Bolnik je močno prizadet, postaja modrikasto lividen v obraz in v vidne sluznice in zapade v tifoidno stanje (se ne meni za okolico). Pred uporabo antibiotikov so odrasli bolniki umirali za to boleznijo v 40% primerov, medtem ko je bil potek bolezni pri otrocih običajno lažji.

Ugotovitev bolezni je lahka, če najdemo v bolniški sobi pri bolniku kletko z bolno ptico. Seveda moramo ugotoviti pljučnico tudi s pomočjo rentgena, ker gre za tako imenovano tipično pljučnico (ne moremo je ugotavljati samo s prisluškovanjem).

Danes je uspešno zdravljenje s široko spektralnimi antibiotiki.

Profilaksa je usmerjena v zdravstveno-veterinarski nadzor nad pticami. Pri negi bolnika nosimo masko in razkužujemo iztrebke. Pred nekaj leti smo imeli primer psitakoze pri obiskovalcih razstave ptic. Če uvažamo ptice, npr. papige, jih moramo oddvojiti (v karanteno) za 14 dni. Pri opravi s sumljivimi pticami moramo nositi zaščitno masko.

prof. dr. Rado Žargi

Mrzli ubijalec

Za to, da zmrznemo, nam ni treba na Antarktiko ali v Sibirijo. To se nam lahko pripeti tako rekoč »doma«, na nočnem čakanju pri lovu na lisico ali divjega prašiča. Neprimerno oblečeni in tudi sicer slabo zavarovani polagoma padamo v kremplje mrazu, temu tihemu in hinavskemu morilcu, ki nam počasi ohladi telo, morda celo povsem nezavedno, vendar pa lahko tudi dokončno in za vedno!

Veliko nevarnejša kot lokalna zmrznitev ušes, prstov na rokah in nogah je splošna, (skoraj) enakomerna podhladitev. Ta pa seveda ne nastopi samo na visokem Severu ali v gorah, pri zelo nizkih temperaturah, ampak tudi pri čisto »spodobnih« temperaturah le nekaj stopinj pod ničlo, če dovolj vztrajno zmrzujemo in imamo povrh še nekoliko slabšo telesno zmogljivost.

Dokaj pogosto se dogaja, da pride v mrzlih zimskih nočeh pri starejših ljudeh (predvsem zanje je to usodnejše!) do kolapsa srčno-žilnega sistema, ko se vračajo domov z obhoda lisičjih prehodov ali s preže, kjer so se nadejali npr. divjega prašiča pozno v noč oz. jutro in pri tem zaidejo.

Žal se vedno znova dogaja, da ne najdemo poti domov tudi zaradi pretirane količine popite alkoholne pijače.

Obstaja torej dovolj možnosti, da se tudi v naših zemljepisnih širinah in razmerah ter ob različnih priložnostih izpostavimo podhladitvi. Bolezenski znaki so odvisni od stopnje podhladitve. V prvi fazi (do kakih 34 °C v notranjosti telesa) je prizadeti človek vznemirjen, se trese, puls in dihanje sta pospešena, koža je blede in hladna, lahko nastopijo poškodbe oz. težave s členki. Če se telesna temperatura še bolj zniža (do približno 30 °C), bolečine popustijo, vznemirjenje se poleže, puls in dihanje se upočasni, bolnik postane zaspan in ravnodušen. Pri nadaljnjem nižanju telesne temperature podhlajeni izgubi zavest, dihanje postane zelo počasno, srce deluje vedno bolj neenakomerno, refleksi in občutek za bolečino so komaj še zaznavni.

Kaj moramo ukreniti v takem primeru? Najprej preverimo puls in dihanje, nato pa preprečimo vsako nadaljnje ohlajanje. Zato prizadetega previdno zavijemo

v odeje, plašč ali kaj podobnega. Ko to naredimo, moramo podhlajenega čim hitreje spraviti v bolnišnico. Ponovno ogrevanje podhlajenega človeka je praviloma izredno problematično. Organizem namreč skuša obdržati temperaturo telesa čim višje, v rokah, nogah in koži pa pri tem kri hladno in pri krvnem obtoku komaj da še sodeluje. Če bi hoteli telo od zunaj prehitro ogreti (grelne blazine, podobno!) ali močneje premakniti, bi lahko hladnejša kri spet pritekla v notranjost organizma in ga tako še naprej ohlajala. Zato ponesrečenca kolikor je mogoče malo premikamo in pazimo na to, da se

tudi sam kar najmanj premika, če je še pri zavesti. V tem primeru je najbolje, če telesu dovajamo toploto od zunaj, tako da prizadetemu dajemo tople in sladkane napitke, seveda brez alkohola, ker alkohol deluje neugodno na srce in bi periferno ožilje prehitro razširil. Podhlajeno telo lahko ogrejemo s toplo kopeljo, vendar le, če se temperatura ni znižala pod 34 °C, tj. pod 1. težavnostno stopnjo podhladitve.

Če smo z nezvestnim ponesrečencem sami, mu moramo najprej ogreti srce. To naredimo tako, da mu na prsi položimo toplo-vlažen obkladek (termofor, ovit

z vlažno tkanino, ali tkanino, prepojeno z vročo tekočino), telo pa tesno zavijemo v alu-folijo (reševalno folijo), razen rok in nog. Okončine zavijemo v odeje šele potem, ko smo preverili, ali so odeje in folija na vratu čvrsto zaprte.

Na koncu omenimo, da traja oživiljanje pri podhladitvi zelo dolgo, da lahko odhlajeni organizem shaja dalj časa z minimumom dihanja in prekrvavitve in da morebitno smrt pravzaprav lahko ugotovimo šele potem, ko je telo spet ogreto.

Po nemških virih pripravil: **Jože Perko**

Zanimivosti iz (lovskega) sveta

Novičke so iz revij: Jäger (J.), Niedersächsischer Jäger (N. J.), Wild und Hund (W. u. H.) in Unsere Jagd (U. J.).

V Sibiriji, kjer so leta 1799 našli v ledu zmrznjenega in nepoškodovanega mamuta, domačini (Tunguzi) verjamejo, da te živali, podobno kot krti, neprestano hodijo pod zemljo sem in tja in s tem povzročajo potrese.

(J. 9/90)

V Namibiji so prvič v njeni zgodovini divji lovci vdrli na privatno farmo za gojitev širokonosih nosorogov Otiwa pri Ostjiwarougu, kjer sicer gojijo tudi druge divje živali.

Na tej farmi so našli trupli mlajše samice in mladiča širokonosega nosoroga, katerima so bili rogovi odžagani.

V prosti naravi zaradi divje- ga lova v Namibiji nosorogov ni več najti. Na gojitvenih farmah živeči nosorogi izvirajo iz gojišč v Južni Afriki. Na farmi Otiwa živi še 35 širokonosih nosorogov, kar je največje število v Namibiji. Farma je bila ustanovljena pred 20 leti.

(J. 4/91)

V (Z)RN je znana firma za (predvsem) prodajo lovskih potrebščin tržišču ponudila nov strelni daljnogled 6 × 42 M. Odlikoval naj bi

se z izboljšano optiko, visoko svetlobno zmogljivostjo in visokim kontrastom. Dobavljiv je v jekleni izvedbi, matiran in nesvetleče lakiran (ni primeren za lotanje) in v lahkokovinski izvedbi z lastovičjim repom (tračnice). Premer osrednje cevi je 36 mm, dolžina 315 mm, teža 500 g, širina vidnega polja 7 m/100 m, svetlobna vrednost 15,9, širinska in višinska nastavljalnost s klik-sistemom.

(N. J. 15/91)

V Namibiji (glej zgoraj!) že od 1989 odstranjujejo ozkonosnim nosorogom rodove, da bi preprečili divji lov. Za kilogram nosorogovega roga plačajo azijske »lekarne« do 50.000 ameriških dolarjev, saj prah velja za zdravilo proti impotenci. V Damarlandu, kjer si poleg oblasti prizadeva rešiti te orjake tudi privatno združenje »Save the Rino Trust«, se je kljub naporom dogajalo, da so v prejšnjih letih pogosto našli ilegalno odstreljene živali z odžaganimi rogovi.

Zato so združene ekipe stezosledcev in veterinarjev s helikopterji in puškami za narkotiziranje pričele iskati nosoroge, jih omamljati in operativno odstranjevati rogove. Na ta način so nosorogi za krivolovce brez vrednosti in tako varni pred zasledovanjem. Razveseljivo je, da breznosi nosorogi izgubo roga očitno prebolijo brez posledic.

(W. u. H. 12/91)

Na Švedskem je ris trenutno popolnoma zaščiten. Posledice so hude, še posebej v zaščitnih gojitvenih območjih na severu, kjer je samo ris raztrgal 1074 severnih jelenov, od tega 60% telet in mladice. Država je morala zato odšteti 20 milijonov švedskih kron odškodnine.

Prebivalstvo v prizadetih provincah zahteva zaradi tega prepoved risove zaščite v gojitvenih območjih. Rosomah, medved, orel in volk so v istem času raztrgali približno isto število živali.

(W. u. H. 12/91)

Na Kitajskem je bambusne medvede ali velike pande mogoče srečati samo še v hribovskih gozdovih treh kitajskih provinc. Ocenjujejo, da populacija ne šteje več kot 1000 osebkov. Velike pande niso samo močno odvisne od prehrane z bambusom, ampak so še dodatno ogrožene s strani – divjih lovcev.

(U. J. 3/91)

V ZRN je firma Zimmermann paleta svojih znanih kalibrov vložnih čev Z-rasant 80 razširila še na kalibre 6,5 × 75 R, 7 × 57 R in 8 × 57 IRS. Kdor se boji visokih stroškov pri nabavi dvocevne risanice, ima možnost montirati v svojo bokarico velikokalibrsko cev. To cev je mogoče demontirati v vsakem trenutku. Cev pa (za naše pojme ni poceni! stane 1.300–1.400 DEM. Proizva-

jalec Zimmermann za te cevi, kot za vse druge vložne cevi, zagotavlja raztros največ 5 cm na 100 m.

(W. u. H. 11/91)

Zbral: **Jože Perko**

O izvozu divjačine in žive divjadi (ČSFR – Slovaška)

Delovna organizacija »Zverex« se ukvarja med drugim tudi z odkupovanjem in izvažanjem mesa uplenjene divjadi. To dejavnost opravlja s posredovanjem izvoznega zavoda »CS – 107« in prek zbiralnice za odstreljeno divjad, ki se nahaja neposredno v lovišču. Seveda imajo še več manjših zbiralnic, iz katerih vozijo divjačino v to večjo.

Lani (1990) so se s posameznimi lovskimi združenji dogovorili, da zberejo določene količine mesa uplenjene divjadi (119.734 kg), odkupili pa so 197.972 kg. Prevladovalo je meso jelenjadi, na drugem mestu pa je bila divja svinina. Odkup se je zelo zakompliciral, saj se je vzpostavila ostra odkupna konkurenca med odkupnimi organizacijami. Posledica tega je bila v začetku lovske sezone porast odkupnih cen mesa uplenjene velike divjadi, čeprav so v nekaterih območjih odkrili pri divjih prašičih celo svinjsko kugo.

V času manipulacije, skladiščenja in obdelave mesa, po obveznem veterinarskem pregledu je prišlo do dokaj majhnih izgub

(1,8%). Izvozili so 145.000 kg, ostanek pa so prodali na domačem trgu. Pogoji izvoza niso bili venomer enaki, saj so opazili, da je bil tuj trg že zasičen s tem blagom. Izvoz so pretežno opravili prek firme »Bohemia Fleisch«. Denarni prihodek je bil 6.120.428 čeških kron in 62.289 kron z domačega trga. Od tega so odšteli stroške transporta, odkupa, obdelave in skladiščenja. Ostali del je predstavljal čisti dohodek. Poleg tega so lani decembra odlovili tudi žive poljske zajce za izvoz le v enem delu Slovaške. Načrtovali so odlov le 15.400 zajcev,

odlovili pa so jih 16.944. Največ so jih izvozili v Italijo (10.818), ostale pa v Francijo (4.040). Izgube so znašale 611 živali (3,6) zaradi stresa in predolgega zadrževanja v preveliki koncentraciji v zabojih. Zaslужili so 30.703.429 čeških kron, s tem da so od tega zneska morali odšteti stroške za transport, odkup, manipulacijo ipd.

Polovnictvo a rybarstvo
4/91 – Z. T.

Raziskovanje divjih puranov

Zahodnovirginijški oddelek za naravne zaklade (ZDA) je zaključil prvo leto petletne-

ga raziskovanja divjih puranov, ki ga financira skupaj z Nacionalnim združenjem za preučevanje divjih puranov. Čeprav so preučevanja še vedno v pripravljalni fazi, so nekateri trendi že znani. Nekaj jih je naštel vodja teh raziskav, biolog Jim Pack.

Izgleda, da lov povzroči le 5% od skupne letne umrljivosti (mortalitete) divjih puranov. Glavni krivec za izgube je plenilstvo (lisice, ris, sove uharice), ki zajema 14% letne smrtnosti te divjadi. Plenilci lovijo tako mlade kakor tudi stare živa-

li. Na žalost nadaljnjih 12% umrljivosti pada na rovaš krivolova in divjega lova, ki ga je največ v spomladanski lovni dobi.

Prvi rezultati raziskav so prav tako pokazali, da je višek sezone gnezdenja divjih puranov 24. aprila in to tako v severni kakor tudi v južni zahodni Virginiji. Glede na ta podatek so ugotovili, da nadmorska višina prav nič ne vpliva na čas gnezditve. Ti podatki tudi govorijo proti željam, da bi lovsko sezono pričeli že prej kot velja danes.

Outdoor Life

Zbral: Z. Timarac

Sonce na Osojah*

Janez Podgornik

Tam gor, kjer strmi svet obširnih gozdov prehaja v položnejšega, travnike, njive in vrtove, sadno drevje z mogočnimi krošnjami, zakrivajo poslopja gorske kmetije. Ponekod se travniki kakor jeziki zajedajo in podaljšujejo v gozd. Prav ti podaljški travnikov imajo vsak svoje ime: Gornja dolina, Srednja dolina pa Dolnja in Ozka dolina. Vsaka od teh dolin predstavlja posebno lepoto. Prav čudovite so v maju, ko se v jutranjem soncu v kratkem času spremene iz zelenih travnatih v rumene, polne cvetočega regrata.

V prebujajoče jutro, še pred zoro, dahne kos svoj počasni spev. Za njim poprimejo drobne ptice, Osoje ožive v neizrekljivem žgolenju. V dolinicah se oglašajo s svojim bokanjem srnjaki, da odmeva od nasprotne brega. Iz za vzhodnega obzorja pokuka sonce in vzpenjajoč se na nebo objema s svojimi toplimi žarki cvetoči vrt na Osojah. Cvetoče drevje obletavajo roji drobnih čebelic in se napajajo s sladkim nektarjem. Pomlad se spreminja iz rožnatega cvetenja v bujno poletno rast.

V mestu živeči Franc, lovec, je vse

raje zahajal na Osoje. Osojar, kmet, gospodar domačije, izkušen lovec je bil Francu določen za mentorja, ko je bil sprejet za pripravnika v lovsko družino. Že na prvih obhodih je Franca seznanil najprej z vsemi nevarnostmi, ki bi ga utegnile doleteti v tem gozdnatem gorskem svetu. Poznal je naravo, gore, strmine in gozdove nad Osojami. Po spomladanskih vetrovih, oglašanju ptic in živali je napovedoval, kakšna letina se obeta. Francu je posvetil precej svojega časa. Zato je namenoma ostajal na Osojah in poprijel za kmečka dela, na katera je bil navajen od mladega. Na Osojah je Franc postal kakor domač. Na Osoje so prihajali tudi drugi lovci. Posebno živahno je bilo jeseni, ko je že listje odpadlo; bil je prvi skupni lov nad Osojami. Tega pogona se je udeležilo nad petdeset lovcev, domačih in lovcev gostov ter gonjačev. Gonjačem so se pridružile tudi Osojarjeve hčere: Fani, Vera in Andreja. Psi goniči so živahno lajali in izdajali svoj nemir v velikem pričakovanju.

Starešina lovske družine je pristopil k lovcu rogistu. Rogist je zatrobil za lovski zbor. Lovci so stopili v dveh vrstah v polkrog, levo od njih pa go-

njači z goniči. Lovski starešina pozdravi vse lovce, posebno pa še lovce goste, ki jih seznanja, da so tega dne izenačeni z domačimi lovci s pravicami uplenitve divjadi. Starešina da besedo lovovodji, ki predstavi navodila o poteku lova ter opozori na varno ravnanje z orožjem in odgovornost vsakega posameznika. Domači lovci, dobri poznavalci lovišča, so vodili lovce strelce na stojišča. Gonjači pa so odšli na mesta za začetek pogona. Vse je bilo tiho, le tu in tam se je oglasil kak neučakan gonič. Nato se je oglasil lovski rog – pričetek pogona: zazvonili so goniči, spreletele so se splasene ptice, gonja se je stopnjevala in usmerjala proti lovcem. Napetost in pričakovanje sta na višku... Prvemu strelu sledi drugi, nato dvojni strel, streli se slišijo po vsem območju in lajež postaja oglušujoč, kakršnega se sliši le v neposrednem boju psov z napadalno divjadjo. Strele je bilo slišati tudi med gonjači. Oživel je vse pobočje. In čez čas... utihnili so streli, utihnili goniči. Na pobočju pa je oživela živahna govorica, govorica, ki priča o razpoloženju upleniteljev. Lovski rog je zatrobil konec pogona. Na zbornem mestu so prinašali uplenjeno divjad. Razvrstili so jo po pomembnosti in velikosti. Starešina in lovovodja sta si vsako posebej ogledala. Nato je starešina s pogledom velel rogistu in rogist je zatrobil lovski zbor. Lovci s puškami v levi rami, s cevjo obrnjeno navzgor, so se postavili v vrsto za položeno uplenjeno divjadjo. Levo od lovcev so se posta-

* Il. nagrada uredniškega odbora za najboljšo lovsko povest (1991).

vili gonjači z goniči na povodcih. Starešina se je zahvalil vsem udeležencem pogona, čestital uplenitvi in disciplino. Nato je lovski rog poslednjič zatrobil pozdrav lovini. Starešina pa je izrekel: Upleni divjadi lovska čast in hvala. Lovovodja Osojar pa je vse udeležence povabil na svojo domačijo, če bi se komu mudilo domov, bi bila zamera... Osojar je stregel z dobrim domačim žganjem ali kačjo slino... Osojarica pa je postavila na mizo mernik orehov. Hčere so ji pomagale nanositi še kuhanega kostanja, črnega domačega kruha, hrušk, jabolk in suhih sliv. Na mizi pa se je v velikih steklenicah, štefanih, svetil kristalno čist kakor pravo vino, zlatorumeni mošt, s katerim je ponosno stregel Osojar. Ob dobrotah in pitju so se čustva lovcev še bolj razvnela. V živahnem pogovoru so nizali vsak svoje doživljaje tega dne. Zgrešil je lisico... Drugi jo je dopliral, povaljala se je in ušla... Tretji jo je pobral... Na veliko daljavo, ... vsi so videli, je položil s prvim strelom lanščaka... Tolikšen je bil, da je krogla, ki je zadela meter visoko v bukev, šla pod merjasce... Toliko jih je bilo pa tako hitri, da pri priči nisem nobenega več videl... Tolikšne čekane je imel, da bi bila zlata... Toliko in tako zanimivih do-

živetij je napolnilo čas do mraka, ko se je zelena bratovščina začela razhajati z Osoj. Tako je Franc v naravi in odnosih ljudi odkril nov svet, za katerega je vredno živeti. Osojarja, kmeta, dobrega gospodarja, ljubitelja narave, poštenega, gostoljubnega širokosrčnega je občutil kakor prijatelja, spominjal ga je na dobrega očeta.

Do zime se je Franc pogosto udeleževal skupnih lovov, posebno na divje prašiče, ki so vse bolj pritiskali iz doline na polja, kjer so naredili veliko škode na poljščinah. Še preden je zapadlo veliko snega pa je napolnil krmišča za srnjad s krmo, ki jo je dal iz svojih zalog Osojar. Ko pa je sneg zmrznil in bil trd kakor beton in je držal, se je v svetlih, mesečnih nočeh podal na planino, kjer je na visokih prežah čakal na divje prašiče in lisice. Ko pa se je zima nagibala v pomlad, je imel napolnjene solnice po vsem lovišču. Hoja po planini in lov sta ga telesno utrjevala in na delo se je vračal s polno delovno vneto. Pri svojem delu je bil zelo uspešen in tudi zaslužek je bil temu primeren. Poročen je bil že deset let. Toda z ženo Marijo nista imela otrok. Verjetno je bila vzrok ženina bolezen. Z ženo sta se dobro razumela in živela v slogi in harmoniji. Bila sta zelo skromna. Toda imela sta udobno in ureje-

no lastno stanovanje, ki ga Marija ni rada zapuščala. Bila mu je zvesta in vzorna gospodinja. Vedno ga je vesela pričakala in imela sta si veliko povedati. Na Osoje je tudi Marija rada šla, tam je prebila čas, ko je bil Franc na lovu.

Na Osojah pa je teklo življenje v kmečkem delu za preživetje in skrbi za hčere, ki so študirale. Starejša Fani je že diplomirala, srednja Vera je pripravljala diplomu, ko sta se obe že zaposlili v mestu. Najmlajša Andreja je po osnovni šoli ostala doma na kmetiji, kjer je bilo dela za vse tri, le zaslužka ne. Ob nedeljah sta se Fani in Vera vračali domov in pomagali staršem na veliki kmetiji. Sčasoma pa sta obe imeli spremstvo, tako Fani kakor Vera sta predstavili staršem svoja fanta. Fanta sta bila zelo praktična in poprijela sta za vsako kmečko delo, vse jima je šlo od rok. Nekega večera, ko sta že legla k počitku, je Osojar rekel svoji ženi: Ta fanta sta pa kar ta prava in si kar mislim, da bi se kakšna spomnila moštiti?... Zdita se mi zelo dostojna in vzgojena... je menila žena. Mislil sem, da bom moral motorko dati v popravilo v kako delavnico, pa sta jo popravila, da je kakor nova. V avtomobilih imata orodja in aparatov, znata tudi veliko... Saj sta študirana... ga je dopolnila žena. Neke

poznojesenske nedelje sta fanta ostala na kosilu, na katerega ju je povabila mati Osojarica. Po kosilu so obsedeli za mizo, na kateri je bilo še vse polno domačih dobrot. Bilo je, kakor bi še nekoga pričakovali, praznično, a napeto... Osojar je pričakoval, da bo katera od hčera napovedala poroko. Udarilo je...

Oče!... Moramo se pomeniti... vaša hči, Fani, mi je všeč in zelo rad jo imam, rad bi jo za ženo. Zato vas in mamoprošim za vaš blagoslov. Zelo resen je bil Milan. Oče! Tudi midva z Vero sva se zmenila, da ne bova čakala... je sproščeno nadaljeval Janko. Vse tiho... Upam, da mi najlepše želje ne odrečete... je še dodal Janko. Materi so pritekale solze, oče pa je komaj spravil iz sebe: To pa je hitro prišlo... No!... vse se dogaja, tudi to se mora zgoditi. Toda rad bi povedal: svoje hčere sem delavno, pošteno in verno vzgajal. Bile so pridne tako v šoli kakor doma, rada jih imava z materjo, ne daja jih komur si bodi. Pa, oče... je bil nestrpen Milan. Da povem!... je pribil oče. Hočeva vedeti, kje in kako bosta živeli... Hčeri, ki sta očeta ljubili in spoštovali, sta mu zaupali. Verjeli sta njegovi srčni dobrohotnosti. Fanta, Milan in Janko, sta oživela. Pred vsemi sta razložila svoje življenjske in delovne načrte. Oba sta imela že kupljeni parceli in pričeto gradnjo lastnih hiš. Dobre službe in pridne roke je oče že spoznal. Da pa sta inženirja, strokovnjaka... mati je žarela od ponosa. Osojar pa je nadaljeval: No ja... prazne od hiše naše hčere ne bodo šle... Lesa, kar bo šlo za hiši, imam dovolj. V denarju bom tudi prispeval. Lesa bomo prodali in še kakšnega bikca iz štale... Pa opravo bosta tudi morali imeti... je bila skoraj huda mati. Če mati ta o reče, bom njeno obljubo vedno izpolnil... Povem pa, glede matere, ko sva se vzela, je imela lepo doto. Če pa bi se še enkrat ženil, bi jo vzel brez vsake dote... Tistega nedeljskega popoldneva je bilo na Osojah veselo in lepo. Nepovabljenih je prišlo veliko znancev in prijateljev, kakor bi vedeli, kje je veselje doma.

Pred pustom je bila na Osojah dvojna poroka. Pripravili so pravo kmečko ohcet. Fantje so po stari ljudski navadi šrangali. Od Osoj pa do farne cerkve so fantje pred poročno povorko šli na okrašenih kmečkih vozovih. Harmonika, vriski in petje so odmevali od bližnjih bregov. Svato vanje je trajalo od sobote pa vse do

ponedeljkovih jutranjih ur. Kar trije harmonikarji so iz »fajtonaric« izvajali čudovite stare in nove melodije. Mize so bile obložene z doma pripravljenimi dobrotami. Zvrstile so se vse vrste svatovskih plesov in šeg. Svatje so zapeli pesmi, ki so segale do srca, pa tudi prenekatero, skoraj že pozabljene pesmi so obudili in zapeli novoporočencem na novo življenjsko pot.

Tiste zime po dvojni poroki so v gozdu nad Osojami zapele žage in sekire. Pripravljali so les za hiše hčeram in za prodajo. Osojar pri delu nikoli ni bil sam. Pomagali so mu prijatelji, ki jih je imel največ med lovci. Delo jim je šlo dobro od rok. Ko pa so končali kakšno pomembno in težko delo, je Osojarica vedno pripravila pravo gostijo.

Poletje je na Osojah potekalo v zagnanem kmečkem delu. Njive, travniki pa govedo in druge domače živali so zahtevali svoje. Osojar je hotel posodobiti kmetijo. Zato si je nabavljal material za nov hlev, saj s hčerama ni imel več skrbi, ker sta imeli svoji hiši pod streho. Bil je srečen, ko je videl, da sta si lepo uredili življenje. Minilo je poletje in jesen. Zgodaj, že v novembru je pritisnil oster mraz. Zmrzovalo je, sneg je naletaval, mrzel veter je pihal z vzhoda. Osojar je zadovoljen menil svoji ženi: Toliko dela, pa vse smo opravili... Preostane nam še samo, da krmimo živino in pospravimo koline... Pa tudi na tistega gamsa boš še lahko šel... je menila žena.

Nekega jutra, nenavadno, nepričakovano klic očeta izza hleva. Hkrati sta ga slišali žena in najmlajša hči Andreja. Tako nenavaden glas... V trenutku sta pritekli. Oče Osojar je ležal na ležišču, na tanko pokritem s snegom, kjer mu je zdrsnilo. Poskušal je vstati, toda ni mogel, njegov obraz pa je izdajal obupne bolečine. Zlom roke in hude bolečine v kolku. Zato je Andreja hitro ukrepala. Čez dve uri je bil Osojar v kliničnem centru v tako resnem stanju, da se je komaj zavedal. Zlom roke in kompliciran zlom kolka sta povzročila notranje krvavenje in strdke v obtoku. Zdravniki so bili zaskrbljeni. Prišli sta zaskrbljeni hčeri in zeta. Posredovali so, da bi se za očeta zavzeli najboljši zdravniki. Trajalo je nekaj dni, da je prišel k sebi. Vse je hudo prizadela Osojarjeva nesreča, najbolj pa ženo. Redno ga je obiskovala. V bolnico so jo pripeljali zet ali hčere. Vedno pa ni hotela biti dru-

gim v breme. Zato se je namenila na obisk k možu, sama, z avtobusom. In... V mestu, na prehodu za pešce jo je doletelo. Z avtom jo je oplazil neobziren voznik. Zgubila je ravnotežje in z glavo je udarila na rob pločnika. Nič več se ni zavedla. Čez nekaj tednov so jo z veliko žalujočimi pospremili na domače pokopališče. Oče Osojar je bil še vedno v bolnici. Bil je žalosten, ko so mu povedali za ženino nesrečo. Ko pa je zvedel za njeno smrt, ga je zlomilo, da je komaj še odgovarjal na zdravnikova vprašanja. Vidno je slabel in tri tedne po ženini smrti so na domačem pokopališču ob ženinem grobu skupali novega.

Lovci so Osojarju obložili grob z jelovimi in smrekovimi vejicami, ki so jih prinesli iznad Osoj. Štirje domačini, mladi lovci, so ga položili k večnemu počitku. Trije župniki so opravili krščanski pogrebni obred. Zvrstili so se govorci, orisali njegovo mladost, ljubezen do ljudi in narave, njegovo dobroto in širokosrčnost ter zasluge. Dolgo, predirljivo je zatrobil lovski rog kakor za pričetek pogona. Po okoliških hribočkih so zapokali strel za strelom in utihnili ob trobljenju za konec pogona. Nato so praporščaki sklonili prapore v pozdrav. Poslednjič je zatrobil lovski rog tako milo in presunljivo, da so solze vsem orosile oči. Lovci so se zadnjič poklonili, s svojih klobukov so sneli vejice in jih spustili očetu Osojarju v grob.

Na Osoje se je naselila velika žalost. V hiši je ostala z vso žalostjo mlada, komaj devetnajstletna Andreja. Vsa dela je opravljala sama. Počutila se je kot pozabljena v veselju. Redko se ji je za kak dan pridružil stric. Mamin brat pa je tudi imel ženo bolno in je moral skrbeti zanjo.

Franco je jeseni rekel pokojni Osojar: Ko zapade sneg, greva skupaj na gamsa... tja gor, v Skalne vrhe... Sedaj pa je imel ženo Marijo v bolnici. Ko je bil pri njej na obisku, ga je spomnila: Zdaj pa že pojdi enkrat na tistega gamsa, rada bi videla, da ga ustreliš. Odkupi ga, tako bi mi prijala gamsja juha... Noč je na pol prespal v pričakovanju. Zgodaj se je napotil in na Osoje je pripeljal, ko je bila še trda tema. Pes ga je takoj prepoznal, še obljajal ga ni. Na Osojah je bilo vse tiho, temno in brez luči. Bil je obziren, da koga ne prebudi. Povzpел se je v gozdno strmino, ob zori je bil že visoko nad Osojami. Naletavajoči sneg, sveže sledi. Upočasnili je ko-

rak, oprezal naokoli, preiskoval z dvogledom in prisluškoval govoric redko poraslih strmin. Tihi korak, pritajeno čakanje, pregledovanje pa zopet se je korak za korakom tiho vzpenjal v Skalne vrhe. Ne napora ne mraza ni čutil. Notranjost sta mu napolnjevali želja in pričakovanje. Vzpetine, grebene, skale in drevesa objema njegov pogled. Redko naletavanje snega se spremeni v snežni metež. Pogled mu obstane na Skalnem grebenu, kamor se je povzpela gamsja koza, vodnica. Čez čas jo je obdajal cel trop, predvsem mladeži. Tihega in varnega koraka se je umaknil navzdol. Preiskujočemu pogledu se na golem robčku prikaže? ... Dih mu je zastal. Kako ponosno stoji vrh roba v svoji vzvišeni drži ... Bil je tisti, ta pravi ... Še zadnji pogled z dvogledom ... Snel je karabinko, obrisal zarosena zrkla, dvignil jo je v rame in prislonil. Križec v strelnem daljnogledu se je ustavil v zaplečju, ukrivil se je kazalec in obremenil prožilec ... Jeknilo je ... postava z roba je strmoglavila. Gams se je skotalil prek steze, po kateri se je Franc vračal v snežno vrtačo. Spustil se je po strmini k njemu. Bil je pravi, otipal je roglje. Veliko zarez je pričalo o njegovi častitljivi starosti. Lovsko pravičen uplen ... Oprtal je gamsa, se povzpел iz vrtače. Toda zdrsnilo mu je in s plenom vred je zgrmel nazaj v kotanjo. Ponovno je poskušal, poskušal tudi brez plena, vedno je zdrsel v globel. Bil je v pasti in mraz in sneg sta ga načenjale. Da bi klical, ni bilo izgledov. Že je otrpnil od mraza.

Medtem je Andreja na Osojah zaman pogledovala proti Frančevem avtomobilu. Poznala ga je in zjutraj jo je presenetil, sled v snegu pa ji je razodela, da je šel na gamsa. Pozno popoldan je krenila v strmino. Za hlevom si je vzela s klina ože, morda ga bo potrebovala ... Do prečenja plazišča se je namenila. Prav tam pa je v snežni vrtači zagledala vsega zasneženega Franca, ki se ji je na klic komaj oglasil. Brez njene pomoči bi Franc končal tiste noči v snežni kotanji. Doma mu je v velik čeber nanesla tople vode, kjer si je pošteno ogrel telo. Prespiš tukaj, pot do glavne ceste je slaba ... Ženi Mariji sem obljubil, da jo do noči pokličem v bolnico. Zato moram domov.

Nekam zadržano so iz bolnice odgovarjali Francu. Klicali so primarija ... Stanje se je zelo poslabšalo, toda nocoj je ne nadlegujte! ... Ko jo je

naslednji dan obiskal, mu je le z rahlim nasmeškom dala vedeti, da je vesela, ker je prišel k njej. Njen pogled pa mu je razodeval, da se poslavlja. Prsti, ki so objemali njegovo dlan, so ga slabotno stisnili v objem ... Takoj nato je izdihnila. Franc je glasno zajokal ... Še dolgo po pogrebu se je čutil oropanega in neskončno osamljenega. Postopal je po stanovanju, v brezdelju, ni imel kaj, vse je bila uredila. V brezdelju pa jo je še bolj pogrešal.

Pozvonilo je ... Na vratih se je pojavila Andreja z Osoj. Andreja ... Ti si ... Franc se je razveselil obiska. Lepo, da me obiščeš ... Nič ne prideš ... Sem ti morala pa sem prinesla. Oče so naročili, da tebe ne smemo pozabiti, vedno nam pomagaš delati. Toliko imam teh kolin doma, da ne vem, kam bi ... Kaj pa, saj imaš tudi sestre? ... Vsaka svojega 150 kilogramskega pujska sta dobili. Odpravljeni sta z vsem ... tudi nič več ne zahtevata. Vse sem jima izplačala, podpisali sta. Imam pa še probleme na sodišču, z mamino zavarovalnico, za njeno nesrečo. Nikogar nimam, da bi mi pomagal ali svetoval pa tudi časa nimam, je naštevala Andreja. Franc jo je poslušal in razumel njeno stisko. Čas imam in tudi ljudi in urade poznam ... Vse ti uredim ... In zdaj poslušaj, da še jaz malo govorim, čeprav te rad poslušam ... Pripravim doma, ali greva kam na večerjo? ...

Lačna sem od letanja po mestu in opravil. Pomagam ti ... se mu je ponudila. Bom pa morala pohiteti domov, nikogar ni, da bi nakrmil živali ... Ne skrbi, z veseljem te peljem domov ... se ji ponudi Franc. Zaupala mu je že iz detinstva in po domače sta se tikala. Za trenutek je Franc stopil v trgovino. Osuplo se je zastrmela v urejenost stanovanja, začutila je roko pokojne Franceve žene. Spoznavala je, zakaj ji je bil tako zvest in vdan. Pripravila sta si večerjo in obedovala, vmes pa si imela veliko povedati. Čas jima je kar bežal. Zaupala mu je vse svoje težave ... Treba bo iti ... Pripravljen sem ... ji je bil na uslugo. V pogovoru jima je vožnja hitro minila. Že sta bila na Osojah. Andreja je globoko vzdihnila ... Razumel jo je ... Pomagam ti nakrmiti in ... Družno sta v eni uri vse opravila. Francu je bilo v uteho, da je lahko nekaj počel, pa tudi navajen je bil kmečkih opravil že od rane mladosti.

Nazaj domov nocoj ne pojdeš, se ti

lahko kaj zgodi ... Tukaj prespiš. V službo ne boš zamudil, lahko pa vzameš dopust in meni nekaj dni pomagaš ... Tako sem sama ... Obse dela sta v topli kmečki hiši. Toplota, ki jo izžareva krušna peč, ogreva tudi notranja čustva in ljudi zbližuje.

Franc, v svoji žalosti zadržan, skoraj redkobeseden, je obsedel. Andreja žalostna in osamljena, ker je izgubila starše. Veliko sta se pogovarjala ...

Sede drug ob drugemu sta se našli njuni roki ... Si imel zelo rad svojo ženo? ... Zelo ... Ovlažile so se mu oči ... Objela ga je. Nisem te hotela prizadeti ... Saj me nisi ... Pa tudi tebe imam zelo rad ... Toda zavedam se mojih let ... Nič ni dejala, še bolj ga je stisnila in ni ga spustila.

Njene ustne je začutil na vratu, na licih. Njene po licu polzeče solze so mu ovlažile obraz ... Začutil je njen telesni vonj. Takega je poznal iz detinstva, ko je sedel v materinem naročju. Še bolj je zagrebla vanj svoje roke in ga ljubila ... Te smem nekaj vprašati? ... Ali nimaš nobenega fanta? ... Ne ... in ga tudi ne maram, samo taki hodijo okrog, kakor bi kakega živinčeta napredaj iskali. Tebe imam rada in dokler boš ti ... Ni ga pustila iz objema ... Njuni srci sta burno utripali ... Ljubezen, strast in hrepenenje so ju hoteli takšna, kakršna sta zagledala luč sveta. Gola, tesno objeta sta lezla drug v drugega, pričakujoč najlepšega. Nikogar še nisem imela, nisem še počela tega in ne vem, kako je ... je dahnila Andreja. Franc je bil nežen in obziren. Prepustil ji je pobudo ... Ravnila se je po notranjem občutku. Čutila ga je, kako prodira vanjo. Sama je tako hotela. Narava, strast in ljubezen so bili močnejši od bolečine. Združitve je doživljala v vsej veličini in želji po spočetju. Višek sta doživela istočasno. Globoko sta zavzdihnila in tesno objeta sta se pogreznila v globok, prijeten sen. Prebudila sta se, ko se je že svitalo. Otipavajoč drug drugega sta preverila, so bile sanje ali resničnost. Nasmehnili sta se in se objela, zavedajoč se resčnosti.

Andreja se je oprijela Franca kakor trdnega debla in ni ga izpustila. V njem je videla najmočnejšo oporo. Ljubila ga je in ob njem je bila naj srečnejša. Predal se ji je ... V njej je našel več, kakor bi si upal v svoji skromnosti pričakovati. Po tej noči je Franc ostal na Osojah še nekaj dni. Z Andrejo sta delala, urejevala in

se pogovarjala, kakor bi bila že leta skupaj. V službo se je vrnil čil in s polno delovno vneto. Delo je še uspešnejše opravljal. V stanovanju se ni zadrževal. Hitel je na Osoje, kjer je bil srečen. Z Andrejo sta načrtovala prenovo kmetije. Franc je urejal in organiziral. Na pomlad je na Osojah zazvonil telefon, navozili so materiala za hišo in hlev. Vse svoje prihranke je namenil za obnovo. Nabavil je tudi traktor in stroje. Šlo je vse hitreje, kakor je Andreja pričakovala. Nekoč ji je prišla na uho zbadljivka zavrnenih snubačev, češ: starčka ima. Pogovorila se je s Francem. V najlepši obleki in v lepem avtomobilu sta se s Francem odpeljala pred cerkev, kjer so ju tudi prvič oklicali. Franc je izgledal kakor mladenič. Andreja pa je pokazala, kako ponosna je nanj. Tistega poletja sta se tudi poročila. Na Osojah so se skupine zidarjev in delavcev kar menjavale in po treh letih, odkar sta se poročila, je domačija Osoje imela novo podobo. Ko je prvo leto Andreja povila sinčka, je rekla možu Francu, da bi rada, da bi mu bilo ime Andrej... Kako si uganila moje želje?... Objela sta se... Po dveh letih jima je shodila hči Franja, veselo, plavooko, kakor ptica žgoleče zdravo dekletce. Franc se je tudi udobno upokojil in živel je na Osojah samo za Osoje. Prebujal se je ob zori, prisluškujoč šepetu gozdov in žvrgolenju ptic. Ob svetlih večerih je odhajal na čakanje divjih prašičev. V lepi mesečni noči je šla z njim v bližino njiv tudi Andreja. Sedeč na visoki preži je zadremal. Andreja ga je dregnila, sledil je njeni roki in... Postava, ki se je čedalje bolj približevala, je bila prava. Že dolgo je sledil velikega merjasca, kako rije po njivah. Dvignil je karabinko, namerilni križec se je ustavil na zaplečju... jeknilo je... V smrtnem boju se je zgrudil velikan, ki ima zlato.

Po truda polnem delu se je avgustovskega dne proti večeru usedel pod lipo na klop. V naročje mu je splezal Andrejček, k njemu je prisedla Andreja s Franjo v naročju. Bili so srečni... Ati!... pogledj... Andrejček je s prstom iztegnjene roke kazal na skalo visoko v strmini... Vrh skale temna postava... Andrejček je že tekel po daljnogled... Franc si ga je ogledal... Kako veličastna postava... Na zahodu je tonila za obzorje rdeča žareča krogla. Rdeče je žarelo nebo in oblački. Postavi na skali je kakor rubin odsevalo iz očesa...

Z daljnogledom je pogledala Andreja in gledal je Andrejček. Andreja je naslonila glavo Francu na prsi, ujela njegovo roko, jo položila sebi na trebuh. Franc je čutil, kako se premika... Boš zmogla?... S te-

boj tudi deset... je dahnila Andreja. Kako bogat sem... je ušlo Francu. In jaz sem mnogo bogatejša... ker imam tebe... Toplo sonce greje novo nastajajoči rod na Osojah.

OROŽJA TEGA SVETA:

Orožje, ki se ga ne moreš znebiti

To je bil (v neki šali) razlog, da je neki avstralski domorodec znorel. Kupil je namreč nov bumerang in se je starega hotel znebiti. Vrgel ga je proč, pa se mu je vrnil nazaj. Poskusil je znova. Isti rezultat. Pa znova in znova. Nazadnje so odnehali njegovi živci, bumerang pa ne.

No, pa šalo na stran. Bumerang je eno najstarejših bojnih in lovskih hladnih orožij, ki ga najverjetneje tudi najmanj poznamo.

Zelo razširjeno in povsem zmotno mišljenje je, da je bumerang izum in orožje avstralskih staroselcev in Maorov, prebivalcev Nove Zelandije. Dejstvo je, da je v novejši zgodovini o njem poročal kapitan Cook, ko je v letih 1769/70 dospel do Nove Zelandije in nato do Avstralije, vendar je bil bumerang izumljen večkrat, v različnih obdobjih in na raznih zemeljskih območjih.

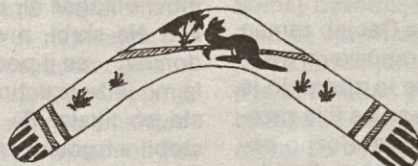
V papirusnih močvirjih je bil bumerang kraljevsko lovsko orožje, s katerim so faraoni na nepreglednih zemljiščih lovili bežečo divjad. O metalnem lesu govori tudi že stara zaveza.

Tako kot skozi vso zgodovino bumerang še danes velja za lovsko čarovnijo.

Toda človeku, ki se nekoliko razume na aerodinamiko, je po ogledu oz. razlagi konstrukcije bumeranga njegovo vračanje v roke metalca hitro jasno. Seveda pa kljub preprostosti delovanja bumeranga njegova izdelava ni niti malo enostavna. Nasprotno, predstavlja zelo precizno delo. To umetnost dandanes obvladajo le redki.

Bumerang se iz lovskega orožja vse bolj razvija v športni rekvizit, pa tudi izdelovalci otroških igračk so v njegovi izdelavi zaslužili zanimiv zaslužek.

Obstaja več izvedb bumeranga, od »navadnih«, dvokrakih, ki se vračajo nazaj, do večkrakih in do še bolj »navadnih«, ki se metalcu ne vrnejo. Kraka »navadnega« bumeranga sta na poseben način zasukana. Obstajajo izvedbe za desničarje in levičarje, pri čemer je seveda zasuk različen. Upognjena stran pred metom gleda v smer vetra, ki odreja kot meta, ki znaša med 15 in 75°. Eno od kril je pred metom obrnjeno navzgor, medtem ko se drugi krak drži za konico s padcem in kazalcem.

Bumerang: umetelna slikarija na orožju pove, kako spoštovano je pri njegovem lastniku

Po metu bumerang le malo časa leti naravnost. Nato leti po različnih krivuljah do svojega cilja. Če cilj zgreši, se na osnovi krivulje, ki jo opisuje, dvigne in nato spusti plosko nazaj v roke izurjenega metalca.

Nenavadna teža in hitrost, s katero leti ta naprava, je lahko tudi zelo velika nevarnost za nevesčega metalca, zato naj se tisti, ki se želi naučiti metanja bumeranga, tega uči od veščaka. V rokah avstralskih domačinov je bumerang še danes skoraj nepogrešljivo orožje. Če slučajno zgrešijo bežečo divjad, se bumerang zelo hitro vrne k lovcu, ki ga lahko takoj ponovno uporabi.

Poleg lahkih bumerangov za lov na ptiče imajo Avstralci tudi zelo težke iz lesa korenin posebnih vrst dreves, ki se uporabljajo za lov na kenguruje.

*Po reviji Unsere Jagd 3/91
povzel J. Perko*

Lovska organizacija

Dom lovske družine Kapla

Ne bi bil rad krivičen, toda mnenja sem, da mogoče kateri lovci le ne vedo, kje je Kapla. To je majhna vasica na slovensko-avstrijski meji v občini Radlje ob Dravi.

Radi se pohvalimo, da je to najlepši košček naše slovenske domovine. Kraj miru in medsebojnega sožitja. Kot vse naše vasice ima tudi Kapla svojo kulturo, svoje običaje in navade. Zlasti smo ponosni na bogato zgodovinsko (tudi lovsko) preteklost. Na domačiji Garmut, po domače Drulek, je bila partizanska bolnišnica, ki je sovražnik ni nikoli odkril. V njej so se zdravili borci Lackovega odreda, z veliko podporo vseh krajanov. In ravno tu, v srcu narave in miru, smo lovci LD Kapla v začetku osemdesetih let odkupili neuporabno zemljišče, pridobili vso dokumentacijo in začeli z gradnjo. Zvesto smo obljubili, da bo naravno okolje ostalo neokrnjeno. Spopad z gradnjo je bil neizogiben. Začeli smo in končali. Lovsko kočo smo odprli 18. 8. 1988. Pomagali so nam vsi krajanje Kaple in okolice, njihov prispevek je bil ne-

Koča lovcev LD Kapla stoji ponosno ob jezeru in v objemu gozda
Vse foto Nikola Kiš

precenljive vrednosti, iskreno se jim zahvaljujemo.

Ni nam žal truda in trpljenja, ni nam žal izmenjave neusklajenih besed, sedaj smo veseli in ponosni.

Zakaj ne bi bili, saj vidimo, da lovska koča LD Kapla v objemu gozda in jezera ponosno stoji. Naj krasi obmejno vasico, naša je.

Anton Stajan

Na zboru lovcev Avstrijske Štajerske

Na osnovi vabila, ki sem ga dobil od Deželne lovske organizacije iz Gradca, sem se 9. 6. 1991 udeležil zbora delegatov – lovcev Avstrijske Štajerske v Knittelfeldu (Avstrija). S sosedi prek meje smo že sodelovali, zato sem se vabilu rad

odzval. V Knittelfeldu sva se odpravila skupaj s predsednikom IO ZLD Maribor. Navedem naj nekaj zanimivosti s tega zbora: Avstrijska lovska organizacija na Štajerskem združuje okrog 25.000 lovcev. Sedež je v Gradcu. Lovišča so v glavnem privatna (1490 lovišč) in občinska (1040 lovišč). V najem dajejo 409 lovišč. Privatno lovišče je mogoče imeti, če ima lastnik najmanj 115 ha lastnega zemljišča. Prav vsa lovišča pa se združujejo v lovskogojitvena območja, ki so vezana na politična središča (okraje). Načini gospodarjenja z divjadjo, urejanje okolja za divjad, varstvo narave in povračila škode, ki jo povzroča divjad, so enaki v celi deželi. Lani so iz lovišč odvzeli (odstrel + pogin) 12.228 glav jelenjadi, 5.779 gamsov,

67.699 glav srnjadi, 15.278 poljskih zajcev, 24.870 fazanov, 10.989 rac mlakaric in 5.959 lisic.

Ugotavljajo, da zaradi slabšanja ekoloških razmer neprestano upada številčnost ne le divjadi, pač pa celotnega prostoživečega živalstva.

Tovrstne raziskave in ukrepi so pretežno vezani na Inštitut pri Veterinarski fakulteti na Dunaju. Tako že poteka posebna akcija ustvarjanja ekoloških varstvenih pasov (pasovi, zasajeni z večimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, pa tudi z zelišči in travami). Široki so 10 m, dolgi pa prek 100 m. T. i. remizni pasovi so razporejeni med monokulturami žitaric ali drugih poljščin, ki so okolje zelo osiromašile. To bodo odslej stalne remize, ki jih bodo le obnavljali. Te remize, ki jih je financirala država, že nudijo osnovne življenjske potrebe ne le mali in veliki divjadi (predvsem srnjadi), pač pa tudi drugim živalim (dvoživkam, plazilcem, pticam in manjšim sesalcem). Še posebno poudarjajo v Avstriji pomen žab in žuželk. Za potrebe divjadi lahko na A. Štajerskem obdelujejo tudi krmne njive za divjad (topinambur, stebelni ohrovit ipd.). Na Štajerskem imajo danes že okrog 3.600 ha remiznih površin in krmnih njiv. Lastniki poljskih površin dobijo za odstop zemljišč v ta namen od deželne vlade primerno odškodnino. Ekologi so letos

Člani LD Kapla zbrani po uspešnem začetnem gradbenem delu (1984)

... zbrani pred novo lovsko kočo LD Kapla (1989)

(1991) prispevali v ta namen 150.000 avstrijskih šilingov.

Med številnimi aktivnostmi lovcev je tudi boj proti gozdni steklini, ki je organiziran, tako kakor pri nas, s pomočjo WHO in poteka na širšem območju Avstrije. Načrtovana pa je tudi nova akcija proti obolevosti lisic s trakuljo (v teku je že v Nemčiji, Franciji in Švici). Okužba s povzročiteljem te bolezni je za človeka smrtna.

Na zboru je novi deželni lovski mojster zelo ostro napadel »kult trofej« in poudaril zahteve po dvigu strokovnosti lovcev, v čemer so ga podprli tudi predstavniki ostalih lovskih organizacij iz Avstrije, ki so se udeležili zbora.

V primerjavi z nami moram povedati, da so bolj disciplinirani pri opravljanju odstrela glede na starostno sestavo, kar pa zadeva lovsko kinologijo, so gotovo vsaj 10 let za nami. Vsaj ni bilo čutiti, da bi v kratkem za lov pričeli uporabljati le rodovniške čistopasemske lovske pse.

Edi Osrajnik,
ZLD Maribor

15 let Društva slovenskih lovcev Furlanije-Julijske krajine »Doberdob«

Člani društva in njihovi gostje so se zbrali 15. junija lani v športno kulturnem centru v Zgoniku, da bi na skromen način proslavili 15-letnico društva. Njihovemu vabilu na slovesnost so se odzvali predstavniki lovskih in športnih organizacij iz Slovenije in zamejstva. Po uvodnem nastopu LPZ Doberdob in Notranjskih rogistov je spregovoril predsednik društva Jože Pahor. Povzetek njegovega govora nam najboljše ilustrira dejavnost, namene in cilje društva.

Po pozdravu gostov in vseh prisotnih je pozval člane, da položijo venec k spomeniku padlim žrtvam zgoniške občine. Z enominutnim molkom so se poklonili spominu na preminulega člana Jožeta Pahorja, ki je bil eden od ustanoviteljev društva.

Temeljno je bilo vprašanje, zakaj je bilo društvo ustanovlje-

Vsem slovenskim lovcem želim v letu 1992 dober pogled

JANEZ ZALOŽNIK - MEHANOOPTIK

Dolenjska cesta 53
61000 Ljubljana
Tel: (061) 218-186

no. Do ustanovitve je prišlo iz potrebe, da se slovenski lovci, ki živijo na območju italijanske države v deželi Furlaniji-Juljski krajini, združijo v društvo in organizirano nastopajo pred javnostjo. Ožja skupina lovcev si je zadala to nalogo. V začetku se jih je zbralo 30, to število pa je, ob uspešnem delu, iz leta v leto naraščalo. Tako društvo danes šteje že okrog 200 članov. Pri tem številu je narobe le to, da povprečna starost članov iz leta v leto narašča. Potrebni so mlajši člani, mladi lovci, mlade sile...

V manjšinskem življenju pomeni namreč vsako društvo jamstvo za nadaljnji obstoj slovenske skupnosti. V okviru tega je društvo poleg lovskih dejavnosti dolžno reševati problematiko manjšinske stvarnosti. Seveda je lov primarna dejavnost. Ta je danes za marsikoga problematična, toda, če je pravilna in strokovna, je opravičljiva in potrebna. Poleg lova gojijo člani še zborovsko petje, družabnost, strelstvo, predavanja, fotoamaterstvo in še marsikaj. V tem pogledu hočejo izoblikovati lastno podobo in izpopolniti strokovnost na teh področjih. V 15-ih letih je bilo že marsikaj dosežene-ga. Tu so lovski prazniki z lovskimi razstavami, številna strokovna predavanja na Goriškem in Tržaškem, več skupnih izletov in ekskurzij, organizirali so številna predavanja po slovenskih osnovnih šolah s prikazom lastnih diapozitivov o lovu in okolju, 9 nastopov na revijah LPZ in rogistov Slovenije. V italijansko lovsko federacijo in v pokrajinski komite za lov so vključili svoje člane,

ki delujejo zelo strokovno in aktivno. Člani skrbijo za svoje izobraževanje, saj dobivajo revije in drugo strokovno čtivo, skrbijo za predavanja in izredno šolanje. Pomagali so pri akcijah čiščenja okolja in v borbi proti steklini. V okviru društva deluje tudi fotoklub. Strelstvo se je kar dobro razvilo, posebno tekmovanje v trapu. In še marsikaj bi lahko našeli. Vsa dejavnost je vezana na prostovoljno delo članov, od katerih je marsikateri angažiran tudi v sklopu splošnega manjšinskega življenja. Vendar to ni dovolj! Člani se čutijo odgovorne do svoje skupnosti in do naslednjih generacij in to ne le kot lovci. Dolžni so tesneje sodelovati pri ustvarjanju in krepitvi razvojne politike zamejske skupnosti na športnem, kulturnem, gospodarskem in političnem področju. Dobro vedo, da se morajo organizacijsko utrditi in posodobiti v svojem delovanju. Res je, da so to sicer že dokazali, pa ne le z besedami, temveč predvsem z dejanji, a je bila njihova prisotnost premalo poudarjena v sredstvih javnega obveščanja in morda tudi v določenem delu slovenske skupnosti. Predsednika in nekatere odbornike skrbi, da so delo neka-ko zamrznili, da ostaja na isti ravni. Sprašujejo se za vzroke in za rešitve. Gotovo vsako društvo doživlja v svojem delu vzpone in padce, a je treba najti način in motivacijo za učinkovito poživitev dela. Eden izmed glavnih elementov življenja društva je povezanost z matično Slovenijo. LZS in njene članice, to so ZLD in LD so predstavljale prijateljstvo in

AD d.o.o. Podgorje 56, 61240 Kamnik

LOVCI POZOR!

Z novim sprejem

ALDOL

sta čiščenje in nega orožja užitek!

ALDOL je idealno sredstvo za čiščenje, zaščito in nego kovinskih in lesenih delov orožja. Po uporabi orožja ni več zamudnega čiščenja! Orožje, tudi mokro, samo obrizgate z vseh strani z ALDOLOM. Po kratkem delovanju sredstva orožje obrišite z mehko krpo in zaščitite s tanko plastjo ALDOLA. Pred ponovno uporabo orožja cev temeljito obrišite z mehko krpo! ALDOL zagotavlja zanesljiv strel in natančen zadetek!

Naročite ga lahko po telefonu (061) 812-811 ali na naslov:

A&D d.o.o., Podgorje 56, 61240 Kamnik.

Dobava (po povzetju) v 15 dneh!

Za večja naročila prek lovskih družin (naročilnica) vam priznamo 15% popust!

Se priporočamo!

povezanost z našim društvom. Brez te povezave bi bilo delovanje društva zelo okrnjeno in kar siromašno. Stiki so bili vedno na zadovoljivo visoki ravni. Če bodo LZS, ZLD in LD spreminjale svojo organizacijsko strukturno obliko po političnih spremembah v Sloveniji, bodo gotovo nadaljevale tudi s politiko ohranjanja in vzdrževanja dobrih in ustvarjalnih odnosov do našega društva. Društva, kot predstavnika manjšine, živče izven meja matične Slovenije, ne sme motiti možna rekonstrukcija društvenih oblik, temveč se mora vanjo vključiti in s tem dokazati tudi svojo narodno in lovsko pripadnost. Mogoče je tudi zaradi sprememb v Sloveniji prišlo do nekakšnega občutka apatije v zadnjih mesecih. V pričakovanju razvoja mora društvo gojiti stike in sodelovanje in morda je rešitev problema prav v sporazumnem delovanju.

Predsednik se je v imenu društva zahvalil LZS, ZLD, LD in posameznim lovcem za občuten dosednji prispevek in sodelovanje, v upanju, da bodo stiki v bodoče še tesnejši, iskrenjši in plodnejši. Treba je verjeti v dobro voljo in z njo razčistiti tudi morebitne nevesočnosti in nesporazume. Društvo mora biti ob tem člen sporazumnega in mirnega sožitja med tu živčima narodom ob meji. Še vedno so potrebna poznanstva, spoznavanje in spoštovanje na tem mejnem področju.

V društvu je precej članov, ki sodelujejo še izpred ustanovitve društva. S svojo aktivnostjo vztrajajo in njim se je predsednik še posebej zahvalil za nesebično delavnost. Prepričan pa je, da tudi oni še niso dali vsega, kar zmorejo za dobrobit društva in njegovih ciljev. Delo se mora dan za dnem izpopolnjevati in izboljševati. Polno nalog je še pred člani in pogoji dela se izredno hitro spreminjajo. Časa zmanjkuje, zato delo ne sme stagnirati. To bi pomenilo zaostajanje, slovenski lovci pa želijo napredovati. Nove sile in moči, ki so nujno potrebne, bodo našli v iskren-

nem prijateljstvu in sodelovanju, kar zagotavlja razvoj in obstoj slovenske skupnosti.

Jurij Umari

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala

Skupščina, izvršni odbor in komisija za odlikovanja pri LZS so na predlog lovskih družen in zvez lovskih družen na svojih sejah v letu 1991, v skladu s pravilnikom o podeljevanju lovskih odlikovanj (sprejet na skupščini 25. 6. 1988), odlikovali z redom za lovske zasluge II. in III. stopnje in z zakonom za lovske zasluge naslednje lovce iz območij naslednjih zvez lovskih družen:

Red I. stopnje

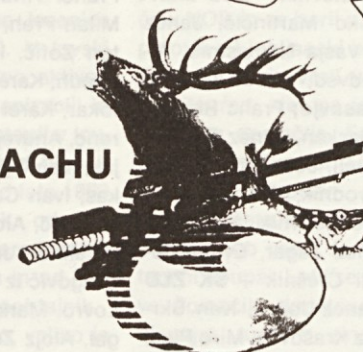
Štefan Simončič, Franc Gornik, Zasavski rogisti, Društvo slovenskih lovcev Furlanije – Jul. krajine – Doberdob – **Sekretariat LZS**; Dane Namestnik – **ZLD Zasavje**

Red II. stopnje

Leo Fusilli – **OK ZLD Koper**; Božo Mlinarič, Franc Vajdoffer, Janko Štuhec, Ludvik Filipič – **ZLD Prlekija**; Drago Polc, Janez Polc, Albert Završnik, Mirko Vrtačnik, Polde Medveščak – **ZLD Zasavje**; Anton Mogu, Franc Jerebinšek, Martin Fevžer – **SK ZLD Celje**; Lovro Logar – **ZLD Kočevje**; Janez Čop – **Sekretariat LZS**, Anton Brodnjak, **ZLD Maribor**; Janko Weiss – **ZLD Bela krajina**; Stanko Gašperin **ZLD Posavje**

Red III. stopnje

Franc Rajnar, Alojz Špindler, Franc Žličar, Stanko Žnidarič, Ciril Zupančič, Ludvik Vrbnjak, Jožef Rajh, Valter Horn – **ZLD Prlekija**; Ivan Pavlič, Aldo Gregorič, Angel Pucer, Jože Olenik, Anton Može, Ciril Prešern, Alojz Pavlovčič, Pavle Plešnar, Herman Tavčar, Stanko Ukmar, Slavko Škrinjar – **OK ZLD Koper**, Stane Medvešček, Ivan Špindler, Janez Lossbacher, Stanko Šteinbauer, Miha Repnik, Ivan Mazgan, Ivan Knez, Ivan Krajnc, Andrej Stergar,

V BÄRNBACHU

Mednarodna razstava

Lov in ribolov Gozd in voda

od 27. marca do 5. aprila 1992

Kot naslednica uspešne 1. mednarodne lovske in ribiške razstave leta 1990 v Bärnbachu predstavlja ta prodajna razstava na povečani površini (okrog 20.000 m²) veliko novega s področja lovstva in ribištva, gozdov, divjadi in voda, povezano s poučnim okvirnim programom.

Prireditelj:
EAS – Bärnbach, A - 8572, Bärnbach
Organizator: Siegfried Erker
Tel.: 03142/62962/21050
Fax: 03142/61851/61550-33

PRAPORI – SPOMINSKI TRAKOVI

Obnavljamo in izdelujemo prapore z vso opremo, spominske trakove, namizne in družbene zastavice, grbe, simbole itd.

MOŽNOST POPRAVILA SPOMINSKIH TRAKOV – MENJAVA SIMBOLOV

»VEZENJE ERCIGOJ«

Trstenjakova 13, 61000 Ljubljana
(nasproti Gospodarskega razstavišča)

Tel.: (061) 322-360

70 – letna tradicija

Ivan Črnko, Zdravko Koser, Anton Pristovnik – **ZLD Maribor**; Hinko Martinčič, Janez Vidmar, Vasja Namestnik, Albert Medved, Karel Gorenc – **ZLD Zasavje**; Franc Rizmal, Drago Plaskan, Janez Feuzer, Karel Cizelj, Jože Rojnik, Rudolf Navodnik, Franc Lever, Franc Klokočovnik, Alojz Ter glav, Janez Žagar, Evgen Jesih, Rudi Črešnik – **SK ZLD Celje**; Janez Joželj, Ivan Škrbec, Alojz Krašovec, Miro Plos, Anton Hace – **ZLD Notranjske**; Ivan Struna, Mirko Remih, Franc Grebenc, Hubert Kosler, Franc Prijatelj – **ZLD Kočevje**; Gabriel Pesjak, Miloš Mlejnik, Milan Pišek, Jože Hauptman, Vasilij Novak 5 **ZLD Gorenjske**; Pevski zbor »Matko Laginja« Klana, Dušan Prešelj – **Sekretariat LZS**; Zdravko Müller, Anton Švajger, Ivan Stepan, Franc Malerič – **ZLD Bela krajina**; Branko Drezgič, Dušan Jukič, Srečko Romšak, Jože Pesek, Bojan Gorenc, Anton Božič – **ZLD Maribor**; Milan Suša, Ivan Cerjak, Vinko Geč, Rudi Mlinarič, Franc Klemenčič, Martin Strgar, Alojz Kežman, Jože Petelinc, Jože Curhalek, Franc Pavlovič, Stanislav Bizjak, Franc Vidmar – **ZLD Posavje**; Avgust Anžič, Franc Celestina, Ivan Uštar, Leo Vehovec, Henrik Ribič – **ZLD Zasavje**; Matija Jež, Leopold Tratnik – **ZLD Gorica**.

Znak za lovske zasluge

Franci Ocepek, Vili Drnovšek, Mirko Kostanjevec, Branko Klučevšek, Mirko Zore, Janez Smrekar, Gregor Smrekar, Branko Pintar, Janez Gradišek, Feliks Bučar, Miro Levec, Jože Smešnik, Fric Trotovšek, Hinko Drnovšek, Tone Kolenc, Matija Strgaršek, Bogdan Godnik, Jože Šuštar, Vinko Zupančič, Martin Šuštar, Alojz Ambrož, Ivan Tkalec, Dušan Suhadolnik, Boris Jakša, Maks Gradišek, Boris Kovič, Jože Gričar, Janez Kokalj, Zdravko Smrkolj, Janko Bregar, Rado Jež, Jože Laznik, Rudolf Grm, Viljem Liuk, Albin Medved, Franc Zavšek iz **ZLD Zasavje**; Stanko Grojzdek, Milan Rožac, Mirko Podpečan, Ivan Lipej,

Lado Špiler, Jože Šinkovec, Franci Hribar, Jože Sotošek, Milan Prah, Stane Zadnik, Anton Zofič, Ivan Zagode, Jože Lapuh, Karel Filipčič, Jože Potokar, Karel Kozole, Milan Gorenc, Andrej Puntar, Alojz Bizjak, Ivan Ogorevc, Branko Jurkas, Ivan Curhalek, Franc Peterkovič, Alojz Petelinc, Darko Petelinc, Jože Šetinc, Jože Drugovič iz **ZLD Posavja**; Lovro Markič, Roman Nahtigal, Alojz Zelič, Peter Slatner, Anton Svolšak, Mirko Leskošek, Ivan Šobrl, Matjaž Kalan, Jože Reven, Jože Petrovič, Franc Gantar, Janez Šega, Dušan Krajnik, Franc Šetina, Franc Vilfan, Anton Šubic, Matjaž Braniselj, Ferdo Erznovnik, Darko Hudolin, Konrad Jereb, Franc Rotar, Janez Kocijančič, Janez Zupan, Franc Ažman, Jože Fajfar iz **ZLD Gorenjske**;

Slavko Banjad, Jože Gajzer, Miha Mavrič, Miha Ferk, Jože Babič st., Jože Maček, Ivan Ogrizek, Andrej Holcman, Franc Grajfonaver, Konrad Lešnik, Vojko Koren, Alojz Velunšek, Anton Vostl, Jože Samec, Milorad Jaksimovič, Anton Potočnik, Stanko Grl, Jože Gregorc, Jože Boštjan, Tomaž Šišernik, Roman Mulec, Cvejo Lozovič, Srečko Kristl, Milan Šuman, Jože Tomažič, Jože Zemljič, Jože Žabčič, Srečko Šman, Maks Brečko, Vlado Jevšenak, Srečko Srečnar, Alojz Tič, Venčeslav Repek, Žarko Tušek, Anton Babič, Aleksander Lipuš, Herman Platinic, Stanko Polh, Friderik Stonjšek, Jože Visočnik, Žarko Podvršnik iz **ZLD Maribor**; Albin Jasnič, Robert Bavdaž, Teodor Šuligoj, Mirko Podgor nik, Alojz Ambrožič iz **ZLD Gorice**;

Franc Romšak, Alojz Gubenšek, Karel Šolinc, Dušan Uran kar, Norbert Pann, Franc Škoflek, Marjan Štravs, Darko Stok, Vladimir Podkubovšek, Mihael Podpečan, Maks Rakovnik, Stanko Pisanec, Martin Gilčvert, Branko Esih, iz **SK ZLD Celje**;

Franc Bavec, Janez Žnidaršič, Leopold Antončič, Janez Hace, Franc Truden, Josip Janež, Jože Pirnat, Franc Mlakar, Ev-

1992

LOVSKA PRATIKA

LOVSKA PRATIKA. Prvič na Slovenskem. Žepni priročnik za vsakega lovca. Obvešča in preganja dolgčas. 224 strani pestrega branja. Koledar, lovne dobe, strelna svetloba, gibanje planetov, astrologija, lovski napotki, beležka, pasti nove lovske zakonodaje, napete lovske zgodbe, horoskop za lovce in njihove žene, rebusi, križanke, vici, velika nagradna križanka (50 nagrad; prva, vrednost 1000 DEM) in še in še. Najlepše darilo. Cena: 280 SLT. Naročite jo lahko na naslov: **MAGNOLIJA, d.o.o., Celovška 108, Ljubljana ali po tel.: (061) 553-775.**

gen Marolt, Janez Marolt, Milan Žnidaršič, Lojze Modic iz **ZLD Notranjske**.

Anton Šobar, Nace Frelj, Janez Kozina, Ivan Kromar, Franc Volf, Anton Piškur, Bojan Jerman, Jože Cenčič, Leon Behin, Nande Struna, Ivan Klavs iz **ZLD Kočevja**;

Josip Rolih, Anton Markovič, Franc Ferfila, Matjaž Tasič, Jožef Čeledin, Milan Vidmar, Anton Pangerc, Marjan Tavčar, Karel Luin, Karel Vrabec, Henrik Tavčar, Rudolf Živic, Vojko Požar, Milivoj Orel, Danilo Tavčar, Hugo Rudnik, Albert Rože, Albin Orel, Vinko Strle, Albin Štolfa, Roman Škrli, Stane Škrabar, Marko Lindič, Robert Sovdat, Valter Berce, Karel Širca iz **OK ZLD Koper**;

Franček Ekart, Franc Granfola,

Štefan Lovrenčec, Franc Majcen, Branko Petek, Franc Vidmar, Drago Henžekovič, Branko Hladen iz **ZLD Prlekija**; Anton Pezdirc, Zvone Hutar, Anton Kralj, Jože Križman, Jože Šobar, Franc Špehar iz **ZLD Bela krajina**; Marko Žigon, Stane Leskovšek, Peter Žitnik, Zdravko Lesica, Ignac Brenčič, Andrej Brus, Franc Turk, Franc Petrič, Lovro Nagode, Pavle Trček iz **ZLD Ljubljana**.

Iz pisarne LZS

Jubilanti

Beno Kotnik, član LD Prežihovo-Kotlje, je 60 let starosti dopolnil 6. julija 1991; rodil se je leta 1931 ob vznožju Uršlje gore. Zaradi agresije na Slovenijo je svojo 60-letnico nadvse delavnega in plodnega življenja praznoval v krogu številnih sorodnikov in lovskih prijateljev, ko je orožje utihnilo tudi v Mežiški dolini.

Beno Kotnik, po domače Lubosav Beno, je kot zaveden in nadvse uspešen gospodar 200 let stare Lubasove kmetije ob vznožju Uršlje gore vse svoje življenje posvetil kmetovanju in gospodarjenju z gozdom. Čeprav je že v rani mladosti vzljubil tudi divjad, je lahko postal pravi varuh narave in divjadi šele po 2. svetovni vojni. Ko so se l. 1943 partizani organizirali tudi na Koroškem, so vsi Lubasovi tesno sodelovali z njimi in se jim leta 1944 pridružili, tudi takrat 14-letni Beno. Leta 1948 je Beno postal član LD Uršlja gora, ki se je pozneje preimenovala v LD Prežihovo – Kotlje. Ni vedel, da bo prav med lovskimi prijatelji preživel ves svoj prosti čas. Ker Bena poleg prijaznosti in pravičnosti odlikujejo tudi marljivost, delavnost, dober odnos do tovarišev, zlasti pa lovška etika, so mu Prežihovi lovci zaupali v opravljanje številne pomembne funkcije. Tako je bil starešina (1964–66), (1975–81), (1987–89), gospodar LD (1973–75), predsednik nadzornega odbora 1960–63 in predsednik disciplinske komisije (1981–85). Ker je že pred mnogimi leti spoznal, da tudi kmetija potrebuje izobraženega gospodarja (je kmetijski tehnik), je l. 1980 uspešno opravil še izpit za lovškega tehnika.

Kljub temu, da Beno nikoli ni imel veliko prostega časa, je vedno našel čas tudi za opravljanje pomembnih funkcij v družbenopolitičnih organizacijah in društvih. Tako je bil več let tudi delegat v republiški

Beno Kotnik

skupščini, v kateri je kot podpredsednik Združene zveze Slovenije zastopal slovenske kmete. Za dolgoletno plodno in aktivno delo v okviru lovske organizacije ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge, LD Prežihovo-Kotlje pa mu je za 40-letno članstvo in ob njegovi 60-letnici podelila posebno priznanje.

Ob njegovi 60-letnici mu vsi lovski prijatelji želimo še veliko zdravja, delovnih uspehov in še veliko lepih lovskih užitkov.
LD Prežihovo – F.R.

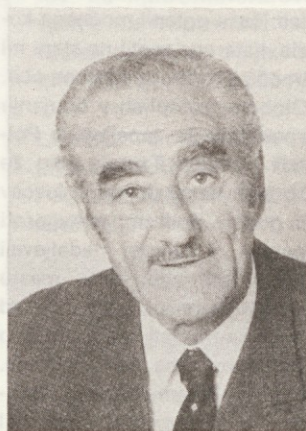
Član Lovske družine Jesenice **Jože Boškin** je 30. 7. 1991 praznoval osemdesetletnico. Rodil se je 30. 7. 1911 v Gorici v železniški družini. Vihra prve svetovne vojne jih je pregnala na Dolenjsko, v Novo mesto. V Ljubljani je končal srednjo delovodsko šolo, a ker ni dobil službe, se je moral preživljati s priložnostnim delom. Leta 1933 so ga sprejeli v službo na železnico, postal je progovni nadzornik v Novem mestu, kjer so ga Italijani zaradi sodelovanja v OF leta 1942 aretirali. Bil je zaprt v Novem mestu, Ljubljani in končno v Italiji. Po italijanski kapitulaciji (leta 1943) je pobegnil v domovino in odšel v partizane. Po osvoboditvi je bil najprej v Novem mestu namestnik šefa sekcije, potem pa se je preselil na Jesenice, bil nato v Trstu zastopnik JŽ, nazadnje pa šef sekcije za vzdr-

ževanje prog. Upokojil se je pred dvajsetimi leti. Član Lovske družine Jesenice je postal leta 1950. V lovski družini je bil izredno aktiven pri upravljanju, organizaciji in delu. Takoj, ko je vstopil v lovsko družino, je postal blagajnik, nato pa je bil od leta 1953 do leta 1966 tajnik, od leta 1967 do leta 1968 predsednik nadzornega odbora in od leta 1969 do leta 1977 spet tajnik. Jože ima rad naravo, veliko je bil v lovišču, tudi lepe rogije gamsov (trofeje) ima, vendar je njegova glavna skrb veljala delu. Bil je vesten administrator, spreten organizator in neutrujen delavec. Zahvaliti se mu moramo za marsikaj, kar je dosegla naša LD – za urejeno lovišče, za lovske koče, za disciplino in red. Želimo mu, da bi bil še dolgo časa čil in zdrav med nami.

LD Jsenice – F.T.

Frenk Becele se je rodil 30. 7. 1911 v dolenski vasi Zagrad pri Otočcu. Mladost je preživel v svoji rodni vasi, kjer je spoznal trdo življenje na vasi. Že v rani mladosti je odkrival lepote dolenskih gričev in gozdov, potokov in reke Krke. Privlačila ga je divjad v gozdovih in misel na lov. Toda možnosti za organiziran lov v takratnih razmerah ni imel. Pred drugo svetovno vojno je služboval v Ljubljani pri podjetju za prodajo vin, saj je dobro obvladal vinogradništvo in kletarjenje, kar se je naučil v svoji rodni vasi.

Frenk Becele

Med drugo svetovno vojno se je kot zaveden Slovenec vključil v NOB in se boril proti okupatorju v Ljubljanski brigadi. Po vojni se je vrnil v rojstno vas Zagrad, kjer ga je čakala požgana domačija. Fašisti so mu s pomočjo domačinov izdajalcev, hlapcev fašizma, ustrelili očeta, mater, sestro in brata. Kljub vsem tem grozotam ni obupal. Lotil se je obnove domačije, kmetoval in se ukvarjal tudi z vinogradništvom. Redno pa se je zaposlil pri upravi RSNZ v Ljubljani, kjer je opravljal pomembne funkcije.

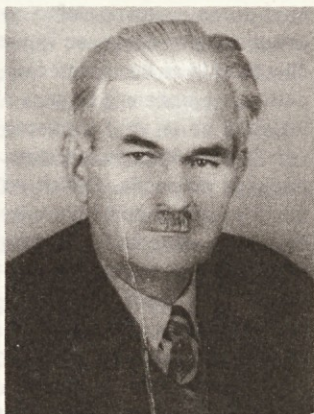
Član zelene bratovščine je postal ob ustanovitvi LD Ig leta 1946. Aktivno je sodeloval pri gradnji lovske koče na Krimu, pri izgradnji gojitvenih ribnikov v dolini Drage in nove lovske koče v Dragi. Veliko je prispeval pri gojitvi velike in male divjadi v lovišču LD Ig. Bil je predsednik nadzornega odbora LD Ig od 1948 do 1956. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, ob 40-letnici obstoja LD Ig pa je prejel kot zaslužni član lovske družine red za lovske zasluge III. stopnje. Ob jubileju, 80-letnici, ima jubilar za seboj 45 let lovskega staža v LD Ig. V vseh teh letih je bil dober lovski tovariš, skromen in lovsko pravičen. Na skupnih lovih, posebno pa še na zadnjih pogonih nas je prijetno zabaval s svojim umerjenim, iskrim humorjem. Upamo, da bo tak tudi v prihodnje, kljub svojim letom.

Frenk, vsi tvoji lovski tovariši ti ob tvojem jubileju želimo še mnogo zdravih let, pa seveda tudi dober pogled in ravne cevi.

LD Ig

Slavko Turnšek, član LD Bojansko – Štore, je 18. 8. letos praznoval svoj osemdeseti rojstni dan.

Rodil se je leta 1911 na Vranskem. Svojega poklica se je izučil v takratni predvojni tovarni Josip Lorber v Žalcu, kjer je delal do leta 1930 kot livar. Nato je odšel v Železarno što-re, od koder so ga leta 1943 izgnali v Stari pisker v Celju ter nato v taborišče Dachau.

Slavko Turnšek

Lovski oprtnik

Lov na muflone v hribovju blagajan

Vedno, kadar odhajam na lov v Polhograjsko hribovje, mi je prijetno in toplo pri srcu. Vem, da bom med dobrimi in iskrenimi ljudmi preživel dan, ki se ga bom še večkrat spominjal. Tako je bilo tudi letošnje zadnje oktobrsko soboto, ko sem zavil iz zamegljenega Ljubljanskega barja proti Polhovemu Gradcu. Spominjam se, kako sem prvič iskal brunarico dobrega lovskega prijatelja Pavla na koncu Mačkovega grabna, kako sva šla mimo Štermaža po gorski stezi do vrha Tošča, kako sva po robu hodila med starimi borovci, kjer spomladi še pojejo divji petelini, in se naposled spustila do lovske kočice v Gaberšah. Od tu sva lahko opazovala gamse, ki so se pasli po osončenih Jevskih skalah. Prav živo se spominjam, kako se je pod Jelovčnikom vzpel na zadnje noge zgrešeni gams, ki mi ga je Pavle odstopil za odstrel. Pa je prišla bolezen in Pavle je odšel v večna lovišča. Mislim, da ne bom imel spet kmalu ali celo nikoli več prilike loviti te plemenite divjadi. Po pogrebu za iskrenim prijateljem pa je k meni pristopil starejši lovec Janko Koprivec in mi dejal: »Bine, kar ti ni mogel dati Pavle, ti bom dal pa jaz«. Bil sem prijetno presenečen, saj kaj takega sploh nisem pričakoval. In res sem že drugo leto ob tem času uplenil močnega kozla, katerega rogliji na steni mi bodo za vedno spomin na oba. Globoko zatopljen v obujanje spominov že zapeljem v Polhov Gradec. Tam je bilo že zbranih nekaj domačih lovcev in gostov. Spili smo nekaj proti mrazu in skupaj nadaljevali pot proti zbornemu mestu v Petačevem grabnu. Že med potjo smo videli nad cesto trop muflonov, ki se je mirno pasel. »To so bili samo vzorčni komadi,« je hudomušno pripomnil

Petač pred zborom. Da bi bil lov čim uspešnejši in slavnjejši, ga je vodil kar starešina Aleksander Koprivec. Po pozdravnem nagovoru nam je razložil potek lova in povedal, da so za ta lov namenili gostom kar tri ovne »mrkače«, ker lansko leto ni bilo blagra. Po žrebanju stojišč ni bilo težko ugotoviti, kdo je izžrebal ovna. Poznalo se je po nasmejanih obrazih. Kljub temu, da ga jaz nisem smel streljati, sem bil navdušen nad tako lepo »gesto« Polhograjcev.

Odšli smo na stojišča in začelo se je napeto čakanje. Jaz sem imel stojišče malo dalje od krmišča za muflone, ki je bilo že dobro založeno za bližajočo se zimo. Teren pred mano je bil dokaj pregleden in ugoden tudi za malo daljši strel. Čakal sem že skoraj dve uri, pa še ni bilo slišati nobenega strela. Nehote se mi vrine v glavo misel, da so se nam mufloni spet izmuznili. Kmalu zatem zaslišim, še precej daleč, gonjače. Pritečeta pa mi tudi dve srni. Nisem streljal, ker sem še vedno upal, da se bo ta hip vsul proti meni trop muflonov in jih bom lahko malo bolj od blizu videl ali pa celo odstrelil kako šibko ovčko. Srni sta odskakljali mimo mene, kmalu zatem pa sem zagledal tudi gonjača. Povedal je, da je dvakrat prišel na povsem sveže počivališče muflonov in kar ni mogel verjeti, da nismo nič streljali ali vsaj videli.

Po lovu smo ob okusnem golažu in dobrem vinu še dolgo ugotavljali, kje so nam iz pogona ušli mufloni. Verjetno so

ušli ven globoko spodaj ob cesti.

Nekdo pa je hudomušno pripomnil, da sta jih dva lovca »zaspala«. Kakorkoli je že bilo, mislim, da je bil ta lov kljub vsemu zelo uspešen. Pa ne zaradi plena, ki ga ni bilo, ampak zaradi nesebičnosti in izkazovanega pravega lovskega prijateljstva, ki ga čedalje bolj primanjkuje. Zato je takšne lovce užitek in ponos povabiti na lov tudi v lovišče svoje lovske družine, pa čeprav bodo lovili samo race ali fazana.

Albin Ložar

Z očetom na lovu na medveda

Zgodilo se je 24. aprila 1991 v Vinjem vrhu nad Borovnico. Moj oče je lovec v LD Borovnica. Prijavil se je za odstrel medveda. Redno je oskrboval mrhovišče s klavniškimi odpadki, ki jih je dobil pri kmetih. Naročil pa je tudi poginulo kravo iz klavnice, ki so mu jo pripeljali kakih 200 metrov stran od mrhovišča. Popoldne smo jo z veliko truda, kljub pomoči traktorja, zvelikli na mrhovišče, kjer smo prej izkopali globoko luknjo in jo zavalili vanjo. Luknjo smo potem prekrili z vejami. Zvečer oče ni šel na prežo, ker je bilo oblačno in se luna tudi pokazala ni. Na to prežo je hodil sedemindvajset noči. Na preži je sedel od petih popoldne do šestih zjutraj. Sedemkrat sem bil z njim tudi jaz in enkrat nama je medved prišel na mrhovišče, vendar je bila megla in ga nisva videla. Ko bi stopil samo pet korakov proti preži,

Leta 1950 se je ustanavljala lovska družina in Slavko, ki je globoko v sebi čutil potrebo po sproščenosti, tajinstvenosti gozdov, po hribčkih in samotnih poteh, je bil eden izmed ustanoviteljev LD. Kot lovec je vsako prosto uro prebil v naravi in v vsakem vremenu. Vsekozi pa je imel posebno rad lov na malo divjad.

Slavko je opravljal številne dolžnosti, ves čas pa se je zavzemal za poštene odnose med lovsko družino in pomagal oblikovati lovsko družino. Bil je predsednik LD (1958–60) dolgoletni član upravnega odbora (1958–1986), prosvetni referent (1970–76) in član disciplinskega razsodišča.

Vse zaupane naloge je z veseljem in vestno opravljal. Za zasluge v lovstvu je prejel več odlikovanj in priznanj.

Zadnja leta mu bolezen ne dopušča več pohodov v naravo. Tako ostaja doma pri družini, v njem pa sta še vedno klen značaj, poštenost in bistrost duha.

Lovci LD Bojansko – Štore Slavku ob jubileju iskreno čestitamo in mu želimo kar najprijetnejšo jesen življenja.

LD Bojansko – Štore – K. Z.

Za očeta je bila osemindvajseta noč čakanja ob mrhovišču uspešna.

Foto M. Pavčič

bi oče lahko pritisnil na sprožilac. Tako pa sva morala poslušati le njegovo lomastenje in pokanje kosti, ki jih je trl. Zjutraj sva šla pogledat in našla sledove medveda; v širino je odtis šape meril 24,5 centimetrov.

24. aprila se je oče že osemindvajsetič odpravil na prežo. Lovski čuvaj mu je rekel, naj danes še posebno pazi, saj je danes deseti dan, odkar je bil medved nazadnje obiskal mrhovišče. Po šestih urah sedenja brez premikanja se je očetu začelo spati in je odprl okno preže in segel po puško. Pogledal je skozi okno in zagledal medveda, ki se je po grmovju bližal mrhovini. Oče ga je spremljal skozi daljnogled

na puški, odprl je varovalko (takrat se je medved obrnil proti preži in gledal proti njej). Oče je levičar, medved pa je stal čisto na levem koncu mrhovišča. Zato je moral puško opreti na desno ramo. Ob 23. uri se je medved premaknil in se postavil postrani. Odjeknil je strel. Medved je padel na mestu, vendar, ko je oče repetiral, se je medved pobral in zbral zadnje moči, toda po desetih metrih je omagal, se prevrnil na hrbet in obležal v majhni kotanji. Oče je čez čas zlezal s preže in se odpravil na nastrel. Tam je videl kri, posvetil je naprej, vendar medveda ni videl.

Naslednje jutro ga je s še nekaj lovci šel iskat. Tehtal je 343 kilogramov. V začetku lanskega oktobra je že krasil očetovo lovsko sobo. Vsakič, ko bom pogledal trofejo (kožuh), se bom spomnil lepih noči, ki sem jih preživel na preži, ko sem videl jazbeca, divje prašiče, srnjaka...

Miha Pavčič

1. r. Srednje agroživilske šole
v Ljubljani

Po naročilu in željah izdelujem

- kopita lovskih pušk
- kakovostne gravure v kovino in les
- pokrajinske rezbarije z motivi divjadi
- lovske stenske ure (rezbarija)
- rezljane podložne deščice za lovske trofeje

Les naj zagotovi naročnik.

Danilo Pregelj

mojster umetne obrti
(rezbar – graver)
Vlahovičeva 39/12
61000 Ljubljana
Tel.: (061) 452-477

LOVSKA PALICA-STOLČEK STAR SLOVENSKI IZDELEK

Ročno izdelana iz orehovega lesa.

Med hojo vam služi kot opora,
z enostavnimi gibi pa jo spremenite
v stolček za počitek ali prežo.

Izjemno darilo jubilentom v LD,
tujim in domačim gostom v vašem
lovišču, poslovnim partnerjem...

Ptujska cesta 10, 62331 Pragersko
Tel.: 062 817-101, Tel.-Fax: 062 810-837

Lizalni kamen za divjad. Namenjen je gamsu, muflonu, damjaku, navadnemu jelenu, srnjadi. Poleg kamene soli vsebuje še več kot deset mineralov in mikromineralov. Dobrodej D405 ugodno vpliva na odpornost in zdravje divjadi, pospešuje razvoj okostja, rogljev in rogovja. Informacije: (062) 691-128

LOVEC VE: KAMENA SOL JE ZELO KORISTNA. LIZALNI KAMEN ZA DIVJAD DOBRODEJ D405 PA PREDSTAVLJA V GOJITVI DIVJADI VELIK KORAK NAPREJ.

DOBRODEJ®

V spomin

Ne moremo se sprijazniti z resnico, da je tako hitro in nepričakovano zapustil LD Dobrno **Avgust Kompan**, (roj. 22. 5. 1928) v Vojniku pri Celju. Umrli je 16. 5. 1991.

Na zadnjo pot smo ga pospremili na domačem pokopališču v Vojniku. Poleg domačih članov LD Dobrna se je pogreba udeležilo še veliko število lovcev iz drugih lovskih družen ter prijateljev in znancev.

Gustl je nedavno predal predsedniško mesto (1983–1991), kar pove, da je skoraj do smrti ustvarjal in delal, saj je pred tem opravljal tudi druge funkcije v družini.

Za časa njegovega predsednikovanja je bila družina v pravem razcetu. Za največjo nalogo si je zadala, da zgradi nov lovski dom. Pod vodstvom gradbenega odbora in Avgusta Kompana, ki je vodil vso organizacijo in znal zbrati tudi sredstva, smo lahko v rekordnem času zgradili lep, funkcionalen lovski dom.

S svojo mehko besedo je osvojil tudi člane, da so z neomajno voljo dali vse od sebe. Kot zbiralne akcije je organiziral lovske plese v hotelu Dobrna in drugo. Če je šlo za zbor družine, ki je bil družabnega značaja, je vedno povabil tudi žene lovcev, kar je bilo prav tako pomembno za življenje v LD.

Avgust Kompan

Mihael Černež

Za vsa njegova plemenita dela ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Prejel je tudi znak Zveze lovskih družen Celje in vsa družinska priznanja.

Prav ob vsem pa je Gustlu stala ob strani tudi požrtvovalna žena Anica, vzorna kuharica in spremljevalka.

Težko bi bilo opisati vse odlike njegovega dela in značaja, zaradi katerih bo dragi Gustl ostal v mislih vedno z nami.

Lovci LD Dobrna – N. P.

V Razvanju pod zelenim Pohorjem smo se lovci maja poslavljali od našega dolgoletnega člana **Mihaela Černeža**, ki je umrl 13. 5. 1991. V zeleno bratovščino je stopil že leta 1957. Od takrat pa vse do svoje prerane smrti se je nesebično razdajal lovu, lovski kinologiji, varstvu in gojitvi divjadi, predvsem pa vzgoji mladih lovcev, ki jih je imel tako rad. Od leta 1960, ko je postal član IO naše LD, je opravljal vrsto pomembnih funkcij v naši LD kot v ZLD Maribor in v LKD Maribor. Gospodar LD je bil v letih 1967–1975, kar 12 let je bil starešina naše LD (1975–1987) in od leta 1989 naprej predsednik NO v LD. Bil je med ustanovitelji LDK Maribor, imel je svojo psarno Habakuško, bil predsednik disc. kom. v LKD Maribor, vseskozi pa je LD zastopal v organih ZLD Maribor. Bil je dolgoletni član upravne komisije za fazanerijo v Vurberku in še bi lahko naštevati.

Za zavzeto in nesebično delo v lovski organizaciji ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge, z redom III. stopnje in II. stopnje. Dobil je srebrni znak za kinološke zasluge in še vrsto drugih priznanj in pohval.

Sledovi njegovih rok so praktično povsod po lovišču, še posebej zavzeto pa je dograjeval in opremljal našo lovsko koč. Učil nas je vztrajnosti, doslednosti, hladnokrvnosti, medsebojnega spoštovanja, predvsem pa ljubezni do narave in divjadi.

Slovo od predragega prijatelja, vzornika in učitelja je zelo boleče. Boleče zato, ker ga bomo pogrešali prav vsi, družina, solovci, prijatelji, predvsem pa narava in divjad. Ko je zadnjič zatrobil lovski rog in so strelili lovskih pušk naznanili materi naravi, da je za vedno odšel naš Miha, nam je bilo hudo, hudo zato, ker je odšel solo-vec, na katerega nas vežejo nepozabni spomini.

Hvala ti za vse, kar si storil za lovstvo, za našo LD in predvsem hvala v imenu locev, ki si jim bil mentor.

LD Radvanje – F. B.

Lojze Žitnik, ustanovni član LD Grosuplje, je umrl 15. 6. 1991. Ob zvokih lovskega roga in ob udeležbi velikega števila lovcev, prijateljev in znancev smo se od njega poslovili z vsemi lovskimi častmi na grouspejskem pokopališču. Lojze se je rodil 11. 3. 1912

Lojze Žitnik

v ugledni Ledrarjevi družini v Grosupljem. Za Lojzeta lahko rečemo, da je bil nestor naše LD, saj se njegovo ime pojavlja med prvimi v lovskih krogih že od leta 1945, ko mu je bila izdana posebna dovolilnica za lov. Kot pobudnik je bil navzoč, ko so se julija 1946 zbrali pri Tončku na Cikavi prvi grouspejski lovci, da bi ustanovili Lovsko društvo Grosuplje. Od tedaj naprej je bil kot razumnik nenehno vključen v delovanje in razvoj lovstva v Grosupljem. Bil je prvi tajnik naše LD (1946–50), pozneje pa tudi starešina (1950–52), predsednik disciplinskega razsodišča (1955–1959) in gospodar koč. Za svoje delo je prejel od LZS znak za lovske zasluge in red III. stopnje. Predvsem pa je bil Lojze znan med lovci kot velik ljubitelj narave z izostrenim čutom pravega lovca, ki mu je na prvem mestu ohranitev divjadi in šele na drugem plen in trofeja. Vedno se je izkazoval kot izjemno pravičen lovec; bil je umirjen, spoštovan in upoštevan član LD. Med nami lovci ne bo pozabljen, saj je z lovskim rogom in posebnim posluhom za lovsko melodijo znal pričarati lepoto mnogih jesenskih brakad.

Zaradi vsestranskih zaslug bo ostal trajno zapisan v spominu grouspejskih lovcev.

Za LD Grosuplje T. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Andrej Hlebanja, LD Kranjska Gora *21. 11. 1933, †31. 5. 1991.

Andrej Robič, LD Kranjska Gora *18. 9. 1914, †19. 10. 1991.

Anton Slapar, LD Tržič *17. 1. 1933, †10. 11. 1991.

Maks Pokrivač st., LD Fram *14. 4. 1908, †12. 10. 1991.

Jurij Vinkler, LD Fram *22. 10. 1917, †4. 11. 1991.

Milan Kegu, LD Poljčane *7. 7. 1931, †1. 10. 1991.

Franc Puh, LD Poljčane *29. 1. 1911, †5. 11. 1991.
Viktor Jeromel, LD Črešnjevce *14. 2. 1917, †26. 7. 1991.
Janez Hribar, LD Taborska jama *30. 9. 1948, †18. 5. 1991.
Emil Kosovel, DSLFJK – Dobrdo *2. 5. 1928, †27. 6. 1991.
Danijel Erzetič, DSLFJK – Dobrdo *8. 8. 1918, †3. 10. 1991.
Jože Sotlar, LD Šmartno pri Litiji *12. 3. 1916, †13. 10. 1991.

Alojz Hauptman, LD Šmartno pri Litiji *25. 7. 1928, †26. 10. 1991.
Anton Prah st., LD Čatež *15. 6. 1935, †30. 10. 1991.
Franc Pelc, LD Struge *22. 4. 1909, †18. 10. 1991.
Mirko Teršan, LD Vič *22. 11. 1917, †10. 11. 1991.
Alojz Gutman, LD Mokronog *10. 8. 1936, †31. 8. 1991.
Franc Gričar, LD Novo mesto *13. 12. 1929, †19. 9. 1991.

Umrli časten spomin!

Lovska kinologija

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (JR LT):

o: 4/l, m: 4/l, leglo 2. 10. 91.
 Rejec Ivan Pušnik, Šmiklavž 8 B, 62381 Podgorje.

Nemški kratkodlaki ptičarji (JR Pki):

o: 5/l, m: 4/l, leglo 6. 12. 91.
 Rejec Goran Peršin, Mlaka 37c, 61218 Komenda.

Posavski goniči (JR GP):

o: 5/l, m: 5/l, leglo 3. 9. 91.
 Rejec Ivan Novak, Šmarje pri Jelšah 135, 63240 Šmarje pri Jelšah.

* KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

Mali oglasi

Prodaj nov dvogled habicht SL 7×50. Informacije po telefonu (061) 131-333, po 19. uri – Brodarič.

Prodaj 6 mesecev staro lovsko terierko. Zamenjam jo tudi za ptičarko, prepeličarko ali koker španjelko (po dogovoru). Stane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Šempas. Tel.: (065) 48-629.

Ugodno prodaj lovsko karabinko steyr mannlicher, kal. 8×57 JS, s strelnim daljnogledom ZF 6/s zeiss. Informacije po telefonu (065) 86-057, Gabršček (poned., sredo, petek do 12. ure).

Prodaj boroveljsko tricevko, kal. 16–16/7×65 R. Cena 6000 DEM. Informacije po telefonu (061) 452-771, Železnik.

Prodaj vestfalskega brak-jazbečarja, starega 5 mesecev, in psičko brak-jazbečarko, staro 11 mesecev. Informacije po telefonu (064) 83-049 – Jalen.

Izdelujem in montiram udarne igle za vse vrste kombiniranih pušk. Informacije po telefonu (0601) 75-288, zvečer – Hribar.

Izdelujem najrazličnejše lestence iz svojih ali prinešenih jelenjih vej. Jože Ja-

nežič, Špindlerjeva 1, 62310 Slovenska Bistrica.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7×65 R, s strelnim daljnogledom in menjalnimi cevmi, kal. 16/16, in **suhlovo tricevko**, kal. 16-16/7×65 R, s strelnim daljnogledom. Informacije po telefonu (063) 841-410, popoldne – Kralj.

Prodaj bokarico zolli, kal. 16/6,5×57 R, s strelnim daljnogledom swarovski 6×42. Branko Jaklič, Bičkova 2a, 64000 Kranj; tel.: (064) 311-359.

Prodaj karabinko CZ, kal. .30-06 (novo), še ne uporabljano in **80 nabojev** zanjo. Mirko Mahnič, Podgrad 11/B, 66244 Podgrad.

Prodaj ostrodlake bosanske goniče – barake. Leglo 3. 8. 1991. Informacije po telefonu (061) 631-512, Žagar.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 12/12, z ejektorji. Cevi böhler blitz. Informacije po telefonu (061) 221-453, ali (061) 881-582.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7×57 R, z menjalnimi cevmi 16/16. Montiran je tudi strelni daljnogled. Informacije po telefonu (061) 751-362, Stane Bulc, Losca 51, 61360 Vrhnika.

Prodaj kompletne letnike in posamezne številke Lovca (od 1946–1974). Plateis, Jurovski Dol 10, 62223 Jurovski Dol.

Iz komisije prodamo: gravirano **boroveljsko bokarico**, kal. 16/16, z menjalnimi cevmi 16/7×65 R, sistem blitz z dvojno prečno pretičnim zaklepom in strelnim daljnogledom 4×32 (cena 6.000 DEM), **karabinko** BSA, kal. .300 winch. mag. (izdelek znane Birminghamske Small Arms Company), s strelnim daljnogledom 4-12×56 (cena 1.500 DEM), **karabinko** boroveljske izdelave 98 K, kal. 8×57 IS (cena 1.300 DEM). Vse puške so odlično ohranjene. Cene v DEM so odkupne tolarske, po prostem tečaju v bankah.

Na zalogi: fiksne montaže iz kakovostnega jekla, za vse vrste karabink, montaže s predorom za kal. .223, originalne montaže za češke bokarice ZH, Super Brno 500, Tatra, Blaser, Heym 22 S za širino 14,5 mm. **Dvogledi** 7×50, 10×50, 8–20×50, strelni daljnogledi 4×20, zračne puške, gumijaste ramenjače, itd. Informacije: **ALLSPORT d.o.o. 63310 Žalec**, tel.: (063) 714-615, Fax (063) 714-623. Strokovni nasveti vsak dan do 9,00 ure po tel.: (063) 26-880.

Ugodno prodaj kranjsko karabinko, kal. 7×64 (boroveljska cev, daljša), s strelnim daljnogledom habicht nova (6×42) – suhlska montaža. Puška ima srebrno gravuro. Prodaj tudi **MK puško einschütz** s strelnim daljnogledom (4×32) in novo **bokarico**, kal. 12/12. Informacije po telefonu (0602) 71-400 – Puhmajster.

Prodaj tricevko, kal. 16-16/7×65 R. Informacije po telefonu (061) 557-983.

Prodaj lovsko terierko, staro 8 mesecev – odličnih staršev in že sposobno za lov. Informacije po telefonu (063) 781-164, Šošterič, Kozje 34, 63260 Kozje.

Prodaj češko bokarico, kal. 16/7×57 R, z menjalnimi cevmi 12/12. Krnc, Sokolska 8, 68253 Mirna; tel.: (068) 47-133.

Prodaj suhlovo tricevko, kal. 12-12/7×57 R. Informacije po telefonu (061) 110-036.

Ugodno prodaj nemškega kdl. ptičarja (rjavca), starega 2,5 let. Pes je telesno odlično ocenjen (rez. CACIB), z opravljenimi PZP, JZP, ŠPP in je lovsko zelo uporaben. Informacije po telefonu (062) 771-263.

Prodaj malo uporabljane lovske puške: **Češko bokarico** kal. 12/7×65 R, **suhlovo bokarico** kal. 12/7×65 R, **rusko bokarico** lž 27 E, kal. 12/12 in karabinko kal. .308 match. Informacije po telefonu (061) 831-880, Rajter.

VABILO

Vse ljubitelje psov ptičarjev in španjelov vabimo, da se udeležite

oživitvenega občnega zbora Društva ljubiteljev ptičarjev in španjelov,

ki bo v petek, 24. 1. 1992 ob 17. uri v gostišču MAK (bivši Rubin) v Grosupljem.

Prisrčno vabljeni!

Iniciativni odbor za oživetev dela DLPS

Desetič po lovskih smučinah – memorial Rada Pehačka

Lovska družina Hotedršica organizira skupaj z drugimi organizacijami iz tega kraja tekmovanje v smučarskih tekih za člane lovskih družin in lovce gojitvenih lovišč ter rekreativce.

Tekmovanje **bo 12. 1. 1992 z začetkom ob 10. uri.**

Lovci bodo razvrščeni v 4 starostne tekmovalne skupine: **do 30, do 40, do 50 in nad 50 let.**

Za vse starostne skupine lovcev bodo pripravljene 18 in 4 km dolge proge. Za vse tekmovalce na 4 km je **obvezna lovška obleka, klobuk in nahrbtnik.**

Število tekmovalcev je neomejeno.

Prijave sprejemamo na naslov: **LD Hotedršica, Organizacijski odbor, 61372 Hotedršica, do 10. 1. 1992.** K prijavnici priložite dokazilo o plačani prijavnini, ki znaša 250 SLT za vsakega tekmovalca. **Prijavnino nakažite na žiro račun: LD Hotedršica, 50110-679-87402.** Prijave sprejemamo tudi na dan tekmovanja, od 7. do 9.30 ure v kulturnem domu v Hotedršici.

Vsi predhodno prijavljeni tekmovalci bodo dobili bilten, značko, čaj in lovski golaž.

Tekmovalcem, ki se bodo prijavili šele na dan tekmovanja, lovskega golaža ne moremo zagotoviti.

Nagrade:

Tekmovalci, uvrščeni na I., II. in III. mesto v svojih kategorijah na obeh progah, dobijo zlato, srebrno in bronasto medaljo, zmagovalci pa še pokale. Pokale dobijo tudi tri najboljše ekipe LD. Prvovrščena ekipa dobi prehodni pokal pokrovitelja Agrotehnika-Gruda in pokal Lvske zveze Slovenije v trajno last. Vsi tekmovalci, ki se bodo udeležili tekov v Hotedršici desetič, in tisti, ki so se ga udeležili vsaj petkrat, bodo dobili posebno spominsko priznanje. Za ekipni rezultat se upoštevajo točke vseh tekmovalcev iz vseh kategorij, uvrščenih do 10. mesta po sistemu: 1. mesto – 10 točk, 10. mesto – 1 točka. Poleg tega se pri rezultatu ekipne uvrstitve upošteva še število tekmovalcev iz posamezne LD po sistemu: LD z največ tekmovalci 10 točk, deseta LD pa 1 točka.

Organizator si pridržuje pravico, da zaradi neugodnih vremenskih razmer tekmovanje preloži na drug datum. Morebitna preložitve tekmovanja bo objavljena po ljubljanskem radiu in v dnevniku Delo 11. 1. 1992.

Podrobnejše informacije dobite po telefonu: (061) 741 188.

Organizacijski odbor

Prodaj karabinko Sava – Kranj, kal. 30–06, s strelnim daljnogledom 3–9 × 40 Niko Stirling (zasučna montaža), in **češko bokarico**, mod. 500, kal. 12/12. Puški sta skoraj novi in dobro ohranjeni. Informacije po telefonu (061) 749-098 – Pišek.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 × 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16, strelni daljnogled helia super (suhlska montaža). Prodaj tudi **rusko bokarico** Iž, kal. 12/12, in novo **rusko MK puško** z montiranim strelnim daljnogledom tasco 6 × 40. Informacije: Damjanovič, Valjavčeva 11, 64000 Kranj oz. po telefonu (064) 214-306.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 12/7 × 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in montiranim strelnim daljnogledom kahles 6 × 42 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (061) 723-052 ali (061) 721-867, Meglič.

Ugodno prodaj avtomatsko krmlilnico za divje prašiče. Tel.: (061) 831-880, Rajter.

Prodaj odlično ohranjeno suhlovo bokarico, kal. 12/7 × 65 R, s strelnim daljnogledom kahles 1,5–6 ×. **Možnost zamenjave** za VHS kamero (z doplačilom). Informacije po telefonu (061) 862-004 – popoldne.

Ugodno prodaj boroveljsko bokarico, kal. 12/7 × 65 R (izdelek Košata). Tel.: (067) 73-057, Franetič.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 × 64 z novim kopitom (svinjski hrbet). Informacije po telefonu (061) 553-162 zvečer.

Ugodno prodaj češko bokarico mod. 584, kal. 12/7 × 65 R in 120 krogelnih nabojev zanjo. Milan Mravlje, Govejek 2, 65281 Spodnja Idrija. Tel.: (065) 79-087.

Kupim sledoglasnega psa za lov na divje prašiče. Ponudbe z navedbo vaše telefonske številke sprejemam na naslov: Franko Morato, Seča 52, 66230 Portorož.

Prodaj suhlovo tricevko, kal. 12-12/7 × 65 R, s strelnim daljnogledom habicht nova 6 × 42 – suhlska montaža (levo kopito!) Radislav Margon, Senožeče 82/a, 66224 Senožeče. Tel.: (067) 76-041, po 20. uri.

Ugodno prodaj suhlovo, odlično tricevko, kal. 16-16/7 × 57 R, z montiranim strelnim daljnogledom kahles 4 × 32. Informacije po telefonu doma; (061) 857-036 ali v službi (061) 853-331. J. Černač.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev. Informacije po telefonu (061) 653-806.

Ugodno prodaj flobert einschütz mag. s strelnim daljnogledom 6 × 40. Informacije po telefonu (064) 217-555.

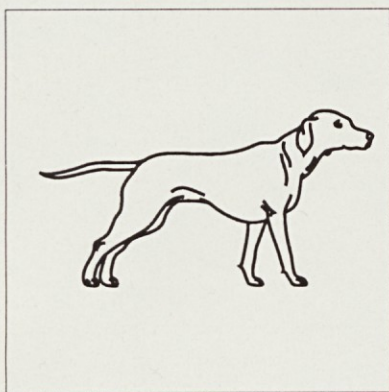
Prodaj češko bokarico kal. 12/7 × 57 R, s strelnim daljnogledom zeiss 4 × 32

(suhlska montaža). Informacije po telefonu (061) 214-948 dopoldne.

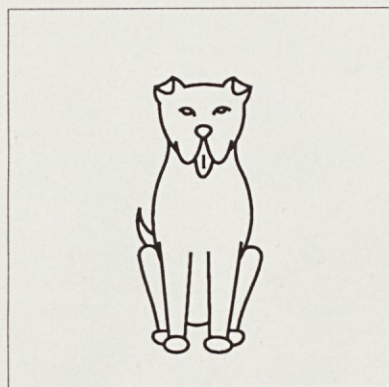
SLIKA NA ZADNJI STRANI OVITKA:

Sokol selec (Falco peregrinus) je ena naših najredkejših ujed, za katero na ozemlju Slovenije vemo za komaj nekaj gnezd. To ujedo je izredno prizadela uporaba strupov v poljedelstvu, ki pri sokolu selcu povzroča vedenjske in fiziološke spremembe ter bistveno zadržuje ali celo onemogoča razmnoževanje. Tudi drugi dejavniki ogrožanja, kot so uničevanje življenjskega prostora, krivolov, kraja mladičev in jajc iz gnezd ter odlov itn. ne manjkajo. Marsikateri sokol selec je v Sloveniji že padel na račun sicer povsem neupravičene lovne dobe na kragulja in skobca, za kar pa je uplenitelj ravno tako odgovoren, tudi če je bilo »ponevedoma«. Drugi uničevalci, samozvani dušebrižniki pa si to popolnoma zavarovano ujedo kar prilastijo v sokolarске ali druge nesprejemljive namene. Novi odškodninski cenik sokola selca vrednoti na sto tisoč SLT.

Na sliki mlad sokol selec, »last« Romana Saviča iz Šenčurja. – Besedilo in slika Viktor Luskovec

450 SLT

PRVA POMOČ ZA PSE

Nepogrešljiv priročnik, ki lastniku psa omogoča strokovno prvo pomoč pri poškodbah psa in svetuje, kdaj in kako ukrepati, kdaj in kako lahko psu pomaga lastnik in kdaj mora ukrepati veterinar.

Knjigo naročite na naslov
Revija Zdravje,
Titova 35, Ljubljana
tel.: 061/319-360,
faks: 061/301-627

